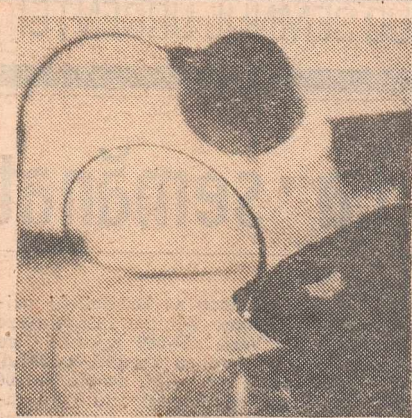

Flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

Care este destinul fibrelor optice românești? (pag. 8)

Miinile lui Alexandru Manea și ale țăranilor din Peretu — județul Teleorman, miinile unor oameni care fac bogăția recoltei. Să le cinstim vrednicia!

Fotografii de ELENA GHERA

LA SEMĂNAT, din zori în noapte, din noapte-n zori

A plouat intermitent, cum bine se știe, mai tot începutul lui april. Abia-n a douăsprezecea zi a lunii, deasupra mânăsoasei cimpii bănățene s-a ivit, în sfârșit, soarele cel binefăcător și prea mult așteptat în această primăvară deosebit de capricioasă. Căișii au înflorit, iar berzele, clempanind, se dezmoartesc pe acoperișuri sau în preajma smircurilor și doar comii se mai entuziasmează de firzicia lor venire. În rest, satele par că și goale.

Încă din revărsatul zorilor sate întregi de mecanizatori și țărani cooperatori au împințit în lung și-n lat cimpia de sud-vest a țării. Chemarea ogoarelor i-a strins aici și i-a orinduit ca în niște veritabile dispozitive de luptă, pe un front care se întinde cit zarea.

Cimpia Timiș-Torontal este, prin natura ei, cea mai netedă și cea mai lină din cite mi-a fost dat să văd, iar astăzi, în această minunată zi de primăvară, pământul dădăie și pare că fierbe sub picioare. Oamenii, cu toții, indiferent că se cheamă țărani cooperatori sau mecanizatori, tineri sau vîrstnici, își supun unui greu examen priceperea și hărnicia. Sub directă supraveghere a inginerilor și a celorlalți specialiști, ei minuite cu destoinicie tractoarele și întregul set de mașini aflat în dotare. Cei din permanenta consiliilor unice agroindustriale și din organele agricole județene sînt nelipsiți din locurile cele mai fierbinți, din mijlocul mecanizatorilor și cooperativelor. Și împreună, oameni și mașini, într-o ordine prestabilită, în care fiecare își are rostul și locul lui anume, concură din plin la marea bătălie a însămînțărilor, la grabnica însămînțare a porumbului.

...La Becicherecu Mic descindem cam pe la vremea prînzului. În punctul numit Vifor, pe o parcelă de 47 de hectare, abia zvîntată de soarele dimineții, trag din greu tractoarele. Comunistul Constantin Burciu, Milivoi Oprin, Ion Ianc și ceilalți tractoriști din brigada lui Ion Mușat sînt demulți la datorie. Grupați, așa cum li s-a recomandat, ei discută cu grijă arătura, lăsînd în urmă, în pământul bine mărunțit și afinat, zeci și mii de dire mici și uniforme. Semănătorile vin apoi și încorporează, la adîncimea stabilită, saizeci de mii pînă la saizeci și cinci de mii de grăunțe germinabile pe hectar. Cei trei au hotărît să nu coboare de pe tractor pînă nu vor termina de pregătît întreaga tarla ce le-a fost repartizată. De undeva, din adîncul cimpiei, apare președintele cooperativei agricole. Un bărbat în puterea vîrstei, bine legat la trup și cu vorbă domoală, de bănățean, Anghel Bogdan, pentru că despre el e vorba, ne împărtășește bucuria că vremea s-a schimbat în bine. Își exprimă speranța că, dacă o va ține așa, are toate motivele să se considere un om fericit: pînă la 25 aprilie, cel mai tîrziu, va încheia sigur toate însămînțările. Cîntar acum, s-a terminat însămînțatul cîniei și tractoarele au fost îndrumate operativ, de inginerul șef Dorin Han, să meargă la pregătirea terenului, în sola de la Poligon, acolo unde 50 de hectare așteaptă să fie însămînțate cu porumb din soiuri mai precoce. Din 586 de hectare destinate culturii porumbului, deja s-au însămînțat 106, din care 45 chiar în prima zi, cînd pământul încă nu era bine zvîntat, iar tractoarele mai patinau pe-a locuri, se împotmoleau.

De la Becicherecu Mic, trecînd printre pajisti și grîne, ne îndreptăm spre Lovrin. Renunțăm asezare din cimpia de cernoziom a Banatului ne întîmpină cu aceeași imagine de muncă

(Continuare în pag. 2)

MIHAI STĂNESCU

Generalizarea dispozitivului IKG nu trebuie să mai întîrzie!

Debitarea unei bare metalice înseamnă, în limbajul de fiecare zi, tăierea acesteia. Operația se repetă, zilnic, de mii, de zeci de mii de ori la nivelul industriei noastre, fapt explicabil prin aceea că, din bucățile respective de bară, se obțin ferulate, șuruburi, piulițe, bolțuri și așa mai departe. Clasic, curent, tăierea se realizează fie cu ferăstrăul, fie cu discul abraziv, la viteze mari, fie prin forfecare, toate cele 3 metode antrenînd însă pierderi mai mici sau mai mari de material, după o socoteală simplă. Dacă ferăstrăul sau discul au, să zicem, 5 milimetri, atunci 5 milimetri de bară se vor transforma în pilitură de fier. Forfecarea nu presupune, inițial, nici o risipă, numai că fețele obținute prin acest procedeu rămîn, neregulate, implicînd obligația strunjirii sau așchierii, adică timp, manoperă și material cheltuite.

(Continuare în pag. 8)

OVIDIU IOANIȚOIA

În umbra logicii formale

S-au urit de la început, cu fervoare și cu devotație față de sentimentul ce le despărțea ireconciliabil. Din biografia bizară a noii subalterne, șefa reținuse cu deosebire semnalele care amenințau autoritatea și nevoia ei de disciplină. Noua lucrătoare dovedise la fostul loc de muncă neglijență în gestiune și, mai înainte, față de propria ei moralitate, subminînd familia unuia dintre colegii de muncă. Nu reținuse citeva amănunte sau dacă le reținuse n-o interesaseră și le uitase; femeia începuse viața cu un dublu eșec. O altă șefă se insinuase în familia ei luîndu-i bărbatul și un alt șef o trecuse în alt loc de muncă printr-un flagrant act de nedreptate. Mai exista un amănunt: recent, noua subalternă reușise să oprească deriva destinului ei obturat atașîndu-se unui bărbat cu doi copii, unui bărbat care din toată viața ei confuză păstrase numai răspunsul ei în fața judecătorului. Judecătorul o întrebă ce pretenții are de la fostul soț și ea răs-

(Continuare în pag. 10)

NICOLAE CRISTACHE

Aurul dacilor — un moment de răscruce al istoriei

— Așadar, tovarășe maior Florin Olteanu, urmare interesului de care s-au bucurat în rîndul cititorilor, al unor specialiști, comunicările referitoare la unitatea spirituală a gelo-dacilor, iată-ne cu plăcuta obligație de-a continua referirile la cercetarea dumneavoastră istorică.

— Mai întii să facem unele completări, pentru ca informațiile anterioare să poată fi înțelese corect și exploatate optim: vorbeam acolo de schitul „Peștera Decebal”. Schitul este atestat prin act de danie încă din timpul lui Mihnea Vodă, de acum 400 de ani. Ulterior, domnii munteni își refugiau aici, înainte de a pleca la luptă, familiile și averile. În apropiere de schitul „Peștera Decebal” se mai află un loc de refugiu numit „Podul cu Florile”: două stînci întrerupte de o prăpastie, peste care se crede că ar fi fost un pod. Cînd erau în pericol, cei refugiați pe

(Continuare în pag. 6)

N. GRIGORE MARAȘANU

A te antrena 8 ore pe zi

Un mare sportiv, un mare muncitor al stadioanelor: pentatlonistul Dumitru Spirlea (pag. 24)

FLACĂRA-ANCHETĂ
Se poate trăi fără muzică?
(pag. 20)

La semănat din zori în noapte, din noapte-n zori

Aici, în Insula Mare a Brăilei, în primăvara asta trebuie să se însămînțeze 40 679 hectare! Vreo 28 000 hectare cu porumb, 2 600 hectare cu floarea-soarelui, 8 779 — cu soia, 1 100 — cu fasole și 200 hectare cu ceapă. Până acum nu s-au însămînțat decât 500 hectare cu floarea-soarelui și 50 hectare cu ceapă: timpul nefavorabil, foarte ploios și aici, nu le-a permis mecanizatorilor să facă mai mult. Stau cu tractoarele la capătul soarelui și când apucă o oră sau două bune de lucru trag de se încing motoarele. Duminică, în ziua raidului nostru, a plouat iar și a plouat chiar cu piatră. Luni, norii iar au forțot pe deasupra, dar n-a mai plouat: mecanizatorii din Complexul vegetal „Filipoiu” au început din nou să însămînțeze floarea-soarelui pe unde le-a permis pământul, pe suprafețele mai zvîntate adică; au pregătit terenul pe 1 600 hectare, au fertilizat o bună parte din suprafața de 5 440 hectare cât au în total și acum însămînțează floarea-soarelui.

— În două, maximum în trei zile bune de lucru, ne asigură inginerul-șef al complexului, Florin Gheorghiu, terminăm cu floarea-soarelui și vom începe însămînțatul porumbului. Lucrăm cu 85 de tractoare zilnic și, pentru ca treaba să meargă mai repede, lucrăm și noaptea cu 28 de tractoare.

Printre alte măsuri luate aici, la Complexul vegetal „Filipoiu”, este și aceea de preparare a erbicidelor într-o instalație centrală, de unde se pot aproviziona toți mecanizatorii. În felul acesta erbicidele s-au preparat și se distribuie sub directă supraveghere a specialistului, iar în teren lucrarea este supravegheată și controlată de inginerii care iau parte directă la lucrări. În plus, au fost fabricate în întreprindere, din surse și cu forțe proprii, 240 de dispozitive de erbicidare, au fost distribuite la unitățile din subordine, au fost instalate pe grapa cu discuri și, în felul acesta, s-a reușit ca incorporarea erbicidelor în sol să se facă odată cu incorporarea îngrășămintelor. Prin această măsură se scutesc 80 de tractoare (care

înainte erau destinate numai lucrării de erbicidare), se realizează importante economii de combustibil și de timp, într-un cuvânt se realizează importante reduceri ale prețului de cost al porumbului și al celorlalte culturi.

Ne continuăm raidul nostru la Complexul vegetal „Maicanu” unde, printre mecanizatorii, îl întâlnim, și aici, pe inginerul-șef de complex, Grigore Mocanu: — Din cele 5 400 hectare, suprafața totală a complexului, am pregătit până

Combinatului chimic de la Turnu Măgurele. Mecanizatorii de aici, din insulă, le așteaptă să sosească în fiecare zi, dar îngrășămintele întârzie:

— Ca să venim în ajutorul celor de la Combinatul chimic din Turnu Măgurele, ne spune directorul Gheorghe Dermengiu, ne-am angajat noi să transportăm îngrășămintele, pe Dunăre, cu două remorcare și cu 16 bacuri. Am gândit că facem o treabă bună, că e și mai economic, ne-am gândit că astfel găsim o

— Se face multă risipă de îngrășămintele? De ce?

— În drumul lor, de la fabrică — la plantă, se risipește o cantitate apreciabilă de îngrășămintele chimice, mai ales atunci când ele se livrează în vrac: în gări, se descarcă la întâmplare, adică acolo unde e garat vagonul, altelei plouă peste ele și se pietrifică. Până ajunge la plantă te trezești cu cantitatea de îngrășămintele mult dijmuită. Sint pierderi fizice, prin numărul mare de manipulări, pierderi calitative, din cauza precipitațiilor, adică pierderi de substanță activă.

— Și atunci?

— Și atunci ne trezim cu o situație foarte exactă în hirtii, dar care în realitate este cu totul alta. Noi plătim un kilogram de îngrășămint chimic cu doi sau trei lei, de trei ori mai mult decât un kilogram de porumb; cam 45 la sută din volumul cheltuielilor directe o reprezintă cheltuielile cu îngrășămintele chimice. Nu putem deci să rămânem pasivi la ceea ce se întâmplă la ora actuală cu aceste îngrășămintele. Este prea mare risipa, trebuie să-i punem grabnic stavilă!

— Cum?

— Cel care reprezintă furnizorul, să gindească, să găsească o soluție, poate găsească o soluție de transport conținut, să facă ceva. Risipirea unui kilogram de îngrășămint chimic se judecă cu mai multă indulgență decât risipirea unui știulete de porumb. Și valoarea unui kilogram de îngrășămint, valoarea lui potențială, în substanță activă azot, este egală cu 10 până la 15 kilograme de porumb! În gară, când vedem un vagon de îngrășămintele risipite, înseamnă că am risipit 15 vagoane de porumb! Trebuie să fim mai responsabili față de această bogăție națională!

N. GRIGORE

Apă-n dreapta, apă-n stînga, apă sus și apă jos

acum, pentru semănat, 2 350 hectare. Lucrăm cu 76 de mecanizatori și cu tot atâtea tractoare, dintre care 36 de oameni lucrează noaptea. Am putea mobiliza pentru schimbul doi și mai mulți oameni, dar nu toate lucrările pot fi executate noaptea. Ceea ce ne lipsesc nouă acum sint, însă, îngrășămintele chimice: mai avem nevoie de îngrășămintele chimice pentru fertilizatul a încă 1 800 hectare!

Ingrășămintele chimice, am putut noi constata aici în Insula Mare a Brăilei, constituie o problemă. Pământul insulei a fost, desigur, un pământ bogat, continuă să fie, dar pentru sporirea fertilității lui, pentru a obține producțiile de recolte pe care insularii și le-au propus, trebuie să fie ajutat. De la inginerul Gheorghe Dermengiu, director tehnic al Întreprinderii agricole de stat „Insula Mare a Brăilei”, aveam însă să aflăm că întreprinderea mai trebuie să primească o restanță de 2 500 tone de îngrășămintele în substanță activă, de la muncitorii

soluție răspunsului: „nu avem vagoane!”, devenit un fel de leitmotiv. Dar nici astfel nu ne putem asigura, la timp, întreaga cantitate de îngrășămintele chimice. În plus, și ceea ce ni se livrează, ni se livrează numai de un singur fel, numai simbolul 1.2.1. Or, noi avem nevoie și de alte feluri de îngrășămintele, și de simbolul 2.1.1., de pildă, pentru a le administra în amestec, într-o singură trecere cu mașinile peste acele 40 679 de hectare. Spunem și pretindem acest lucru tot dintr-un raționament de eficiență economică. Dealtfel, pentru o mai mare eficiență, la nivelul întregii economii, transportul îngrășămintelor chimice care pleacă de la Combinatul chimic Turnu Măgurele, pentru unitățile agricole de pe cele două maluri ale Dunării, ar trebui să se facă pe apă: s-ar reduce mult operațiunile de încărcare-descărcare, s-ar reduce distanțele, timpul de transport și poate și risipa.

(Urmare din pag. 1)

asiduă, cu nenumăratele-i însemne de vrednicie și prosperitate pentru cei ce lucrează înfrățiți ogoarele puternicelor unități agricole de stat și cooperatiste, deținătoare ale titlului de Erou al Muncii Socialiste sau ale altor înalte distincții obținute pentru producții record. Și nici de această dată oamenii din Lovrin, din Tomnatic sau Gottlob nu vor să-și dezmințim faima obținută cu atita trudă ani și ani de-a rîndul.

Nicolae Pătrui, secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, ne-a prezentat sec operativă zilei: încheiat însămînțatul la cartofi pe 430 ha, la floarea soarelui pe 300 ha, la cinepă de fuioar pe

340 ha; solarii pentru legume timpurii amenajate pe 23 ha și plantate cu roșii 20 ha. „Obiectivul spre care ne îndreptăm acum toate forțele este însămînțatul porumbului pe cele 3 677 hectare. Veniți cu noi în cimpie, să vedeti numai cât de aprig se dispută această bătălie, declanșată ieri pe tot frontul — de la Lovrin, pîn-la Gottlob și Tomnatic”.

Și, firește, merg, pășind virtos peste ogoarele ceapului din Lovrin, pînă la Livezi, acolo unde brigada lui Mihai Tintoi nu-și află o clipă de odihnă. Martin Florea, Ion Moldovan, frații Gheorghe și Petre Novac, Ion Brașoveanu, împreună cu tovarășii lor de muncă, săvîrșesc adevărate recorduri. În întrecere cu timpul, chiar și mîncarea și-o înfulecă din mers,

în intenția de a nu pierde nici o clipă bună de lucru în cîmp, de a profita la maximum de vremea însoțită. Singurii ei au hotărît: pînă miine, la orele 14, tarlău din Livezi, de o sută douăsprezece hectare va fi semănată!

I-am lăsat să-și poată ține promisiunea și, după ce am vizitat citeva solarii, între care și pe cel al măicuței Klara Weiber (un model de vitalitate și hărnicie pentru cei 72 de ani ai săi), ne-am oprit o vreme la Gottlob. Ingerul șef al cooperativei din localitate, tovarășul Dumitru Borza, avusese un necaz în familie, dar în lipsa lui l-am găsit la post pe șeful de fermă Gheorghe Nenadov, un om bine pus la punct cu agrotehnica. Verificat direct, la fața locului, de specialistul direcției agricole, el a răspuns prompt și precis tuturor întrebărilor, inclusiv celor referitoare la densitatea și adîncimea semănatului.

— Dar cu cîmpu, cum îi băgiță? — l-am întrebat pe graul lui.

— Apăi, nu se vege? Eo zic că-i oțiră dge bine.

— Griu?

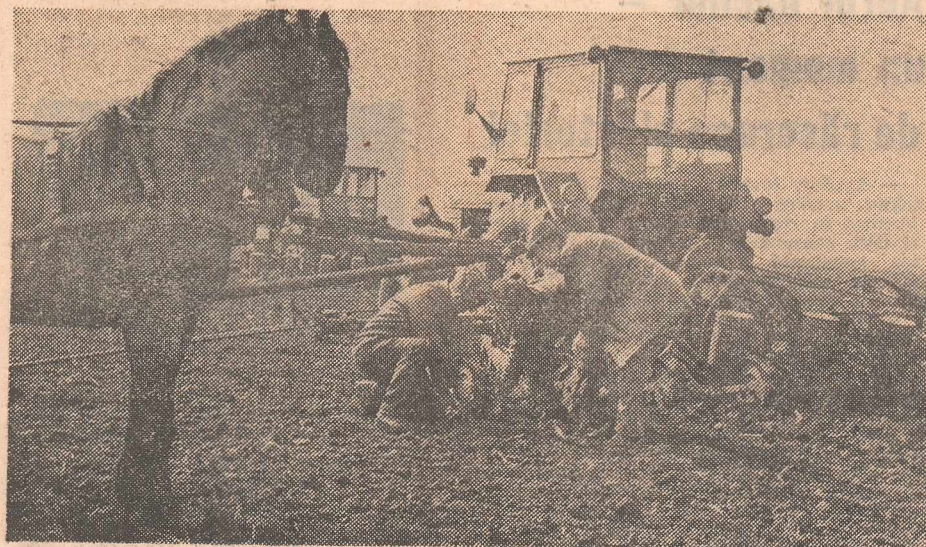
— Țucă-l, doamne, c-a svîcnit tare frumos! Acu dăm iute cu ebicidu' ca să putem lucra apoi nestîngheriți la pusu' porumbului.

Ceea ce confirmă faptic, pe sola de-alături, Nicolae Fărucă, Nicolae Martin, Gheorghe Sunuca, Gheorghe Lungu, Maria Gratzoni și ceilalți din echipa specializată în erbicidări și fertilizări. Ei mi-au reamintit de hărnicia celor de la Becicherecul Mic, pe care i-am găsit fertilizînd pașiștea cu azotat de amoniu. Lucrau în depînă înțelegere Vasilevici Pern, Ștefan Farcaș, Sava Plavoșin, Ion Birău și Octavian Lugojan, toți cinci de la întreprinderea de pașiști.

Dar tot străbătînd ogoarele, vorbind cu nenumărați mecanizatori, țărani cooperatori și cu specialiștii întîlniți la muncă,

Trei momente din timpul însămînțatului: un tînăr tractorist de la I.A.S. Becicherecul Mic, directorul I.A.S. Grabaș împreună cu șeful de fermă analizînd porumbul din soiul Pioneer 3178, Weiber Klara are 72 de ani, dar se simte bine în solarul propriei sale familii.

Consultații tehnice chiar pe egor (C.A.P. Mehala)

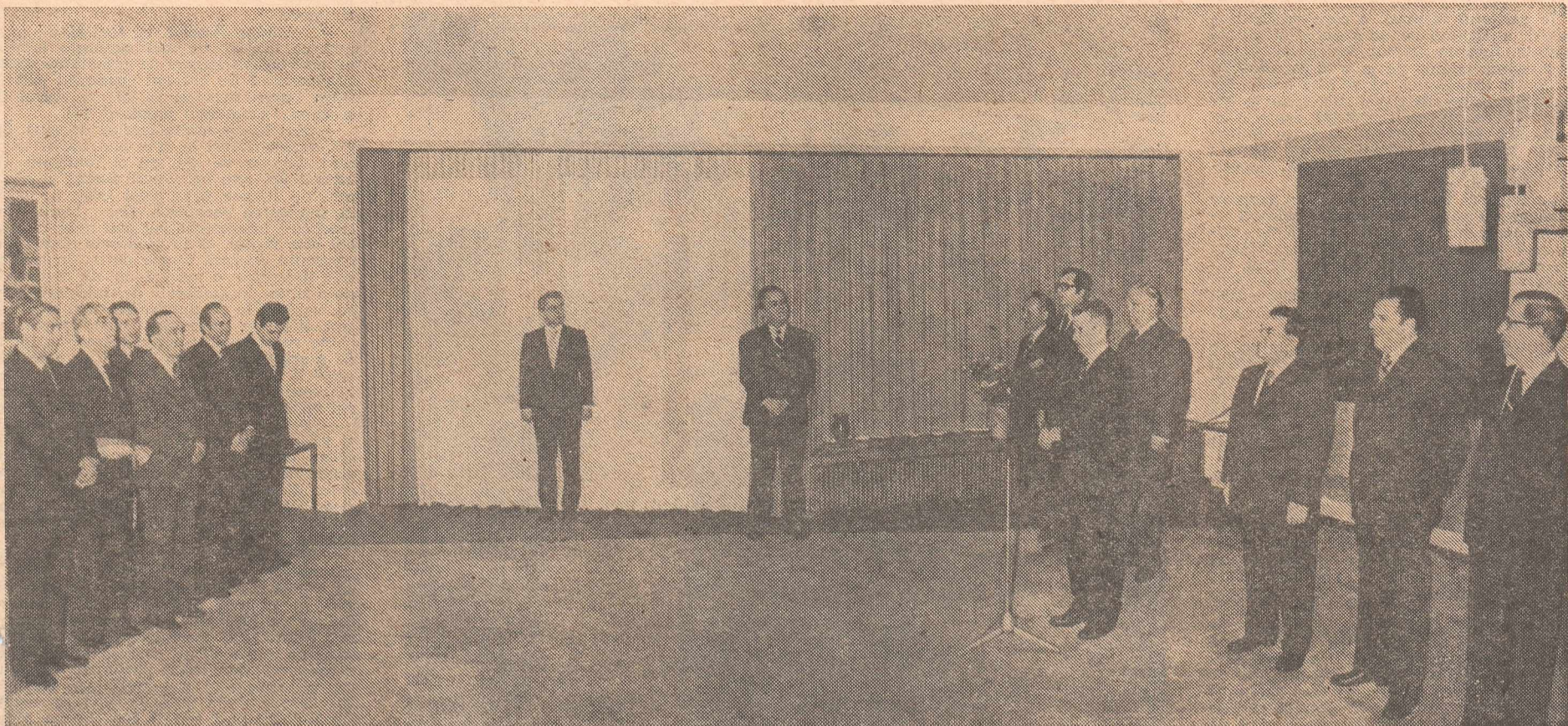
Copiii au de la cine învața vrednicia
Fotografii de EMERIC ROBICEC

vremea a trecut pe nesimțite și iațe către seară poposind frînți de oboseală în Lenaheim. Aici, directorul I.A.S. Grabaș, inginerul Aristide Blendea, ne poartă mai întii prin lanurile cu griu, care prouit încă de pe acum o recoltă evaluată la cel puțin 6 000 de kilograme la hectar, pe la complexul de îngrășare a berbecuților și tineretului taurin, realmente unul dintre cele mai bune complexe de acest fel din țară, și abia în scăpătatul soarelui ajungem la ferma nr. 13. Aici și la această oră, mecanizatorii Leon Mihailiuc, Emel Hantz și șeful de fermă Nicolae Brach încă lucrau la semănatul porumbului din soiul Pioneer 3178, pe ultimele hectare.

Se lăsase seara și în cîmp tractoarele abia se mai zăreau, dar zîmzetul lor străbătea clar pînă la noi, dîndu-ne a înțelegere că ziua nu s-a sfîrșit, că bătălia însămînțărilor continuă pînă tîrziu, în noaptea de april.

Însămînțatul porumbului de la I.A.S. Grabaș.

„Nicolae Ceaușescu — simbolul idealului unei vieți internaționale bazate pe respectul și colaborarea între toate statele”

Șefului statului român i-au fost înmănite Diploma de cetățean de onoare al orașului Bari, împreună cu „Caravella de argint” — simbolul orașului — și Medalia de aur „Aldo Moro”

În semn de profund omagiu și înaltă apreciere pentru contribuția la dezvoltarea raporturilor de prietenie româno-italiene și pentru întreaga activitate desfășurată în slujba cauzei păcii, destinderii, securității internaționale, colaborării și înțelegerii între popoare, tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, i-au fost înmănite — în cadrul unei solemnități care a avut loc la Predeal — Diploma de cetățean de onoare al orașului Bari, împreună cu „Caravella de argint” — simbolul orașului — și Medalia de aur „Aldo Moro”.

În cuvântul rostit cu acest prilej, prof. dr. Renato dell'Andro, deputat, membru al Consiliului Național al Partidului Democrat-Creștin, președintele Asociației de prietenie Italia-România din regiunea Puglia, membru în conducerea Asociației „Prietenii lui Aldo Moro”, conducătorul delegației municipalității orașului Bari, a dat o înaltă apreciere politică de pace, prietenie și colaborare promovate de România pe arena mondială, politică al cărei făuritor și promotor consecvent este președintele Nicolae Ceaușescu. Vorbitorul a omagiat activitatea, eminentele calități de om de stat ale președintelui României, care a adus o prestigioasă confirmare a concepției deplină suveranității a fiecărui stat, a dreptului fiecărui popor de a-și alege căile și formele pentru a pune în practică drepturile umane fundamentale și a-și hotărî liber și independent propriul destin. „Apreciez — a spus prof. dr. Renato dell'Andro, adresându-se tovarășului Nicolae Ceaușescu — acțiunea dumneavoastră având ca țel de a se cere realizarea efectivă a unei suveranități autentice a statelor, care nu poate fi nici diminuată, nici înstrăinată în vreun fel, și ne exprimăm asentimentul entuziast de a lucra împreună, tot mai mult, pentru realizarea celor mai nobile idealuri în politica internațională. Pe de altă parte, Excelența Voastră, propunând respectarea de către toți a independenței fiecărui stat, continuă și consolidează în mod hotărât năzuințele ce au animat pe strămoșii dumneavoastră, care încă de pe vremea dărilor lui Burebista și Decebal au luptat pentru un stat liber și independent. Nu pot să nu amintesc că nimeni nu acționează mai mult decât dumneavoastră în forurile internaționale pentru afirmarea principiilor expuse mai sus, ceea ce a făcut ca dumneavoastră să vă câștigați rolul cel mai important și prestigios și să deveniți personalitatea cea mai eminentă dintre toți oamenii de stat care se pronunță pentru aceste principii, să fiți simbolul idealului unei vieți internaționale bazate pe respectul și colaborarea între toate statele”.

Aceleași sentimente de profundă stimă și prețuire față de șeful statului român, față de contribuția sa remarcabilă la dezvoltarea și extinderea relațiilor româno-italiene, față de neobosită sa activitate închinată triumfului idealurilor nobile de libertate, independență și progres, de pace, prietenie și colaborare ale lumii contemporane au exprimat și prof. dr. Arturo Mastroioco, prim vice-primar al

orașului Bari, membru al secretariatului Comitetului provincial al Partidului Socialist Italian, precum și prof. dr. Vincenzo Binetti, președintele grupului democrat-creștin din Consiliul municipal al orașului Bari, ambii făcând parte din delegația municipalității orașului Bari.

Mulțumind pentru caldele aprecieri la adresa României, a poporului român, pentru urările și sentimentele ce i-au fost exprimate, pentru distincțiile ce i-au fost înmănite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că popoarele română și italiană sunt legate prin origine comună și vechi tradiții. Cultura și știința latină, a subliniat șeful statului român, au avut întotdeauna un rol important și au și în prezent un rol

de seamă în răspindirea concepției și a principiilor de pace și prietenie, de umanism, care trebuie să se manifeste cu tot mai multă putere în relațiile dintre toate popoarele lumii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, totodată, că pe lângă relațiile străvechi, România și Italia dezvoltă o largă colaborare economică, tehnică și științifică, conlucrează activ pe plan mondial pentru realizarea unei politici de deplină egalitate în drepturi între toate națiunile lumii, de respect al independenței și suveranității naționale, de neamestec în treburile interne, de renunțare la forță și la amenințarea cu forța în viața internațională.

Referindu-se la problemele care pre-

ocupă astăzi omenirea, șeful statului român a subliniat că pentru ca fiecare popor să-și poată realiza aspirațiile de progres, bunăstare și libertate, este nevoie de pace. «Din păcate — a spus vorbitorul — situația internațională este actualmente foarte încordată. S-a ajuns, din nou, la relații care pun în pericol pacea, independența și suveranitatea tuturor popoarelor lumii. Este necesar să facem totul pentru a depăși actuala situație — și România este hotărâtă să acționeze cu toată fermitatea în această direcție, pentru a se pune capăt încordării și a se soluționa toate problemele litigioase numai pe calea tratativelor, renunțându-se la forță și la amenințarea cu forța. Viața a demonstrat că forța nu soluționează nici o problemă, dimpotrivă, aduce noi complicații și — așa cum este cunoscut — face să se răspundă cu forță. Trebuie să facem totul pentru a împiedica revenirea la politica „războiului rece”, la noi conflicte și războaie, care nu pot decât să provoace popoarelor mari pagube și suferințe, să pună în pericol însăși existența omenirii».

În cuvântarea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a acordat o atenție deosebită problemelor legate de înfăptuirea securității, cooperării și păcii în Europa, subliniind că adevărata securitate a continentului nostru, a tuturor națiunilor europene, fie din Vest, fie din Est, fie din Nord, fie din Sud, nu se asigură prin intensificarea înarmărilor, prin amplasarea de noi rachete, ci prin trecerea la măsuri concrete de reducere a armamentelor, a efectivelor militare și că echilibrul european trebuie să se realizeze nu prin ridicarea continuă a nivelului înarmărilor, ci prin reducerea continuă a acestuia, prin diminuarea înarmărilor.

Remarcând că popoarele, indiferent de orinduirea socială, de continentul sau de zona în care trăiesc, sunt animate de dorința de a trăi în pace și libertate, de a fi pe deplin independente, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că pentru a putea conviețui, trebuie făcute și concesii, de o parte și de alta, dar concesile nu pot merge până la sacrificarea independenței naționale, întrucât, în orice împrejurări, respectarea independenței naționale, a dreptului popoarelor la dezvoltarea liberă și suverană este una din cerințele fundamentale ale colaborării și păcii, ale politicii de destindere.

Conferirea înaltelor distincții italiene secretarului general al Partidului Comunist Român, președintelui Republicii Socialiste România constituie încă o dovadă a înaltului prestigiu de care se bucură pe plan internațional țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă un semn al prețurii prodigioase sale activități puse în slujba păcii și colaborării între toate popoarele, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

ION D. GOIA ■

SCRISOAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU adresată celor care i-au trimis mesaje de felicitare și urări cu prilejul realegerii sale în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România

„Doresc să exprim vii mulțumiri colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi și instituții, din ministere și organizații economice și social-culturale centrale și locale, organelor și organizațiilor de partid, de masă și obștești, tuturor cetățenilor patriei noastre, fără deosebire de naționalitate, pentru felicitările și urările pe care mi le-au adresat cu prilejul realegerii mele ca președinte al Republicii Socialiste România.

Apreciez toate aceste calde manifestări la adresa mea ca o expresie a atașamentului și încrederii poporului nostru în partid, în politica sa internă și externă, ca o nouă și puternică afirmare a voinței întregii națiuni de a înfăptui neabătut mărețul program al înfloririi economico-sociale a Republicii Socialiste România, adoptat de Congresul al XII-lea al partidului, de a-și făuri, în strânsă unitate, viitorul luminos, socialist și comunist, asigurând ridicarea patriei pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

Folosesc acest prilej pentru a adresa tuturor celor ce m-au felicitat, întregului nostru popor, urările mele cordiale de noi succese, de realizări și satisfacții tot mai mari în muncă și în viață, multă sănătate și fericire”.

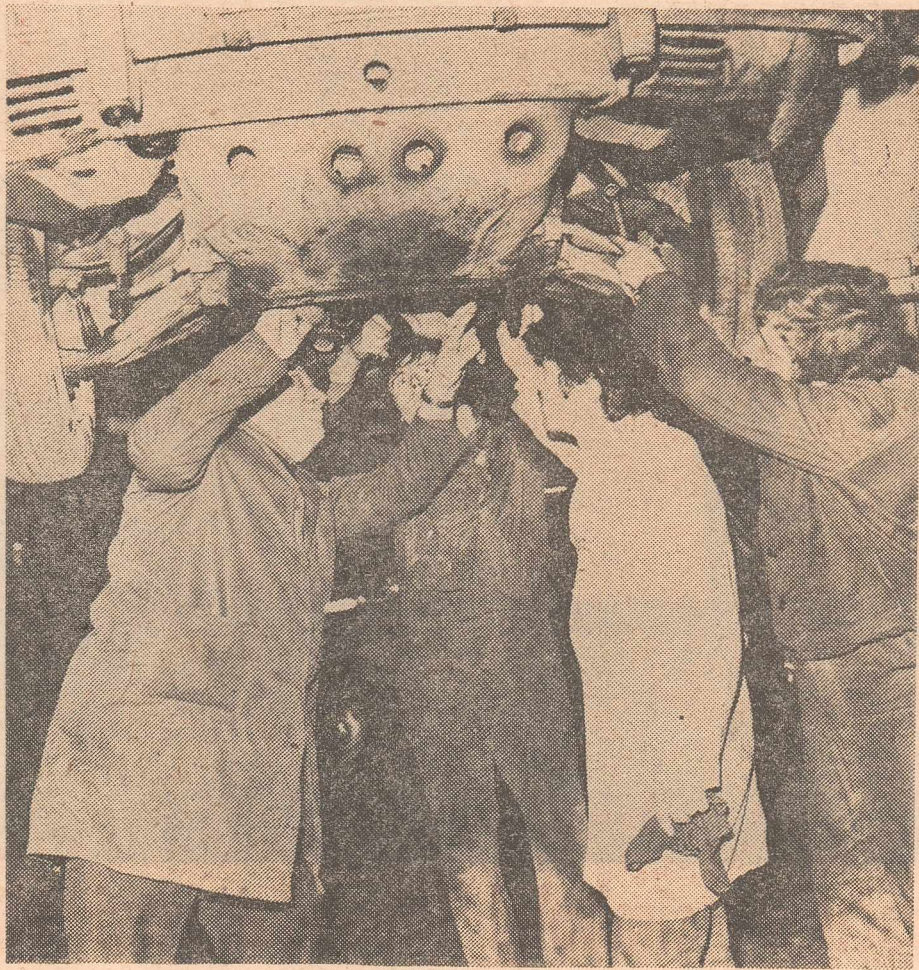
În cartierul Militari, o construcție deosebită, semnând cu un fagure, își atrage atenția. Încă în stadiul de șantier, clădirea prinde contur de la o zi la alta. Cu un an în urmă, aici, nu se afla nimic, iar bălările înalte de câțiva metri nu te lăsau nici măcar să-ți croiești drum. Curiozitatea m-a îndemnat să intru în incinta șantierului. Citim pe un panou: „Șantierul numărul 1 — I.C.S.I.M. Beneficiar I.A.T.S. — Pitești.”

La intrarea în clădire zărim un grup de oameni, cu căști albe pe cap, aplecați asupra unor planuri. Șeful lotului de construcții se numește Vasile Saulea. Alături de constructori se află și beneficiarul, directorul Daciei Service al filialei numărul 4 — București, aparținând întreprinderii de asistență tehnică auto — Pitești, inginerul Gheorghe Mărculescu.

Șantierul a început exact cu un an în urmă și va fi dat integral în folosință în jurul datei de 1 august. Complexul prezintă un sistem constructiv deosebit constând în faptul că întreaga asistență tehnică a mașinilor cit și repararea acestor se va desfășura pe verticală. Rezultă o mai bună utilizare a spațiului construit, cit și o concentrare a întregii game de operații. Accesul mașinilor la ateliere se face pe o scară elicoidală din beton monolit, realizată la cei mai înalți parametri tehnici și funcționali, iar pentru autoturismele grav avariate va fi utilizat un lift de mare capacitate. La ultimul nivel, adică pe acoperiș, va exista o parcare unde totodată se face și recepția. Proiectul întocmit și realizat de Trustul de construcții „Carpați” se ridică la cele mai moderne cerințe ale tehnicii actuale. Astfel, în unitate este prevăzută o secție de recepție faptică, unde autoturismelor li se asigură un „tratament” complet, cu alte cuvinte, o radiografie integrală. Atât la intrare, în acest modern „spital” al mașinilor, cit și la ieșire se va constata exact ceea ce s-a lucrat și mai ales de ce intervenții mai are nevoie autoturismul, mai pe scurt, se va constata întreaga stare tehnică. Cunoașterea, în amănunțit a întregii game de defecțiuni, cu mult înainte ca ele să se declanșeze, spun specialiștii, duce la prevenirea și bineînțeles la evitarea accidentelor.

Am plecat împreună cu directorul Gheorghe Mărculescu la câteva unități unde la ora actuală se repară mașini.

— În ultimul timp, ne spune directorul, la toate punctele de la Dacia Service s-au adus îmbunătățiri atât din punct de vedere constructiv, cit și din punctul de vedere al asistenței tehnice. Exemplificând, în alt punct al Bucureștiului, pe strada Caporal Ilina, cu un an în urmă se găseau câteva șoproane. În momentul de față, la atelierul amintit, zilnic se acordă asistență tehnică și se repară peste 50 de

Meserii de campioni

autoturisme. Și fiindcă nimeni nu a întrebat cine sînt cei care ne repară mașinile, v-aș spune eu. Printre mulți muncitori fruntași, care lucrează în unitățile noastre de o viață: aș aminti pe: Radu Răduceanu, Iordan Bucureșcu, Aurică Mănolescu, Dumitru Alexandru, Hedeșiu Vasile, la noi muncesc și doi gînoșii sportivi. Este vorba de multiplu campion și maestru al sportului Ștefan Iancovici care este mecanic specialist la secția motoare. El face parte din lotul național de

automobilism. Anul trecut a obținut titlul de campion național și locul întâi la turul Europei. Ștefan Iancovici este pe lângă un sportiv de valoare națională și internațională un bun meserias, din experiența căruia avem cu toții de învățat. Un alt sportiv, de data aceasta mult mai tânăr dar tot atât de priceput în tainele motoarelor, este inginerul stagiar Mihai Alexandrescu, de 26 ani, șeful serviciului C.T.C. — campion național la viteză pe circuit. Vedeți, sînt lucruri pe care lumea nu le

cunoaște.

— Tovarășe director, vă rog, să-mi spuneți ce lucruri nu mai cunoaște lumea, aspecte legate desigur de activitatea dumneavoastră? De cîți ani conduceți activitatea Daciei Service, ce își are sediul în șoseaua Pantelimon numărul 450.

— Sînt foarte multe lucruri de spus. Să mă opresc totuși la cele mai importante. Sînt director de doi ani și jumătate. În ultimii doi ani, colectivul nostru a obținut, de fiecare dată locul întâi, pe țară, în întrecerea socialistă. Dar lucru care cred că-l interesează cel mai mult pe client este faptul că în atelierele noastre, o reparație durează foarte puțin. În atelierele mecanice o mașină nu stă mai mult de o zi, iar în atelierele de tinichigerie nu se lucrează la un autoturism mai mult de trei zile. De asemenea, s-au format echipe speciale de revizie, tocmai în ideea de a scurta la maxim timpul pe care clientul îl pierde la noi. Rezultatul aspectelor spuse de mine este faptul că numărul reclamațiilor este din ce în ce mai mic.

— Tovarășe director, eu nu am mașină și vă mărturisesc că nici nu am de gînd să-mi cumpăr. Întimplarea face să stăm acum de vorbă. Vă mărturisesc că-mi place discutia, și de asemenea vă mărturisesc că din cite am auzit lumea vă cam critică. Sînteți de acord, sau poate greșesc?

— Pînă acum cîțiva ani sînt de acord că unitățile noastre reprezentau subiect de critică. Dar, în momentul de față, vă spun cu mîna pe suflet, în unitățile noastre nu s-a furat nici măcar un singur surub. Uitați, sînt mașini cu cheile de contact cit și cu cheile portbagajului. Sînt o grămadă de lucruri înăuntru. Clientul nu poate sta o zi sau două lingă mașină. Nu dispere nimic. Și să vă spun un secret. Dacă doriți să-l scrieți este foarte bine. Ochiul muncitorului nu mai fuge după ciubuc. Desigur, se cîștigă foarte bine, dar se și muncește. Iar o să fiu sincer cu dumneavoastră. Știți unde avem cele mai mari greutăți? Cu personalul T.E.S.A. O să mă întrebați de ce. Nu există încă o conștiință muncitorească, iar treaba merge împinsă de la spate. Dacă vom reuși să rezolvăm și aceste aspecte vom rezolva multe probleme.

— Ce vă doriți?

— Să văd dat în folosință „Militariul”. Vom avea în București una din cele mai moderne stații de reparație autoturisme. Un gigant, o întreagă fabrică, și de ce să nu o spunem, un spital al mașinilor noastre. Personal aștept și chiar visez la clipa dării în funcțiune. În acel moment, Bucureștiul va dispune în cele mai importante puncte ale sale de cite o stație a Daciei Service.

P. SORIN ■

Ferestrele dintre ploii

Siciltoare și urîtă, ploaia de la începutul acestei luni s-a prelungit exasperant, zile în șir, și peste ogoarele ceapeurilor și iaseurilor din Malu Mare, Teasc și Coșoveni, aparținătoare de Consiliul agroindustrial de stat și cooperatist Circea. Pămîntul e suprasaturat de apă. Cu greu se poate lucra chiar și pe parcelele nisipoase, cit de cit zvîntate. Și, totuși, în pofida norilor ce se invirteșc în văzduh amenințători, la Banu Mărăcine mecanizatorii din brigada lui Liviu Stancu sînt la datorie: dis-de-diminează, nerăbdători, ei au constatat, prin încercări repetate, că, în punctul acesta, pe o parcelă de citeva zeci de hectare, se poate lucra, și încă destul de bine, la pregătirea terenului și însămînțatul sîmînții furajere. Și n-au mai așteptat în plus nici o clipă.

Ionel Gilcă, cu un tractor A-1800, a ieșit la discuit înainte de a se lumina bine de ziua. Era ora nouă și un sfert cînd l-am întîlnit la capăt de tarla. Discuise aproape trei hectare din cele 29 pe care ne-a asigurat că le dă gata pînă-n seară. Acum, ajutat de mecanicul de întreținere Petre Dintă, se zbate de mama focului să schimbe cit mai repede două talere de disc sparte — „Sărăciile dracului!” — exclamă el cu obidă: tocmai acu s-au găsit să mă lase? Alături, discuie și erbicidează de unul singur mecanizatorul Mihai Ciobanu. La fel procedează, ceva mai departe, sub costișă, și mecanizatorul Badea Ștefan, cu universalul lui. Pășprezece hectare e hotărît să pregătească pînă-n seară și Ion Ibăcioiu.

— Pînă miine seară — ne asigură ferm Ionel Gilcă, omul de „mamut” — terminăm noi și cu însămînțatul întregii tarlale. Numai de n-ar mai da de sus ploaia asta afurisită! Că de muncă nu ne dăm noi în lături.

— Dar Stancu, șeful secției, unde-l? Nu-l văzurăți? se interesează careva.

— Doar ce plecă, uite acu. Se duse să facă recepție la lucrările efectuate ieri, cînd s-a discuit toată ziua, pe tarlaua aia de 70 de hectare pe care am și terminat-o de pregătire. Urmează s-o dăm cu combinatorul s-avoi intră în ea semănătorile. Că n-avem vreme de pierdut.

— Omul curmă vorba și își reluă grăbit locul pe tractor. Împreună cu Ștefan Badea, Mihai Ciobanu, Ion Ibăcioiu și Dumitru Dudu, Ionel Gilcă se avîntă și el spre apus. Lucrînd grupat, în flux continuu, cu celelalte mașini și utilaje în agregat, tractoarele strunite de ei se mișcă fără încetare în sensul indicat. Zumzetul lor se aude cînd uniform și lin, cînd discordant, precipitat.

La Preajba, alți mecanizatori, alte tractoare, alte mașini și agregate pregătesc

intens terenul și-l erbicidează spre a-l însămînța neîntîrziat cu floarea-soarelui: Badea Tabacu, șeful secției de mecanizare nr. 4, este de un optimism contaminant. El și-a asigurat directorul, trecut prin punctele de lucru ale C.A.P. Malu Mare, că, pînă la lăsatul serii, mecanizatorii lui vor și termina de însămînțat o parcelă de 15 hectare. Ceea ce înseamnă cu aproape jumătate mai mult decît viteza zilnică planificată pe cele două semănători. Șanse reale există. Și aici pămîntul se lucrează relativ bine, însă numai pe soluțiile zvîntate. S-a pornit din plin și la însămînțatul porumbului.

Într-o altă extremitate a consiliului, la Teasc, cei din secția a 5-a de mecanizare condusi de Constantin Xretu, ca și cei din secția a 10-a „Horticola”, de sub comanda lui Ilie Stancu, lucrează tot la pregătirea terenului pentru însămînțatul porumbului. În punctul Booveni, peste Jiu. Și nici unul dintre ei — nici Stancu, nici Xretu, nici chiar Floarea Morăreț sau măcar vreunul dintre ai lor — nu se sperie de ploaie. Pămîntul nisipos se zvîntă repede. Așa că își văd liniștiți de treabă acolo, la Booveni, peste Jiu, la „Horticola”, la Teasc sau la Secui, și se străduie s-o ia timpului înainte, să nu scape nici o clipă bună de lucru, să folosească din plin ferestrele dintre ploii.

La Circea, în preajma sediului consiliului agroindustrial, îl întîlnesc, tocmai cînd se întorcea din cîmp, pe Eroul Muncii Socialiste Ion Delcea, directorul S.M.A.-ului.

Prin '62, S.M.A. Circea era clasificată ultima pe regiune. Avea drapelul negru în poartă, așa cum se obișnuia pe atunci să se răsplătească „lanternistii”. Datorită în bună măsură muncii neobosite depuse de acest om, de comunistii cu care a conlucrat strîns, unitatea s-a schimbat, devenind de nerecunoscut. Acum, după aproape 18 ani, se numără printre cele mai bune, mai bine dotate și organizate S.M.A. din județul Dolj. În ciuda faptului că pămîntul este în mare parte de fertilitate scăzută, pe alocuri fiind, cum spuneam, nisipos, producțiile au crescut de două și chiar de trei ori la griu, seacă și porumb. Sînt unități deservite de ei, ca C.A.P. Coșoveni, de pildă, care au obținut în medie la hectar și 4400 kg porumb boabe, 3500 kg la griu, 2700 kg la floarea-soarelui. Sigur, există și aici posibilități și mai mari. Există și greutăți, mai sînt și lipsuri. Mai ales în zootehnie, unde producțiile nu-s la nivelul pretențiilor. Și în alte sectoare mai sînt multe de făcut, de pus la punct, de remediat.

— Sîntem conștienți de toate acestea — mi-a spus, cu chibzuință Eroul Muncii

Socialiste Ion Delcea. În noile condiții ne mobilizăm cu mai multă răspundere în îndeplinirea sarcinilor și indicațiilor date de partid. Sîntem hotărîți să învingem greutățile și lipsurile, să ridicăm peste tot producțiile.

— Ei, dar ce-l faceți acum, cu însămînțările de primăvară?

— Am încheiat, încă de la 2 aprilie, însămînțatul culturilor din urgența I: 100 ha sfeclă furajeră, 120 ha în de ulei, 100 ha cînepă și 105 ha cartofi. Am pornit și desfășurăm din plin bătălia însămînțatului florii-soarelui și porumbului. În total, pe consiliu, 6312 ha, din care 4600 ha porumb.

— Sper să vă încadrați în epoca optimă.

Istoria firească a Elenei Bleahu

Anul trecut, prin vară, unul din drumurile gazetărești m-a dus la Sighișoara. Îmi amintesc bine momentul, pentru că a fost adinc marcat de întîlnirea, de cunoștința cu un om deosebit: Elena Bleahu. Secretară a Comitetului municipal de partid și vicepreședintă a Consiliului popular al municipiului; tinăra ca vîrstă dar veche activistă de partid: acestea îi erau, — atunci — în esență, datele să le numim oficiale (acum fiind secretara Comitetului județean de partid Sibiu).

În după-amiaza acelei zile trebuia să plece într-un scurt concediu; avea deci multe lucruri de pus la punct. Și totuși a găsit timp și pentru un gazetar venit pe nepusă masă. M-a încercat cu informații despre Sighișoara, m-a pus în legătură cu peste zece sighișoreni, s-a interesat dacă mi-am rezolvat problema cazării (era prin virful sezonului turistic) și chiar mi-a răspuns la întrebări care priveau propria sa viață. N-a avut nici un pic de răceală oficială convorbirea cu Elena Bleahu: tocmai de aceea a fost cuceritoare. Mi-a vorbit despre reușite și bucurii, mi-a vorbit despre greutăți și înfrîngeri, însă, și despre unele și despre altele mi-a vorbit simplu și firesc. Tîn să rescriu aici doar cuvinte care privesc istoria personală a vieții Elenei Bleahu. E o încercare de portret prin citeva din răspunsurile date la fel de fel de întrebări:

● Nu, nu m-am născut în Sighișoara. Sînt de pe Tirnava Mică. Eram șapte frați acasă și părinții aveau pămînt puțin. Toți frații s-au realizat. Mama are o vorbă: „Noroc cu regimul ăsta, altfel ce mă făceam cu voi!”

● Fără îndoială, munca cu oamenii este oboseitoare și tulburătoare; n-o poți face doar cu mîntea, mai pui și inimă. Dar știți ce cred că este cu adevărat minunat? Faptul că oamenii nu vin crîspăi înain-

— Nici nu concepem altcumva! Chiar și de va ploua cu găleata! Secretarul cu probleme agrare de la comitetul județean de partid, tovarășul inginer Marcel Mogoșiu, pe care l-am văzut că a trecut chiar acum pe la punctele noastre de lucru, era cam abătut și mi s-a părut chiar serios nemulțumit de ritmul lucrărilor pe județ. Ne-a indicat, din cauza vremii, să schimbăm operativ pe anumite parcele, dacă e posibil, chiar amplasamentul culturii de floarea-soarelui. Asta, spre a mai recupera din timp și a urgenta lucrările.

— Și cînd veti încheia în acest caz însămînțările?

— Cel mai tîrziu la 20—25 aprilie.

MIHAI STĂNESCU ■

tea reprezentanților partidului! Ba, dimpotrivă, vin cu sentimentul că aici vor fi înțeleși. Și aceasta pentru că se face tot ce se poate pentru ei, pentru viața lor, pentru personalitatea lor. Iar faptul acesta are și reversul său: de cînd sînt activiști, n-au fost acțiuni la care oamenii să nu răspundă „prezent”. Sînt oameni buni, de mare încredere.

● Cel care s-a statornicit în Sighișoara nu este român, german sau maghiar, este sighișorean. Pentru noi, cei de aici, conviețuirea e firească.

● Ei, asta-i! Sigur că mă simt împlinită! M-am căsătorit c-un băiat bun, tehnician textilist. Fata mea, Liliana, este premiantă. În munca mea am sentimentul că oamenii m-au îndrăgit — e esențial pentru un activist! Îmi pare rău că nu-s orator înlăscut: ca să le vorbesc trebuie să mă pregătesc foarte mult. În rest, la capitolul realizarea personalității, toate bune. Nu uit că am fost muncitoare, dar am avut posibilitatea să fac Academia „Ștefan Gheorghiu”. La ce-aș mai putea visa?

— Mi-am dorit să mă trec prin Sighișoara, mi-am dorit să mă reintîlnesc cu omul simplu dar de o deosebită personalitate Elena Bleahu, însă n-am reușit. Doar din presă — din foile fierbinți care consemnau desfășurarea lucrărilor Congresului al XII-lea al Partidului — am aflat o știre: din noul Comitet Central făcea parte și Elena Bleahu.

● Nu uit că am fost muncitoare, dar am avut posibilitatea să fac școală superioară. La ce-aș mai putea visa?

Ca atîtor altor aparent anonimi, partidul comunistilor i-a dăruit Elenei Bleahu mai mult decît și-a îngăduit să viseze. Dar asta nu-i decît o pagină din cronica vieții noastre contemporane firești.

NELU IONESCU ■

— Stimate Dorina Cosma-Cachiță, până în acest moment, când am venit să vă cunosc personal, m-am lovit, ca să spun așa, de câteva ori de personalitatea dv. De două ori prezentată la televiziune, erou de reportaj în recenta carte a lui Miko Ervin, model în galeria de portrete a renumitului sculptor clujean Sándor Benczédi, deținătoarea citorva premii la salonul județean și național de invenții, ediția 1979... Cum suportați celebritatea?

— Îmi vine să rid, iertați-mă, de imaginea falsă pe care v-ați format-o despre mine. Nu sint deloc celebră și, sincer vă spun, nici nu țin să fiu la modul publicitar. Țin să fiu doar cunoscută și recunoscută printre biologi. Și nu din vanitate, ci pentru a mi se crea condiții corespunzătoare de lucru. Când am plecat la Bruxelles, în 1975, eram șefă de colectiv, când m-am întors, nu mai eram. Sint simplu cercetător, nu mai am colectiv, nici măcar o laborantă care să mă ajute.

— O clipă, o clipă, luați-mă mai înțeles. Să înțeleg că mi-ați spus dintr-o răsuflare niște amărăciuni ale sufletului?

— N-are importanță, sau are! Să lămurim mai întâi chestiunea aceasta cu celebritatea. Televiziunea nu prea m-a prezentat ca cercetător, ca om de știință, ci într-o emisiune în postura de personaj al reportajelor lui Miko Ervin. Pe care îl stimez mult, dar de acolo s-au speculat evenimente particulare din biografia mea. Faptul că la 13 ani am scris un basm în versuri pe care l-am incredințat prima oară spre lectură, vecinului și prietenului nostru de familie, Gala Galaction. Sint atât de celebră încât, deși cele 8 brevete de invenții pe care le dețin se referă la cercetările privind efectul procainei ca biostimulator în agricultură, cercetări de prioritate națională și mondială, nu mi s-a făcut onoarea să le prezint personal la Institutul Central de Biologie de la București, unde panoul cu rezultatele lor în practica agricolă a suscitat interesul și aprecierea tovarășului Nicolae Ceaușescu.

— Ați suferit atât de mult?

— Cum să nu și, vă rog să mă înțelegeți, nu din egocentrism, ci pentru că aceste studii le-am efectuat cu mari eforturi, în paralel cu obligațiile mele de serviciu, n-au prea fost trecute în planul centrului sau al institutului, fiind socotite a avea caracter strict aplicativ.

— Mai trăiește optica, mai poate trăi la ora de față în mintea cuiva, că biologia este un teritoriu rupt de practică? Documentele noastre de partid, Programul național al cercetării științifice aprobat la Congresul al XII-lea, spun cu totul altceva. Revenind la munca dv., când și cum v-ați dat seama că procaina, acest arhicunoscut medicament, poate constitui și un biostimulator al plantelor?

— Când am absolvit, am fost repartizată șefă de laborator la Facultatea de farmacie a I.M.F. București, la disciplina de botanică farmaceutică. Din studenție, la sfatul profesorului meu, regretatul acad. Emil Pop, începuse să studieze o problemă care era și mai este o cenușăreasă a fiziologiei vegetale, fiziologia germinăției semințelor. Nu este nici în momentul de față cercetată suficient. Trebuia să fac ceva care să fie și în profilul disciplinei și facultății unde munceam, iar totodată să-mi continui preocupările mai vechi. Atunci m-am gândit să studiez efectul unor substanțe medicamentoase asupra plantelor, să cercetez anumiți stimulatori ai germinăției și creșterii acestora. În viață, de mi s-a întâmplat cam așa: dacă planta nu germină, tragi brazdă și pui altă sămânță. Nimeni nu prea s-a interesat de ce nu germină, ce se întâmplă acolo în intimitatea seminței, în celelele ei, în procesul enzimatic al acestora. În vremea din urmă, față de o serie de țări dezvoltate, dar și la noi, în sfârșit, se acordă o mare importanță cercetărilor pentru a impulsiona germinăția. S-a constatat că această impulsionare în faza primară de creștere influențează până la urmă productivitatea. În speță, eu m-am ocupat de procaină ale cărei virtuți stimulatorie erau cunoscute din medicină, unde există prioritatea mondială tot a României, prin acad. Ana Aslan.

— Rezultatele?

— Notați-le așa cum au fost ele sintetizate în presa cotidiană de către reportajul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu la ICEBIOL. „S-au relevat o serie de experimente și tehnologii care s-au demonstrat a fi deosebit de eficiente, ducând la sporuri de producție între 8 și 35 la sută, precum și la o scurtare cu circa 14 zile a perioadei de vegetație”. Totodată mărește rezistența plantelor la îmbolnăviri, iar în ultimele cercetări am descoperit că procaina are și un efect radioprotector. La ora actuală, în străinătate este studiată intens, se efectuează teze de doctorat, se duc mai departe descoperirile inițiate de mine, aici în România, mai întâi la București, apoi la Cluj-Napoca. Dar nici eu n-am renunțat, nu m-am oprit.

— La ce plante și culturi ați aplicat-o?

— Aveți aici „dosarul procaină”. Să vorbim cu acte în regulă. Procese verbale, concluzii, referate, puncte de vedere ale aceluia cu care am colaborat. S-a aplicat în legumicultură, unde se generalizează, și s-au început experimentările la cultura mare, la sfecla-de-zahăr, porumb, cartof... La întreprinderea de

„AM DESCOPERIT CRISTALELE LICHIDE VEGETALE DE CARE NU SE INTERESEAZĂ ÎNCĂ NIMENI, DEȘI APLICAȚIILE LOR ÎN TEHNICA MODERNĂ SÎNT EXTRAORDINARE”

Doctor în biologie DORINA COSMA-CACHIȚĂ s-a născut la 10 ianuarie 1940, în Cluj-Napoca. Fiica unui mecanic de locomotivă. Remarcată și îndrumată de către acad. Emil Pop își începe activitatea de cercetare la 18 ani, ca studentă. Când absolvă Facultatea de științele naturii din orașul natal își avea deja numele inseris pe o lucrare științifică, alături de al mentorului său și al asistentului acestuia, Viorel Soran. Își îndreaptă preocupările spre un domeniu mai puțin abordat în biologia mondială, deși cu mari efecte în științele și practica agricolă — fiziologia germinăției semințelor, unde aduce, pe parcursul anilor, importante contribuții originale. Totodată, studiază, descoperă și valorifică — recunoscându-i-se prioritatea mondială — efectul procainei ca biostimulator al plantelor. Deține 8 brevete de invenții și are 9 dosare în curs de examinare. Publică în țară și străinătate 74 de lucrări științifice, dintre care 27 ca prim autor. Se specializează în Belgia în culturi de țesuturi vegetale, abordând foarte rapid studii și idei proprii. Este cooptată corespondent național al Asociației internaționale a cultivatorilor de țesuturi cu sediul la Tokio. Obține și stabilizează prin metode personale cristale lichide din extracte vegetale. Este cercetător științific principal la Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca.

sere-Oradea, Serele-Codlea, Serele-Ploiești, Institutul pentru cultura sfeclei-de-zahăr, Institutul agronomic din Cluj-Napoca, Institutul de legumicultură și floricultură-Vidra, Institutul pentru cultura cartofului, Centrala legume-fructe-București, Direcția generală a agriculturii din județul Timiș...

— Cum v-au privit la început practicienii?

— Marele meu noroc au fost ei. Cu neașteptată receptivitate. Dealtfel, toți coautorii la invențiile mele sint ingineri agronomi. Nu știu cum, dar am învins prejudecățile. Biologii se cred, în general, mai savanți decît medicii, farmaciștii, veterinarii, agronomii... aceștia spun că noi nu știm nimic și, de regulă, colaborările se stabilesc greu. Realitatea e că biologia trebuie să stea în virful acestei piramide, eu așa consider, și să se inspire din toate aceste discipline aplicative, să precia spre studiu ceea ce este necunoscut pentru ele. Și să colaboreze cu practicienii pentru soluționare, iar în acest fel să ajute. Eu am reușit acest lucru.

— De aceea sinteți socotită cumva drept un intrus printre biologi?

— Problema este mult mai complexă. Nu se acordă încă atenția cuvenită cercetărilor aplicative, iar persoanele care se încumetă să le abordeze, dintr-o dată nu mai sint privite ca oameni de știință. Deși pot să demonstrez că am ajuns la aceste rezultate plecînd de la studii teoretice fundamentale de fiziologia germinăției și pe care le-am dus mai departe tocmai pe baza cercetărilor și experimentărilor practice de tratare a materialului semincer cu procaină.

— Culturile de țesuturi vegetale, toate aceste borchăneșe ca niste colivii cu plante verzi născute în captivitate, ce vă invadează biroul, ce loc ocupă în spațiul activității dv.?

— Ele sint hobby-ul meu, deși între 1975—1976 m-am specializat în acest do-

meniu, în Belgia. Acolo am lucrat concommitent la Bruxelles și Liege, am elaborat și trimis două lucrări la Simpozionul internațional de fitofarmacie de la Gent (mai, 1976), tipărite în volumul reuniunii, și încă una împreună cu prof. Jacques Homes, cu care am lucrat, pe care acesta a susținut-o, după plecarea mea, la Congresul național al savanților de la Lille. Revenind în țară, am propus înființarea în cadrul centrului nostru a unui laborator profilat pe studii teoretice în domeniul culturilor de țesuturi și celule vegetale, domeniu încă atît de nou pe plan mondial, și cu atîtea încă nerezolvate probleme, dar nu s-a dat curs. Deși am 6—7 lucrări teoretice referitoare la culturile de țesuturi publicate sau în curs de publicare — uitați-vă, le aveți aici, sub ochi, în cîteva limbi de circulație internațională — în R.F.G., Franța, Belgia, Japonia, nu pot să-mi continui cercetările din lipsă de condiții și pentru că ele nu sint trecute în planul institutului.

— Care este stadiul culturilor de țesuturi și celule vegetale la noi și care ar putea fi?

— Sint în fază absolut de pionierat. Avem cîteva laboratoare, foarte puține după cîte știu, ale cercetării agricole și ele urmăresc probleme strict aplicative. Am auzit că este în curs de organizare încă unul la Institutul botanic, la prof. Raicu. Am putea fi, tot în mod absolut, în pas cu nivelul mondial. Noi importăm garoafe sub formă de butași obișnuți pe această cale, în timp ce eu am aici, în borchăneșe pe care le vedeți, exact garoafe, orhidee și alte flori de seră pe care le-aș putea multiplica la o mare scară dacă aș avea cerere, deci un contract, și, desigur, laborator unde să le obțin. Când am propus să le furnizez pentru cultură, știți ce mi s-a răspuns?! „Asta e snobism!” Cit o să mă trăim în inerție, mă întreb? Am putea obține industrial, și cu ușurință, căpsunul, cartoful, o serie de pomi fructiferi, extrem de multe plante medicinale în acest mod. Ce înseamnă asta? Ca „dintr-o plantă, din cel mai reușit exemplar, să se ia meristemul la lupă, în condiții sterile, într-o sală special amenajată, și, trecut într-un mediu de macro și microelemente — ceea ce vedeți ca o parafină trans-lucidă în borchăneșe de față — să genereze o mulțime de plante, de viitori indivizi care moștenesc perfect calitățile părintelui. Pe lingă o înmulțire rapidă, clonală, se poate realiza și dezideratul obținerii unor plante fără viroză, fără viruși, cu un potențial biologic de cea mai bună calitate, care conduce la o productivitate superioară.

— Ce studiați acum, în acest sui-generis laborator?

— Mă chinuiesc să obțin calus din vinca rosaea, o plantă de interes în oncologie, se extrag din ea alcaloizi cu efect citostatic. În lume, foarte multe medicamente se obțin pe această cale, fără să se mai cultive planta în câmp, disponibilizînd suprafețe pentru alte culturi necesare hranei. Am putea și noi! De asemenea, studiez modul de dezvoltare al țesuturilor sub efectul procainei adăugate în mediile de cultură. Ceea ce am publicat în străinătate ca element de noutate. Aici procaina mimează efectul hormonilor endogeni de creștere, realizînd o dezvoltare foarte accentuată a plantelor. Studiez rețete pentru medii de cultură — orice firmă producătoare și le tine, firește, secret — care anume parte și cît din plantă trebuie luat pentru a se reproduce — alte secrete de tehnică pe care nu ți le furnizează nimeni pe gratis. Ca și alte aspecte: ameliorarea (aici se pot realiza încrucișări de plante care altfel sint incompatibile), studii de condiții de mediu — raportul lumină-intineric, șocuri de temperatură, tratamente cu radiații — studii de genetică, biotestări la pesticide sau alte îngrășăminte chimice etc., etc. Toate acestea sint cercetări care ar trebui făcute. Repet însă, fără condiții nu se poate. Stăpînesc o metodologie, firesc, doresc s-o pot pune la dispoziția țării mele. Să nu rămînă doar un vis frumos.

— Dar la cristalele lichide, această altă noutate mondială, cum ați ajuns?

— Prin cercetările teoretice de microscopie optică și electronică efectuate în laborator. Acum, totul mi se pare foarte simplu. Țesuturile vegetale din anumite plante în prezența procainei dau naștere la cristale lichide. Am foarte multe rețete de obținere a lor, ele pot fi și stabilizate în timp îndelungat, dar ce folos?! Nimeni nu se interesează de ele, deși aplicațiile în știință și tehnica modernă sint extraordinare. Le-am obținut, dar trebuie testate proprietățile lor în câmp electric, pentru utilizarea în electronică, în chimia fizică și în alte domenii care nu sint ale mele, în care nu mă pricep. Știu doar, din cultură științifică generală, că pot fi folosite în afișajul electronic pe ecrane TV și în multe alte sectoare ale tehnicii de virf...

— De cînd le-ați obținut?

— De cîțiva ani!

— Cu alte cuvînt nu beneficiem încă de cercetări și descoperiri în domeniul de virf făcute la noi acasă. Nu e deloc bine, și e timpul ca factorii responsabili să analizeze mai atent cercetările Dorinei Cosma-Cachiță.

CICI IORDACHE

Cuget, deci exist

Teorie și metateorie (I)

Evoluția științei este întotdeauna comandată de nivelul metateoretic al gândirii. Lucrul acesta a fost însă evidentiat abia în secolul nostru cînd gîndirea științifică a cunoscut poate unul dintre cele mai răsunătoare impasuri de ordin metodologic cu urmări pe planul conștiinței care încă astăzi se amplifică. Însă gîndirea teoretică a pus în lumină raportul dialectic teorie-metateorie în cadrul filozofiei clasice germane, în filozofia lui Hegel mai ales. Vechea fizică (fizica clasică) pleca de la ideea că principiile ei reprezintă punctul de plecare necesar în vederea întemeierii unei filozofii a existenței ca existentă. De la început era exclus rolul filozofiei în constituirea principiilor fizicii. Se credea că teoria fizică se constituie printr-un act de pură și nemijlocită reflectare. Aceste principii erau considerate ca fiind: 1) nemijlocit identice cu principiile materiei în sine; 2) oglindite fără acțiunea constructivă a conștiinței, fără acțiunea sa selectivă și organizatoare (inteligibilitatea nu se putea justifica în mod rațional în cadrul acestei concepții); 3) opusă în mod absolut conștiinței.

Ce rol îi revenea filozofiei în această concepție asupra ființei? Rolul pe care și-l alesese ea: unul secund, absolut secund. Ray spune: „Pînă la mijlocul secolului al XIX-lea fizica tradițională considera că e de ajuns o simplă continuare a dezvoltării fizicii pentru a se ajunge la o metafizică a materiei. Această fizică (= această fizică-metafizică sau această metafizică a fizicii — n.n.) atribuia teoriilor ei o valoare ontologică (absolută — n.n.)”. Considerîndu-și principiile cu valoarea absolută, ea, mai exact o filozofie metafizică, nu-i mai lăsa loc filozofiei de a elabora principii mai generale. Și conștiința era redusă în acest caz în ceea ce are ea mai obiectiv după ei la știință. Ceea ce ținea de domeniul filozofiei era considerat ca fiind iluzoriu, lipsit de sens, așa cum vor spune neopozitivistii veacului nostru în deceniile trei și patru.

Criza fizicii era una de ordin metodologic. Prin aceasta se punea în evidență un fapt esențial care scăpase gîndirii metafizicienilor: fizica nu se constituie împotriva filozofiei în general și nici fără o metodă generală de gîndire, ci împotriva unei filozofii deschise. Altfel spus, ea se constituie în acord cu o filozofie a cărei valoare era de natură istorică. Dar fizica clasică nu știa acest lucru. Cel puțin vechea fizică pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea. Cînd avea s-o afle era prea tîrziu pentru ea. Criza, prin urmare, începuse să se manifeste tocmai acolo unde fizicienii nu se așteptau. Dar ea începuse tocmai acolo unde filozofii, de orientare dialectică, o indicau. Și l-am amînit aici pe Hegel. Securitatea principiilor acestei fizici la adăpostul cărora stătuse fizica clasică se dovedise a fi una iluzorie. În fizica clasică conștiința, deși se supune celor două niveluri ale sale (limbaj și metalimbaj), sau teorie și metateorie nu avea conștiința existenței lor, a întrepătrunderii lor dialectice. Ele se întrepătrundeau dialectic însă nu erau comandate de metoda dialectică. Ele se întrepătrundeau spontan dialectic. Tocmai întrepătrunderea aceasta a permis construirea teoriei cu valoare științifică. Întrepătrunderea spontană a celor două niveluri a dus însă la iluzia că există limbajul, de o parte realitatea, obiectul de altă parte; că limbajul oglindește nemijlocit proprietățile realității ale obiectului. Mai mult, că le oglindește nemijlocit și din această cauză definitiv. Nefiind loc pentru acțiunea constructivă a gîndirii, s-a ajuns la ideea că conștiința oglindește principii eterne. Astfel, în fizica clasică metalimbajul sau metateoria în loc să avertizeze asupra: 1) nivelurilor conștiinței — limbaj-metalimbaj; 2) contradicțiilor dintre ele; 3) contradicțiilor interne ale teoriei absolutizate tot ce era valabil în teorie, într-o formă a ei, ca fiind valabilă în mod absolut. În acest fel nu se mai vedea posibilitatea altor teorii. Nu se vedea rolul metateoriei în construirea teoriei. Așa se ajunsese la acordarea unei semnificații ontologice absolute unor principii care aveau o semnificație ontologică relativă, o semnificație practico-istorică; să se considere absolut obiective principii comandate de un metalimbaj, la rîndu-i comandat, de principiul identității abstracte. Odată cu apariția dialecticii, s-a descoperit contradicția dintre conținut și formă, universalitatea formei în raport cu conținutul, libertatea ei constructivă. Dar dialectica a pătruns mult mai tîrziu în cadrul cercetării empirice. Să menționăm aici că forma rațional-empirică a dialecticii a fost elaborată de către Marx și Engels în cadrul lucrărilor lor de analiză a fenomenelor vieții sociale. Dialectica a pătruns mai ales în secolul nostru și în cadrul celorlalte discipline teoretice.

ION STROIE

Aurul dacilor — un moment de răscruce al istoriei

(Urmare din pagina 1)

stinca izolată trăgeau, printr-un sistem original, podul pe stinca lor. Decebal, după ce a fost înfrânt, a apucat-o, se crede, tot înspre răsărit. Probabil dorea să se refugieze în acest loc, dar n-a mai ajuns, fiind somat de urmăritorii romani.

— Și să înțelegem că „Podul cu Florile” era o denumire secretă sau metaforică, să zicem, a strămoșilor, pentru că pește acest pod treceau, să se ascundă, copiii lor, soțiile și averile?

— Tot ce se poate; cam acesta ar fi înțelesul. Am văzut acest document la actualul schit. Și, probabil, existând aici un centru de cult păgîn, Decebal se retrăgea cu intenția să se reorganizeze: Obiectul ca domnul să se consulte cu șeful de cult il înțelegem și la Ștefan cel Mare care, la acea vreme de restriște, vine la Sinastrul Daniil.

— Unii istorici pomenește de legăturile hyperboreenilor, ale geto-dacilor, cu India antică: ce toponime, pe care le aflăm și în limba sanscrită, ați găsit pe vechile hărți cercetate alit de asiduu de dumneavoastră?

— Am găsit câteva: Muntele Devi, de pildă, aflat în Apuseni, ar însemna „Muntele Zeitei”, pentru că Devi = zeiță. Și probabil că acolo să fi fost cîndva un lăcaș de cult păgîn. Muntele Buda, din Păgăraș, s-ar traduce prin „Muntele Inteleptilor”, deoarece Buda = înțelepciune. Muntele Guru, din Carpații Orientali, ar însemna „Muntele Îndrumătorului”, ținînd cont că Guru = îndrumător spiritual, în sanscrită. Avem și câteva hidronime: denumirile râurilor Anieșului, Iza și Siva, care au corespondențe în mitologia indiană pe: Agni (Zeul focului), Ida (Zeita Lunii) și pe Shiva (Zeul vinului și viței-de-vie). De reținut că toate aceste riuri izvorăsc din aceeași zonă geografică, Munții Rodnei, unde se află virful „Omul”. Despre semnificația cuvintului OM am vorbit în prima parte a acestui interviu. Posibil ca aceste denumiri să fi parvenit din India antică, pe „Calea sfîntă a sciților” care lega Olimpul Hyperboreean cu India antică, de care vorbește N. Densușianu.

— Dar Nicolae Miulescu afirmă clar, în lucrarea sa „Da Ksa — Tara Zeilor”, că legătura dintre carpato-istrieni cuceritori ai Indiei și cei de un singe cu ei, rămași acasă, adică în Cetatea Carpatică, nu a fost niciodată intreruptă. Legătura aceasta s-a păstrat, într-adevăr, pe „Calea Zeilor”, cum o numește Kausi-Taki (vezi Kausitaki Upanișad I. 3-6), pe care pelecetii circulau necontenți dinspre și spre Tara Zeilor. Și se mai spune: după ce au fost învinși de brahmani, urmașii acestor cuceritori (ksatriyașii) au răfăcut în sens invers drumul stră-strămoșilor lor, ajungînd, unii dintre ei, chiar pînă în vatra lor strămoșească, în Da Ksa (Dacia), în Tara Zeilor, cum s-ar traduce în limba noastră de azi.

— Această afirmație nu poate decît să întărească și convingerile noastre.

— Ați amintit de Olimpul Hyperboreean: l-ați putea eventual delimita, conform datelor pe care le aveți?

— Olimpul Hyperboreean ne apare sub forma unui triunghi sacru, al cărui perimetru este delimitat de: Virful Bălványos, situat în Munții Bodoc (bălvány = idol; bălványoz = a idolatriza); de al doilea Virf Bălványos, situat în Munții Tarcăului, la vreo șapte kilometri spre nord de comuna Bolovăniș, și care în prezent se cunoaște sub numele de Virful Balavan; și de localitatea Bălványos — Varalja care în traducere ar însemna „Fundul cetății de idoli”, conform hărților pe care noi le posedăm, și care azi se cunoaște (această Bălványos-Varalja) sub denumirea de satul Ungurași (Cluj). În interiorul acestui triunghi sacru se află Virful Istenszék, situat în Munții Căliman, și care, în traducere, ar însemna „Scaunul Zeului”. E la nord de comuna Bistra Mureșului. Azi acest virf este consemnat în hărți sub denumirea de Virful Scaunul.

— Ce ar putea rezulta de aici; ce s-ar putea deduce?

— Ținînd cont de faptul că triunghiul sacru se află situat într-o zonă bogată, în antichitate, în aur, cupru, argint, este foarte probabil, luînd aminte și la spusele lui Evhemer din Messina, ca aici să se fi aflat „Scaunul lui Uranus”. Uranus și Gea fiind considerați părinții spiritali ai tracilor, deci și ai geto-dacilor.

— Zona de care pomenea Evhemer este zona de la izvoarele Oltului și Mureșului, patria agatirșilor?

— A agatirșilor, mari deținători de aur, după cum știm de la Herodot. Este foarte posibil ca renumitul caracter sacru să aibă la bază existența filoanelor aurifere din zonă, aurul fiind considerat, pe atunci, „trupul zeului”. Caracterul sacru mai poate fi conferit și de existența, tot în această zonă, a unei mari varietăți de cristale minerale. De reținut că în gîndirea mitico-cosmogonică indiană, cristalele minerale simbolizau concentrarea forțelor cosmice și o formă primară de viață.

— Dar în gîndirea mitico-cosmogonică indiană se vorbește și de Muntele Meru (Muntele Cosmic), prin care anticii credeau că trece Osia Lumii și care munte ar fi existat undeva la hyperboreeni, adică la vechii geto-daci. Ați aflat ceva, aveți vreo bănuială măcar referitoare la acest munte?

— Nu ne-ar surprinde faptul dacă astronomii sau geodezii îl vor identifica, în viitor, cu „Scaunul Zeului”.

— Dar în cadrul centrului de cult religios păgîn de la Sarmizegetusa, ce denumiri v-au reținut atenția?

— Pe lângă sistemul de cetăți, descoperit de eminentul om de știință care a fost Constantin Daicoviciu, apoi redimensionat de către urmașul său, Hadrian Daicoviciu, se găsesc, în acest complex, o serie de toponime care merită a fi reținute: Muntele Juguru Mare, de pildă, înainte, pe hărțile pe care le posedăm noi, se numea, iată scrie aici, Muntele Zigurel. Nu ne amintesc el oare de „zigurat”, construcție specială în virf de munte, la babilonieni? Intr-un astfel de virf de munte, se știe, preoții efectuau măsurători astronomice, elaborau preziceri astrologice, urmăreau evoluția astrilor. Ba, mai mult, riul care izvorăște din Zigurel (Juguru) se numește azi tot Jugurul. Anticii erau de părere că într-un astfel de munte s-ar afla și comoara (aurul) lui Zalmoxis. Noi

dintre care cel mai respectat pe timpul lui Zalmoxis a fost Cronos, iar credința lor, a dacilor, era uraniană.

— Cum își organizau dacii templele?

— În zonele sacre dacii aveau temple compuse din două elemente: un element de suprafață (altare, sanctuare diferite pentru oficierea cultului), la care asista mulțimea, și un element de subterană, folosit de preoții cultului. Templele se aflau în coamele munților și purtau denumirea zeului sub a cărui protecție se aflau. În altarele din subterană preoții practicau misterele, inițiau viitorii slujitori ai cultului, păstrau sau depozitau alte elemente necesare practicării cultului. Este posibil ca tot aici să se fi păstrat și legile Bellagines.

— Am impresia uneori că intuiți prea mult! Ajunge, în cercetarea istorică, nu-mai intuiția?

— Nu intuiesc! Locul acesta subteran,

— Aurul cules din riuri era adus în zonele sacre, unde o parte i se preda regelui, iar o altă parte, cu siguranță mai mare, se preda zeului. Aurul depus ca jertfa zeului era, credem, depus în camera zeului, iar această cameră este foarte posibil să fi fost plasată sub un curs de apă.

— Ce vă face să credeți asta?

— Aurul poate fi ținut sub apă pentru că nu rugineste; Decebal însuși și-a ascuns comoara statului dac, evaluată de istorici la 165.000 kilograme de aur!, în riul Strei. La 1457, spune Gheorghe Șincai, s-a mai găsit o comoară, tot în Strei, la vărsarea în Mureș, de către niște pescari amatori moldoveni. Posibil ca Decebal să mai fi avut și alte comori ascunse, dispersîndu-și astfel tezaurul statului dac. Și domnișorii munteni, cînd erau surprinși de turci și nu mai puteau să-și refugieze comorile, le aruncau în apa iazului din

Iubirea de frumos

Petrodava

Se împlinesc anul acesta două milenii de la atestarea documentară a cetății dacice Petrodava, actuala Piatra Neamț. Pomenită de Ptolemeios în veacul al 2-lea al erei noastre între alte cetăți ale Daciei, asemănarea ei cu cetățile din Munții Oraștiei a fost adusă la lumină prin săpăturile arheologice, astfel ca acum să-i poată fi bănuită temelia arhaică, plecînd de la cele trei puncte cheie ale așezării: Cozla, Bolovoaca-Văleni și Bitca Doamnei (după mărturia arheologului Constantin Năstase

să, ctitorul de fapt al muzeului actual al Pietrei, muzeu care numără unicate de Cucuteni de mare frumusețe). Culme a arhitecturii medievale, cu care s-ar mindri orice țară, în această străveche vatră autohtonă este ctitoria Sf. Ioan, ridicată aici de către Ștefan cel Mare pe urmele moșului său, Alexandru cel Bun, care-și doarme somnul de veac la Bistrița din apropiere. Ridicată din piatră, lucrată în amănunt în anul de domnie al marelui voievod al 42-lea curgător, cum spune Călea, naltă și suplă ea este o culme a armoniei.

Orașul actual este un centru de cultură și civilizație printre cele pilduitoare din țară. Răsfoiesc istoria și realizările culturale ale acestui oraș prin revista Petrodava culturală aflată la primul ei număr, revista ce s-ar dori pe drept periodică, dacă nu trimestrială, măcar anuală. Se cuvin amintite aici nume de intelectuali, profesori, jurnaliști, medici pasionați de cultură, care prin jertfa proprie susțin

viața culturală a cetății, prin cenecluri, întâlniri la librării cu scriitorii de seamă, conferințe și chiar călătorii în străinătate laolaltă. L-aș aminti pe Valentin Ciucă, un suflet de om, cunoscut critic de artă, organizator acum al viitorului muzeu Petrodava, ce se va deschide curînd, medicul Sviatoslav Iovanovici, care conduce un ceneclu al medicilor, poetul Emil Nicolae, apoi pe omul de carte, îndrăgostitul de cuvînt, Kirileanu, nepotul marelui cărturar moldovean, directorul actual al Librăriei „Calistrat Hogas”, actorii de la cunoscutul teatru de la Piatra precum Cornel Nicoară, ca să-i pomenească doar pe cîțiva dintre minunații oameni de cultură de aici pe care îi cunosc de ani. Acum, în aprilie, terasa din jurul Cetății lui Ștefan cel Mare e plină de copii, copiii bine îmbrăcați și bine hrăniți care se joacă. Este pace și bunăînvoire și în această vatră multimilenară a Patriei noastre.

IOAN ALEXANDRU ■

credem că Muntele Zigurel este unul și același cu Muntele Cogaionon!

— Dar observăm aici și Muntele Surianu!

— Muntele Surianu, dacă admitem că vine din limba sanscrită (suria = soare) ar însemna că putem să-l numim Muntele Soarelui. Fapt foarte important: el se află situat exact la răsărit față de punctul „Aleluia”, din Muntele „Porumbelul Mare”.

— Și ce se întimplă pe un astfel de munte?

— Se practica o importantă manifestare uraniană. În punctul „Aleluia” și azi se practică o tradițională manifestare uraniană: în luna iunie, oamenii se adună acolo, în munte, la o serbare cîmpenească. Înainte, acolo, ei întîmpinau soarele, la începutul lor de an, la 21 iunie. Situația se impune a fi cercetată de către specialiști! Dar tot în acest complex de la Sarmizegetusa se mai găsește Muntele Poiana Omului, se mai găsește și Muntele Timpa care, înainte, conform hărților mai vechi, se numea „Timpul”. După

în care era păstrată și statuia zeului, era cunoscut numai de marii preoți și nu l-ar fi trădat nici cu prețul vieții lor. Noi credem, de pildă, că Medeea, eroina din Argonautica, nu a fost vinovată față de cei din Colchida numai pentru că l-a ajutat pe Iason să fure Lina de Aur; ea era vinovată mai întîi pentru că a trădat sanctuarul zeiței Hecate, a cărei mare preoteasă a fost.

— Credeți că statuia zeului se păstra în partea din subteran a templului?

— Da, se păstra în interiorul muntelui sfînt și la unele sărbători se aducea la suprafață, noi credem dintr-un aven, și se arăta mulțimii. Gestul căpăta dimensiunea spectacolului. Se practica, probabil, chiar hipnoză în masă, lucru posibil, dacă ne imaginăm impresia produsă în mulțime, de statuia de aur a zeului, ridicată în razele puternice ale soarelui. Preoții recurgeau uneori la astfel de acte: Cosingas, preot dac, supărat pe credincioșii lui că nu-l mai ascultă, a încercat să pună câteva scări cap la cap, să-i amenințe pe daci cu supărarea zeiței Hestia, cu care pretindea el că a luat legătura!

— Conform rezultatelor cercetărilor dv., ce credeți despre comoara cultului religios al lui Zalmoxis?

— Strabon afirmă că Zalmoxis, terminînd studiile în Grecia, la Școala Pitagoreică, a plecat în Egipt, de unde ar fi venit foarte bogat. Despre bogăția în aur a lui Zalmoxis (noi credem a cultului Zalmoxis), despre aurul dacilor vorbesc mulți istorici: Homer amintește faptul că Rhessos, rege trac, a avut în războiul troian cei mai frumoși cai, a avut cvadrigă de aur. Aurul acesta l-a ispitit atît de mult pe Ulise, încît acesta, ca un tilhâr de rînd, s-a strecurat în Troia și, omorîndu-l în somn, i-a luat cai și cvadrigă.

— Dealtfel aurul Daciei a ispitit pe mulți invadatori, a fost un fel de El Dorado, pentru aceștia. Cunoaștem versurile lui Homer și, pentru patriotismul declanșator al lor, am dori să le pomenim aici:

„Tracii, veniți de curînd se află la marginea oastei; Rhessos li-i domnul, odrasla lui Einoeu, și-i acolo.

Caii văzutu-i-am eu, n-au seamăn de mari și de mindri, Albi ca zăpada sint ei, și la fugă repezi ca vîntul.

Și ferecat îi e calul cu aur, și-argint și mai are Arme grozave de aur ce par la vedere-o minune!

Dinsul cu ele-a venit. Parcă nici nu se cade pe lume, Oamenii — arme de-acestea să poarte... ci zeii!”

Cu riscul de a deveni patetic afirm că, ori de cîte ori citim aceste versuri ne vine să-i sărutăm mina lui Homer; mina cu care le-a scris. Ele ne vorbesc despre vitejia și bogăția geto-dacilor, pentru că Rhessos, spun istoricii, era rege dac. Cum atunci, unii istorici inclinî să-i considere pe geto-daci mai puțin civilizați decît neamurile contemporane lor?

— Herodot vorbește, la fel, de bogăția în aur a agatirșilor, ceea ce înseamnă că se cam dusese vestea despre aurul dacilor și, drept urmare, se impunea tezaurizarea, pentru a nu atrage invidia vecinilor. Și este foarte probabil ca Zalmoxis, dindu-și seama de acest pericol, să fi propus regelui această tezaurizare.

— Și unde credeți că se păstra acest aur?

„Decebal” — Opera sculptorului Justin Năstase

părerea noastră, aceste două elemente de identificare, „Omul” și „Timpul” (Timpul), sint elemente principale de identificare a fiecărui centru de cult religios păgîn al geto-dacilor. Dealtfel, am spus, aceste denumiri, frecvența lor în munții noștri ne-a atras atenția: am găsit în Bucegi, „Omul” și „Timpul”, am găsit și la Sarmizegetusa, „Omul” și „Timpul”. Totodată, la nord de cetatea Sarmizegetusei se află Muntele Negru: în gîndirea Egiptului antic, negrul simboliza nefastul sau nordul; iar culoarea albă, binele sau sudul.

— Care e concluzia?

— Că zona complexului Sarmizegetusei era sub protecția lui Cronos, era o zonă sacră!

— Dar pentru că și azi există dispute, ce părere aveți dv.: credința geto-dacilor era, în fond, slavă, adică uraniană, sau subpămînteană?

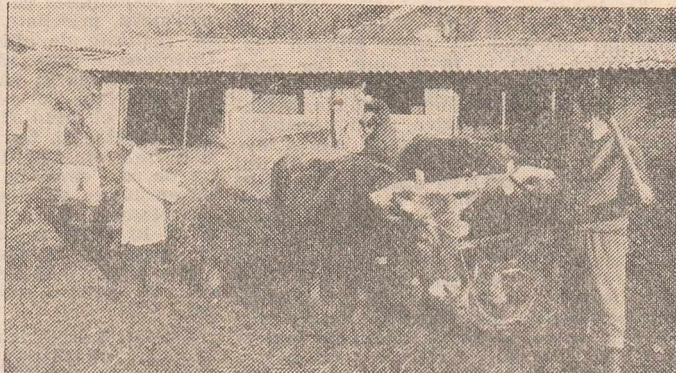
— N-aș dori să intru în disputele referitoare la credința geto-dacilor, în disputele despre monoteismul sau pluralismul ei: eu doresc doar să rețin atenția oamenilor de știință din acest domeniu cu observația că dacii aveau mai mulți zei,

Săpoca, Nifon, Ojasca

Un itinerar al omeniei și datoriei împlinite

Directorul Anton Nicolau, medic de profesie om

Ojasca, spațiu spitalicesc și spațiu de muncă, a ajuns să-și acopere în întregime cheltuielile

Ca să poți vizita, într-o singură zi, Spitalul de neuropsihiatrie Săpoca, județul Buzău, trebuie să ai timp și picioare zdravene. Dacă le ai, nu ți-e greu să observi că așezământul respectiv, însumând 7 sute de paturi, e mai degrabă risipit decât adunat, fără ca treaba asta să afecteze în vreun fel activitatea, remarcabilă din toate punctele de vedere. Altfel zis, nevrozele se trimit la Nifon. În munte, într-o liniște vegheată de pini falnici și de pădurea de statură a Măgurei. Secția de ergoterapie, de recuperare prin muncă, se găsește la Ojasca, înfloritoare, pe locul unui pumn de case pitice, fiind cindva de o mină, între timp abandonată. În sfârșit, formele acute se internează la Săpoca, de unde numele spitalului, de cealaltă parte a albiei Buzăului. Peste tot însă, după cum am constatat, bolnavii sînt tratați cu metode terapeutice moderne și cu omenie; cu blîndete și deplină înțelegere față de durerile și rătăcirile lor, cel mai adesea trecătoare. Așa sînd lucrurile, nu incape nici o îndoială că Spitalul de neuropsihiatrie Săpoca reprezintă un puternic avansat al luptei pentru sănătatea publică și, totodată, o dovadă limpede, concretă, a grijii pe care societatea noastră o arată membrilor săi în orice moment, la bine și la rău deopotrivă, omul fiind în România de azi cu adevărat capitalul cel mai de preț.

Spitalul despre care scriem a fost înființat în urmă cu 20 de ani, chiar la Săpoca, prin dezafectarea unei școli de tractoriști, iar doctorul Anton Nicolau a fost numit, de la regiune, de la Ploiești, director cu delegație, promițîndu-i-se că nu va rămîne decît 3 luni, conducerea ur-

mind să fie asigurată prin rotație. Anton Nicolau a venit de nevoie și a rămas de voie, transformarea spitalului în ceea ce e el azi, așezămint modern, dotat cu aparatură și personal de cea mai bună calitate, neputînd fi separat de entuziasmul și rîvna acestui om, care nu s-a sfîșit să schimbe halatul cu salopeta, făcînd dintr-o ședere de 3 luni o ședere de-o viață, responsabilă și demnă, pusă în slujba însănătoșirii bolnavilor și, de cîte ori a fost cazul, a extinderilor și amenajărilor de tot felul. Povestea cu salopeta nu e, vă veți convinge imediat, o figură de stil, o găselniță gazetărească. Cînd a pus piciorul la Săpoca, Anton Nicolau a găsit un șantier cufundat în noroai, o căruță răpănoasă și un cal abia sînd în hamuri. Neavînd de nici unele, de personal nici nu era vorba, altul ar fi dat bir cu fugiții, dar directorul de atunci și directorul de azi s-a arătat altfel croit. Și-a suflinat mincile și s-a apucat de treabă, cu perseverență și nesomn. S-a ambiționat, propunîndu-și să mai facă ceva și-apoi, cu inima împăcată, să se întoarcă la Ploiești. Nu s-a ținut însă de cuvînt decît pe jumătate. De făcut, a făcut, lumină electrică, încălzire, personal calificat, șosea, laborator, cîte și mai cîte, dar de plecat, n-a plecat. Păstrîndu-și cumpătarea, considerîndu-se mai degrabă coleg decît șef, a înțeles că Săpoca are nevoie de el și el de Săpoca, a înțeles și n-a greșit. Azi, cînd a ajuns președinte al Colegiului județean al medicilor și farmaciștilor, al filialei U.S.S.M. Buzău, medic emerit, distins cu ordine și medalii, autor a peste 100 de lucrări științifice publicate în țară și în străinătate, doctorul Nicolau

are toate motivele să susțină că, în urmă cu 20 de ani, n-a greșit. Iar noi avem toate motivele să scriem că întreaga lui carieră reprezintă o fidelă și tulburătoare ilustrare a proverbului cu omul care sfințește locul, ea întărînd adevărul că pentru a deveni cineva nu e obligatoriu, medic fiind, să deții simandicoase titluri și funcții universitare și să stăpînești o armată de colaboratori. Se poate și altfel, e clar, cu condiția să nu-ți petreci viața sînd cu minile încruciate, dezarmînd la cea dinții poteneală, arătînd cu degetul la alții.

Pe doctorul Adrian Ionescu, șeful secției de nevroze, l-am găsit la Nifon. Am fi putut scrie că l-am găsit într-un salon, dar întimplarea a rînduit altfel lucrurile. L-am găsit, spre seară, vopsînd un gard, cel al sanatoriului. Dacă ați fi venit în urmă cu cîțiva ani, ne-a zis, m-ați fi surprins, poate, dînd cu cazmaua și tîrnăcopul, căci șoseaua pe care ați urcat pînă aici era, la deschiderea secției, un fel de ripă ceva mai lată. Deschiderea secției, e rîndul nostru să completăm, a coincis cu instalarea familiei Ionescu la Nifon, Adrian și Margareta, de asemenea medic. Cei 2 ar fi putut, dată fiind distanța pînă la Buzău, să facă naveta, dar au respins, din capul locului, o astfel de variantă, în meseria lor mai mult decît în altele, de compromis. Au înțeles că postul unui medic, al unui psihiatru mai ales, e să rămînă cît mai mult timp alături de bolnavi, au înțeles și au procedat în consecință, tratînd spitalul ca pe propria lor casă. Harnici, sensibili la durerea bolnavilor, punînd în suferința fiecăruia un dram din sufletul lor, soții Ionescu au dat și dau dovadă nu doar de un ales profes-

sionalism, deprins din bibliotecă și din experiență, ci și de o abnegație exemplară, materializată în grabnica însănătoșire a sute și sute de oameni, scoși din necaz, întoși familiilor și locurilor lor de muncă. Dacă le-a fost greu? Firește că le-a fost, să nu înfrumusețăm adevărul. Trîind în izolare, într-o izolare pe care au innobilat-o prin perseverență și devotament, doctorii Ionescu au înțeles să facă propriilor copii, 2 băieți, educație prin forța exemplului, a datoriei împlinite 24 de ore din 24. Refuzînd soluția navetei, pînîții și-au obligat copiii să bată, zi de zi, drumul pînă la Buzău, 30 de kilometri pe șoseaua dinspre Nehoiu, fără ca osteneala aceasta, începută la vîrsta școlii elementare, să li se pară, și unora, și celorlalți, un sacrificiu. Dacă am descoperit secția de la Nifon ca pe o oază de sănătate adăpostită sub timpla muntelui, dacă am găsit saloanele ei, în care vorba minioasă e strict interzisă de regulament, în astfel de locuri se vorbește în șoaptă, strălucînd de ordine și curățenie, se cade să subliniem că o asemenea stare de fapte și, implicit, de spirit se datorează muncii și seriozității acestor cetățeni de ispravă numiți, după buletinele lor de identitate, Margareta și Adrian Ionescu, de profesie medici și oameni.

Cel din urmă popas l-am făcut, lesne de dedus, la Ojasca. Secția, amenajată în ograda unei foste mine, e deschisă in-deobște bolnavilor cronici, etilicilor mai ales, supuși recuperării prin muncă, ergoterapie. Șeful ei, doctorul Stelian Berțeanu, la fața locului din 1976, de la înființare, ne-a purtat peste tot, punîndu-ne să călcăm mare parte din cele 60 de hectare cîte numără această secție transformată, prin grija organelor județene, a ministerului de resort și, desigur, a bolnavilor, într-o fermă înfloritoare. Deși nu interesează, ca prim scop, producția, ci recuperarea celor internați în procesul unor activități folositoare, Ojasca a ajuns să-și acopere în întregime cheltuielile, în-casînd bani buni de pe urma livezilor, a serelor, a grădiniilor cu zarzavat, a furajelor etc. Averei secției mai înseamnă 150 de porci, 500 de oi, 100 de stupi, găzduiți în cîteva autobuze scoase la reformă, o crescătorie de iepuri, una de vulpi, o alta de nutririi, precum și, în altă ordine de idei, 4 ateliere, cojocărie, țesătorie, covoare și artizanat. De toate aceste activități răspund bolnavii, munca fiind, după spusele doctorului Berțeanu, prima verigă a recuperării, a reinserării în colectivitate. Ea face, ne-am convins la Ojasca, adevărate minuni, în jur de 150 de bărbați fiind, anual, redaiți societății. Bolnavii de aici, cîndva disprețuiți și huliți pentru patima lor vinovată, s-au însănătoșit și se însănătoșesc grabnic, în recuperarea lor, izbutită uneori din situații cotate fără ieșire, medicina și munca mergînd mină în mină, dînd înapoi bucurii și drepturi pierdute.

Între care bucuria de a zîmbi și dreptul de a fi socotit om între oameni.

EMIL NEGOIȚĂ

Cîteva noi produse susținătoare de efort

În iulie 1979 la încheierea Campionatelor mondiale de canotaj feminin — la care, precum știm, sportivele noastre au avut o evoluție remarcabilă — Lia Manoliu, președinta Federației române de atletism, și Nicu Alexe, directorul Centrului de cercetări pentru educație fizică și sport, expediau și semnau o scurtă scrisoare oficială către Institutul de cercetări chimico-farmacaceutice din București prin care specificau „ne facem o datorie de onoare în a vă adresa primele noastre mulțumiri pentru calitatea susținătoarelor de efort produse în institutul dv. și pentru operativitatea livrării lor”. Ceea ce, de fapt, dădeu girul intrării în fabricație a citorva medicamente de concepție românească cu efecte energizante destinate sportivilor, dar nu numai lor, ci tuturor aceluia care depun eforturi fizice sau intelectuale prelungite, ori de mare intensitate la un moment dat, sau aceluia care lucrează în medii deosebite, la înalte temperaturi, în subteran, în situații de suprasolicitare. Și la care este remarcabil aportul și contribuția efectivă și a specialiștilor din Centrul de cercetări pentru educație fizică și sport, în mod special a dr. farmacist Gheorghe Popescu, precum și colaborarea profesorului Ion Brad și a ing. șef al întreprinderii „Biofarm”, Teodor Marinică. Unul se numește (deocamdată) AGEVIT-3 și sînt tablete în masă de ciocolată, conținînd 6 aminoacizi esențiali, Vitamina B₆ și alte vitamine, glucoză... „Experimentările, ne informează dr. farmacist Gheorghe Popescu, au fost finalizate spre sfîrșitul lunii martie 1979, la nivelul unui lot de haltere cu o eficiență sensibilă. Au un gust foarte agreabil, sînt acceptate cu plăcere de către sportivi în timpul antrenamentelor, iar prin fabricarea produsului se face o economie substanțială de valută, înlocuind medicamente similare din import, mult mai costisitoare”. Efectul nu este subiectiv, el este cuantificabil, el a fost urmărit și înregistrat de o echipă pluridisciplinară formată din metodist coordonator, profesori de educație fizică, medic fiziolog, biochimist și psiholog. În timpul antrenamentelor, s-au administrat 7-8 zile pe lună, cu testări pentru fiecare sportiv, și fiecare specialist, pe profilul său, a comparat datele cu un lot martor căruia nu i s-au administrat respectivele medicamente. Starea de fatigabilitate nu s-a mai resimțit, influența asupra oboselii și a rezistenței la efort s-a dovedit în mod cert reală și vizibilă. „Dealtfel, nu aveam

nici o îndoială, precizează farmacistă Natalia Rădulescu de la I.C.Ch.F., chiar dacă noi am scurtaț la maximum, pentru a veni rapid în întîmpinarea cererii, faza cercetare-experimentare, fiind vorba de elemente de bază cunoscute, testate, care nu fac rău — vitamine, aminoacizi, săruri minerale, substanțe energogene clasice — totuși, mai înainte de a le trimite sportivilor pentru testările directe în timpul antrenamentelor, au fost testate și în laboratorul nostru de farmacodinamică. Testate pe șobolani supuși la alergări și la tot felul de alte eforturi fizice, iar rezultatele față de lotul martor au fost net favorabile. Au demonstrat valoarea energizantă și protectoare a organismului a tuturor celor 7-8 produse cu rețete proprii, create și dozate de către un colectiv din cadrul laboratorului nostru de tehnică farmaceutică galenică, din care fac parte farmaciștii Oltea Voicu, Rodica Păușan, Eugen Bazavan, ELEUTAL, de pildă, este un energizant în care s-a încorporat și un factor protector al ficatului, știindu-se că, de regulă, în timpul oricărei activități de suprasolicitare ficatul este supus la un efort crescut, obosindu-l. RADOVIT se prezintă sub formă de pulbere, foarte agreabil la gust, precum am putut constata personal, cu arome de fructe exotice, de portocală sau de lămiie, deși este un veritabil medicament complex cu vitamine, aminoacizi, săruri minerale. Toate au avizul controlului de stat al medicamentului și sîntem rugați să reținem și să mai subliniem încă o dată că pot fi utilizate cu succes atît de către bătrîni în stări de debilitate fizică, tineri muncitori din industria grea, de către elevi și studenți în timpul examenelor...

— Dar VITACĂȚIN ce este, tovarășe dr. farmacist Gheorghe Popescu? Cînd v-ați întîlnit cu prof. Brad și cum ați colaborat?

— Prin august 1979 l-am întîlnit la „Biofarm”, la tovarășul inginer șef Teodor Marinică. Venise, mi se pare, pentru fabricarea uleiului de cătină albă. Dar suctul sau uleiul de cătină nu sînt încă medicamente, ele trebuie stabilizate în timp, trebuie să capete o formă specifică. Și eu, cum aveam sarcina să găsesc modalități de fabricare în țară a unor produse medicamentoase susținătoare de efort pentru sportivi, m-am gîndit să utilizăm la așa ceva suctul proaspăt al acestei plante medicinale de o mare bogăție în vitamine și săruri de înaltă valoare. Am propus pro-

fesorului Brad să studiem această variantă și a fost entuziasmat, prompt și serios în colaborare, așa încît foarte rapid, avînd și colaborarea ing. Marinică, am pus la punct împreună „VITACĂȚINUL”. Priviți cum arată! Arată bine, nu-i așa? Este similar „Nevrostenin”-ului din import, ba noi am spune că chiar mai bun. Suctul de fructe al acestuia este înlocuit la noi de suctul din fructe proaspete de cătină, net mai valoros și mai complex decît din fructe obișnuite, din cultură, bogat în săruri de magneziu și fosfor, constituenți ai celulei nervoase. Glicerofosfații trec cu ușurință în membrana celulară, așa că este și foarte ușor asimilabil de către organism. Este deosebit de com-

plex, are cel puțin 10 substanțe active într-un singur medicament și l-am stabilizat direct, suctul de cătină, deci în soluție apoasă, în fiole buvabile. Are culoare roșu închis, ca a siropurilor tonice.”

Medicamentul este testat, „Biofarm” a însălat, ca să spun așa, în frigider destule fructe proaspete de cătină, care, păstrate în climat controlat, își mențin multă vreme calitățile intrinsece. Așteptăm doar avizul controlului de stat al medicamentului pentru a începe producția de serie.

Să sperăm că acesta nu va întîzia!

CICI ADAM

Dreptul la replică

Mult stimată și îndrăgită. Ioana Radu,

Sînt admiratoarea artei dumneavoastră de a cînta române. Inflexiunile glasului și meșteșugul de a spune „cuvîntul” au tulburat și tulbură încă pe toți ascultătorii și iubitorii de română.

Dar nimeni nu poate și nu trebuie să vă imite. Și atunci? Romața are un ambitus scurt și poate fi abordată ușor — tocmai aici este pericolul!

Pentru a o feri de minimalizare și dispariție, a fost preluată de cîntăreți de operă și operetă.

Cei care „poluează” romața”, care fac un „sacrilegiu interpretînd cu voci studiate romața” (așa cum vă exprimați dumneavoastră în recentul interviu) sîntem artiști care am studiat în școli superioare de muzică! Noi gîndim romața ca lied — liedul românesc — frazată muzical, interpret sensibil și rafinat. Și astfel, intrat în repertoriul nostru, îl dorim cîntat, alături de lucrări ale compozitorilor clasici, și dorim să-l facem cunoscut în întreaga lume! Nu pot să-mi fac o vină, îndrăgită doamnă, din faptul că am făcut Conservatorul.

Solicitarea celor cu voci studiate în programele de televiziune, în recitaluri, succesul de care se bucură Valentin Teodorian, Magda Ianculescu, Constanța Cimpeanu, Dan Iordăchescu, Ludovic Spiess, Nicolae Florei și alții confirmă gustul omului contemporan.

Protestul dumneavoastră în ceea ce mă privește nu m-a supărat. Artiștii sînt învățați să primească aplauze și dezaprobări cu seninătate!

Aplauzele le-am primit pentru felul meu de a cînta române și la Tirgovîște, cu ocazia concursului „Crizantema de aur”, unde am fost invitată să cînt recital de romațe în anii 1978 și 1979!

Personal nu cred că a secat izvorul talentelor de cîntăreți de romațe! Un singur exemplu: Irina Loghin, româncea aceasta atît de sensibilă și cu glas atît de frumos! !

Pentru că amintiți de romața „A venit aseară mama” — inima mea a lăcrimat... oare George Hazzan nu a fost un mare interpret de romațe, de cîntece de pînar... și de operetă?

Cleopatra Melidoncanu

P.S. În culegerile de romațe (foarte puține la număr), linia melodică și textul dau naștere la foarte multe controverse, iar noi sîntem puși în dificultate, neștiînd care este adevărul! Nu-i așa că e și acesta un motiv pentru care romațele pot fi cîntate în mai multe feluri?

Generalizarea dispozitivului IKG nu trebuie să mai întârzie!

(Urmare din pag. 1)

În acest domeniu, de mare importanță economică, 3 tehnicieni brașoveni, în frunte cu profesorul Constantin Iliescu, titularul disciplinei de tehnologia ștanțării și matrișării la rece de la Catedra de tehnologia construcțiilor de mașini a Universității, au pus la punct, după îndelungate căutări, un dispozitiv capabil să realizeze debitarea în condiții net superioare, ca eficiență și randament, celor asigurate de metodele așa-zise clasice, despre care „Flacăra” a mai scris ultima dată în toamna anului trecut. Denumit IKG, după inițialele inventatorilor, Constantin Iliescu, Șandor Kiss, Laszlo Gaspar, dispozitivul de debitare prin forfecare la rece a barelor a fost brevetat, într-o primă variantă, încă în 1973 și, într-o variantă îmbunătățită, în 1976, cu numerele 57032 și, respectiv, 68628. După spusele profesorului Iliescu, inventator de elită, posesor a 15 brevete, dispozitivul a fost apreciat în străinătate și solicitat, în temeiul calităților sale, de numeroase firme din Anglia, R.F.G., Polonia, Iugoslavia, Elveția etc. Să încercăm să explicăm, fără a intra în detalii, modul de acțiune al dispozitivului gândit și realizat la Brașov. El prinde, în zona de forfecare, bara în două manșoane speciale, care o string, prin intermediul unei prese și al unor pîrghii, pînă la limita de curgere a materialului. Se creează astfel o tensiune spațială de compresie, forfecarea realizându-se prin curgerea plană, fără joc între cuțite. Deși fenomenele petrecute prin strângerea oțelului nu sînt, după cum recunosc însuși inventatorii, complet lămurite, cercetările în această direcție fiind în curs, rezultatele sînt cit se poate de limpezi, pentru orice ochi, fie el cit de neavizat. Capetele de bară rămîn perfect netede, ceea ce vrea să însemne, fără puțință de conțraciere, că nu s-a pierdut în timpul debitării nici o cantitate de metal! De aici, firește, o economie importantă de materie primă, operația repetindu-se, cum zi-

zentindu-ne avantajele economice deosebite. Nu s-a făcut, din păcate, pasul cel mai important. Nu s-a trecut la generalizarea invenției, această greu de explicat și de scuzat încetineală fiind nu doar păgubitoare, s-a irosit multă energie și s-a irosit multă valută, ci și periculoasă, existînd posibilitatea ca dispozitivele originale românești, prioritate tehnică mondială, să fie realizate de alții. I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe e gata să preia, din cite am aflat, invenția și să închege prototipul, dar proiectul de execuție n-a fost încă finalizat, el fiind stopat la un moment dat, I.C.M.U.A. București interzicînd filialei sale din Sfîntu Gheorghe să se ocupe de așa ceva, pe motiv că respectiva întreprindere se îndeletnicește cu aşchieră pieselor din metal, nu cu forfecarea lor! Inventatorii s-au zbatut, au încercat în stînga și în dreapta, dar eforturile lor de a convinge s-au lovit, cel mai adesea, de neîncrederea forurilor de decizie.

Așadar, 3 tehnicieni din Brașov au pus la punct un dispozitiv cu avantaje economice incalculabile, simplu de realizat și de manevrat, robust, necostisitor, a cărui generalizare însă întârzie din cauza formalismului, a birocrației, a nepăsării cu care unii, tot mai puțini, e adevărat, preferă să consume valută, convinși că tot ce vine de la alții reprezintă alfa și omega! Aminteam că „Flacăra” și, în urmă cu citeva săptămîni, revista „Știință și Tehnică” s-au ocupat de dispozitivul de debitare prin forfecare la rece a barelor metalice. Am discutat, recent, cu profesorul Iliescu, care s-a arătat mai optimist decît în urmă cu citeva săptămîni. M-au vizitat, ne-a adus la cunoștință, 2 reprezentanți ai M.A.G.F., lucrurile încep parcă să se miște, dar încă încet, ca melcul. S-ar cădea, ca primă măsură, să adaptăm dispozitivele la presele existente. În acest sens ar trebui să fim, fără ezitări, sprijiniți.

Reluînd astăzi subiectul, cerem organelor în măsură să hotărască extinderea invenției, ministerului de resort, în primul rînd, o intervenție promptă, un răspuns lămuritor. Cînd se duc pe apa sîmbetei milioane și milioane de lei, din ignoranță sau din alte motive, chestiunea nu mai e treaba unui minister sau a altuia, ci ne privește pe toți, promovarea noului fiind, după cum precizează și legile, o problemă de interes general, a întregii societăți. Așteptăm.

Reluînd astăzi subiectul, cerem organelor în măsură să hotărască extinderea invenției, ministerului de resort, în primul rînd, o intervenție promptă, un răspuns lămuritor. Cînd se duc pe apa sîmbetei milioane și milioane de lei, din ignoranță sau din alte motive, chestiunea nu mai e treaba unui minister sau a altuia, ci ne privește pe toți, promovarea noului fiind, după cum precizează și legile, o problemă de interes general, a întregii societăți. Așteptăm.

Reluînd astăzi subiectul, cerem organelor în măsură să hotărască extinderea invenției, ministerului de resort, în primul rînd, o intervenție promptă, un răspuns lămuritor. Cînd se duc pe apa sîmbetei milioane și milioane de lei, din ignoranță sau din alte motive, chestiunea nu mai e treaba unui minister sau a altuia, ci ne privește pe toți, promovarea noului fiind, după cum precizează și legile, o problemă de interes general, a întregii societăți. Așteptăm.

Reluînd astăzi subiectul, cerem organelor în măsură să hotărască extinderea invenției, ministerului de resort, în primul rînd, o intervenție promptă, un răspuns lămuritor. Cînd se duc pe apa sîmbetei milioane și milioane de lei, din ignoranță sau din alte motive, chestiunea nu mai e treaba unui minister sau a altuia, ci ne privește pe toți, promovarea noului fiind, după cum precizează și legile, o problemă de interes general, a întregii societăți. Așteptăm.

Care e destinul fibrelor optice românești?

Fibrele optice s-au născut sub ochii noștri. Sînt mai puțin de 20 de ani de cînd ele au fost gîndite și realizate experimental și abia un deceniu de cînd, fabricate în serie, tind să revoluționeze tehnica telecomunicațiilor.

E tot atît de adevărat însă că cei ce le produc, pînă la ora actuală, nu sînt deloc numeroși. Tehnologia noilor conductori de lumină a fost obținută doar în citeva mari și prestigioase laboratoare din lume, dar suficient pentru ca planeta să fie inundată cu prospecte ce recomandă și exaltă în termeni comerciali virtuțile noilor concurenți ale telefoniei clasice.

Ei bine, fibre optice au fost realizate și în țara noastră. E adevărat, fără tam-tam publicitar și congratulări festive, dar într-un performanță cu nimic inferioare celor obținute în străinătate. Ele reprezintă proprietatea intelectuală a unui grup de universitari ai Institutului politehnic din București și în mod special a profesorului dr. ing. Petre Baltă, șeful catedrei „tehnologia silicaților și compușilor oxidici” din cadrul Facultății de tehnologie chimică. Aici, într-un mic laborator, noul produs — considerat încă o noutate pe plan mondial — s-a născut în urmă cu cîteva ani din pură pasiune și curiozitate științifică și a constituit ani la rînd temă pentru lucrările de diplomă ale unor studenți. Fibra optică românească n-a reprezentat, cu alte cuvinte, nici temă de cercetare inclusă într-un program oficializat prin termene și investiții de stat și nici obiectul unor contracte ferme, încheiate între virtuali beneficiari și catedra „Tehnologia silicaților”. Tocmai de aceea, sosirea pe lume a fibrelor optice românești a produs la început, cum era de așteptat, surpriză și emoție, apoi entuziasm și planuri optimiste, dar din păcate, așa cum vom vedea de îndată, nimeni nu s-a arătat după aceea interesat să preia și să valorifice la scară industrială invenția solitarului grup de cercetători.

Dar mai întîi ce este și la ce se folosește o fibră optică?

Să ne imaginăm că cineva ar arunca de-a valma un furtun lung de cîteva metri, astfel încît, după un drum ocolit și sinuos, un capăt ar ajunge în subsolul unei case iar cealaltă extremitate ar rămîne la suprafață. Să presupunem în continuare că tot acel cineva ar așeza la un capăt al conductei un bec aprins, invitîndu-ne să constatăm că lumina, urmînd în interior meandrele furtunului, țîșnește la celălalt capăt ca un lichid pompat sub presiune. La prima vedere și fără explicațiile de rigoare, experimentul ne-ar îndemna să credem că a fost descoperit un nou sistem de propagare a luminii, că aceasta decît nu mai călătorește în linie dreaptă, ci, abjurîndu-și propriile legi, s-a încumetat să le împrumute pe cele ale hidrodinamicii.

În fapt este vorba, într-adevăr, de un

nou procedeu de conducere a luminii pe traiectorii complicate, dar aceasta prin folosirea indicelui de refracție. Sau ceea ce se poate realiza dacă interiorul tubului în cauză este alcătuit din fibre optice, deci din fire trase din sticlă și avînd grosimea între 5 și 150 de microni. Evident, este vorba de o sticlă investită cu proprietăți spe-

cifice, obținute prin respectarea unor condiții ce privesc indicele de refracție, coeficientul de dilatare termică, viscozitatea, capacitatea de umectare. Nu vom intra în amănunte. Pe scurt, principiul propagării este acesta: fasciculul de lumină, care pătrunde sub un anumit unghi față de axul firului optic, părăsește unghiul dacă este mai mic decît cel al reflexiei totale, sau este reflectat total către interiorul firului dacă unghiul este mic. Fenomenul se repetă într-o fracțiune de secundă de zece ori, de o sută de ori etc., în funcție de lungimea firului. Și încă un amănunt demn de reținut: prin așezarea fibrelor după anumite procedee se poate obține nu numai transportul luminii, ci chiar al imaginii.

Beneficiînd de acest mod original de conducere a undelor de lumină, tehnica a inițiat și realizat aparate ce mijlocesc explorarea unor zone ascunse ale utilita-

țelor, iar în medicină procedeu a permis confecționarea cunoscutelor endoscoape, utilizate în mod obișnuit pentru investigarea corpului omnesc.

După 1970, fibra optică a cucerit atenția și interesul specialiștilor în telecomunicații. S-a constatat, astfel, că ea poate concura în acest domeniu laserul (emisie de lumină în linie dreaptă și supusă perturbațiilor atmosferice), tuburile cu fibre optice recomandîndu-se prin mai multe avantaje: ele pot conduce lumina pe căi ocolite. Iar în telefonie pot asigura sute de mii de convorbiri simultane pe același fir, față de numai citeva zeci de mii prin unde radio, procedeu folosit în prezent în mod obișnuit.

Fibrele obținute la Institutul politehnic din București nu sînt, spuneam, cu nimic mai prejos decît cele datorate unor specialiști din străinătate. E adevărat, condițiile modeste de lucru și mijloacele materiale ale facultății nu au permis realizarea unor conductori de lungimi apreciabile (performanțele pe plan mondial depășesc 50 de kilometri), dar principiul a fost descoperit și tehnologia verificată cu succes la scară de laborator. Există de asemenea — ne-a mărturisit profesorul Petre Baltă — toate condițiile pentru înființarea unui atelier de microproducție. Cu toate acestea nimeni pînă la ora actuală nu s-a hotărît, într-un fel sau altul, să fructifice opera universitarilor brașoveni. Reținem totuși faptul că, spre finele anului trecut, la inițiativa Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, profesorul Petre Baltă a fost invitat să prezinte fibrele optice în cadrul unei sesiuni științifice la care au participat delegați din mai multe ministere. Demonstrația a cucerit interesul celor prezenți și profesorul Baltă a primit asigurări că invenția sa va deveni în curînd obiectul unor comenzi ferme.

Dar nimic de atunci. Deceționat dar nu descurajat, autorul principal al invenției și-a continuat cercetările, beneficiînd în ultimul timp de colaborarea unor colegi entuziaști: inginerul Dan Niclescu de la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice sticlă și ceramică și inginerul Septimiu Barna, directorul acestei instituții.

Care va fi în continuare destinul fibrelor optice de concepție românească? Și punînd această întrebare ne permitem să reamintim că produse similare se vînd în străinătate la prețuri fabuloase, iar aceasta la o oră cînd abia a început folosirea lor în domeniul telecomunicațiilor. Vom redescoperi invenția profesorului Baltă, așa cum s-a mai întimplat, abia după ce undeva și cineva va fi cumpărat licența din import?

Am fi primii fericiți să infirmăm asemenea prezumții pesimiste.

LIVIU TIMBUS ■

Noul trebuie să pornească de la noi

Prin decret prezidențial, pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1979 pentru ocuparea locurilor I, II și III în întrecerea dintre institutele de cercetare științifică s-a conferit Ordinul „Meritul științific” clasa a II-a, pentru locul I Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică București. Înalta distincție acordată institutului se adresează organelor de partid, tuturor oamenilor muncii din institut care au obținut succese remarcabile în anul 1979 în întrecere pentru realizarea în condiții cit mai bune a planului cincinal. Ne asumăm plăcut îndatorire să prezentăm una din realizările de vîrf ale institutului, una dintr-cele mai importante realizări românești din anul care a trecut, încercînd să surprindem activitatea trecută, prezentă și preocupările de perspectivă ale institutului într-un domeniu de interes general.

La laboratorul de echipamente și acționări automatizate de mare putere, din cadrul institutului, de vorbă cu inginerul Romulus Zăroni, șeful laboratorului, și inginerul Elena Lapedatu, adjuncta șefului de laborator, și cu inginerul Viorel Ghiță responsabil de produs, aflăm că de la începutul anului a început să foreze o nouă generație de echipament electric de acționare cu convertizoare cu triostoare pentru foraj, denumită F 200-EC. Prototipul în stație, omologat în 1979, a fost expus la EREN 1979. Față de instalațiile acționate de motoare diesel, care consumă motorină pentru scoaterea țiteiului, noua instalație este alimentată de la rețeau de curent electric și este dotată cu semiconductoare la nivel de tensiuni și cureni mari. Echipamentul electric este românesc. Preocupările institutului, concretizate în 1979 în utilajul F 200-EC, datează de 10 ani și se încadrează într-un program de perspectivă, elaborat de conducerea superioară de partid și de stat. În urmă cu 10 ani F 320-E, pionierul electrotehnicii de putere în forajul românesc, constituit o premieră mondială pentru instalațiile de foraj terestre.

Avantajele acționării electrice, concretizate în F 200-EC, sînt diverse. Banda motorului, diesel, care folosește transmisia mecanică, este de maxim 0,6, pe cînd randamentul motorului electric este de 0,9. Economia de energie, fără să mai vorbim de faptul că nu se consumă combustibil clasic, este de 30 la sută. La nivelul energiilor care se vehiculează pentru forarea unei sonde, această economie înseamnă foarte mult. Instalațiile electrice sînt statice și deci se evită uzura pieselor în mișcare. Sînt mult mai ușor de montat și de demontat decît cele mecanice care necesită un montaj stricte fiind vorba de transmisii cu lanțuri și roșdîntate. Asigură o viteză constantă și un cuplu de forță controlabil. Vitezele de răspuns la solicitările înfîlțite în timpul forajului sînt mult mai mari la motoarele electrice. Prin control automat, împiedică blocarea sapei de foraj, evitînd ruperile de coloană și pierderea sapei, motiv de întârzieri de luni de zile. În exploatarea pentru scoaterea și băgarea coloanei de prăjini (durata acestor operații este mai mare decît a forajului propriu-zis), sordorul apasă pe o pedală care reglează automat turația prin comparare și comenzi automate.

Noua instalație este mai sigură și miniaturizată. Blocurile de comandă sînt foarte optimizate, compactate, sînt mai ușor de minuit și observat iar montajul lor este la fel de ușor ca băgarea unei fier de călcat în priză.

F 200-EC, utilajul din generația a doua a fost conceput și realizat în mai puțin de doi ani. Pînă în 1985, 36 de asemenea instalații vor fi executate numai pentru nevoi interne. Asta spre deosebire de primul instalație care, deși a forat din 1972, pînă acum cinci sonde, a rămas la fază de prototip experimental. Rapiditatea cu care s-a făcut omologarea și trecerea la exploatarea arată maturitatea cu care sînt privite acum instalațiile noi și eficiente încrederea în cercetarea românească.

Specialiștii din institut lucrează în paralel la un nou prototip F 400-DEC. Nou utilaj se va putea folosi și la acționarea de platformă marină, deci la o sisteme insular, și la o acționare prin alimentare de la rețeaua electrică. A fost gîndit modularizat, prin folosirea unui număr corepunzător de module se va putea adapta la foarte multe tipuri de instalații.

În ceea ce privește instalațiile de foraj în țara noastră nu s-a lucrat nicodată și licență. Chiar convertizorul hidraulic realizat în urmă cu 20 de ani de I.P.C.U.I pe vremea aceea o mare realizare, acum pe cale de înlocuire, a fost de concepție românească. Sîntem în acest domeniu și primele două locuri în lume. Specialiștii institutului știu că asemenea locuri sînt păstrate prin muncă, inventivitate, asimilarea rapidă a noutăților. Mai știu că acest nou trebuie să pornească de la noi.

Cu siguranță că institutului I s-a conferit înalta distincție pentru întreaga activitate, pentru multe alte realizări, nu numai pentru aceasta. Credem că dintre meritele deosebite ale institutului se remarcă caracterul de noutate al realizărilor sale înalta profesionalitate a celor ce își desfășoară activitatea în cadrul lui.

OPREA GEORGESCU ■

La „Electroputere” — Craiova

PRIMUL VEHICUL CU MOTOR ÎN LINIE

Preocuparea specialiștilor de la Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică „Electroputere”, în domeniul cercetării și concepției unor noi tipuri de vehicule cu parametri tehnico-funcționali ridicăți și cu consum redus de energie, imi era de mai multă vreme cunoscută. Deunăzi, însă, în trecere cu treburile prin zona industrială de est a municipiului Craiova, în așa-numita Valea Fetei, aveam să întâlnesc, alergând perseverent înainte și înapoi, pe o cale ferată specială, nu mai lungă de cinci sute de metri, electrică, un vehicul foarte ciudat. Nu-l mai văzusem niciodată.

M-am apropiat de el cu interes și cu oarecare emoție. La prima vedere nu seamănă nici a locomotivă electrică, nici a tramvai sau troleibuz, și nici a elicopter sau navă fluvială, deși parcă are câte ceva din toate acestea. Atunci, ce-o fi? se întrebau cei curioși, care, la fel ca și mine, priveau cu interes minunea frumoasă lăcuită în alb, roșu și albastru din Valea Fetei.

Este — după cum se poate vedea și din fotografia alăturată — primul model experimental de vehicul cu motor liniar, în denumire prescurtată, simbolică, VML-02. Conceput și realizat pentru prima oară, el este rodul unor asidue cercetări efec-

tuale, timp de mai bine de patru ani, de specialiști de la Centrul de cercetare științifică și inginerie tehnologică „Electroputere”, în colaborare cu institutele politehnice din Timișoara și Iași, cu Facultatea de electrotehnică a Universității din Craiova.

— Din ce rațiuni anume, din ce idei s-a infiripat VML-ul? l-am întrebat pe ing. dr. Dumitru Cirstea, director adjunct științific al centrului de cercetare.

— Din nevoile practice de a realiza un mijloc rapid, de mare capacitate, care să concure la descongestionarea transportului urban și celui suburban. Îndeosebi din ideea de a rezolva mai bine și mai eficient problema transportului între centrele populate și marile platforme industriale, de a face legături rapide și sigure între marile orașe și aeroporturi etc. Dar câte rațiuni nu sînt!

— Cum de s-a ajuns aici?

— E o istorie întreagă. Pe 15 septembrie 1975, cu prilejul vizitei de lucru la „Electroputere”, tovarășul lui Nicolae Ceaușescu i-a reținut atenția macheta unei locomotive cu motor liniar concepută după niște idei noi, originale, pur românești. A cercetat-o cu mult interes. Apoi, ne-a întrebat dacă o putem realiza efectiv, în practică. Noi i-am răspuns că da, se poate.

Și iată că, imediat după aceea, s-au repartizat și fonduri, și munca a început.

— În această acțiune — ne informează ing. Florea Burdubășu, șeful atelierului proiectării locomotive — au fost atrase forțe serioase. Tinărul inginer electrotehnicist Mihai Juncu, un specialist priceput și pasionat în chestiuni de tehnică nouă, a primit din partea centrului nostru responsabilitatea directă a proiectului. El s-a asociat cu colaboratori de prestigiu, precum prof. univ. dr. docent Toma Dordea,

coordonator general al proiectului, și prof. ing. dr. Vasile Hoancă, ambii de la Institutul politehnic Timișoara, conf. dr. ing. Lorin Cantemir, de la Institutul politehnic din Iași, prof. dr. ing. Cornel Ambrozie și prof. dr. ing. Aurel Cîmpeanu, de la Facultatea de electrotehnică a Universității din Craiova. Ne-a venit în sprijin și Direcția regională C.F.R.

...Pe inginerul Mihai Juncu l-am găsit în Valea Fetei. Împreună cu câțiva dintre apropiații săi colaboratori se afla la bordul originalului vehicul, denumit, mai în glumă, mai în serios, papucul zburător. De o bună bucată de vreme, ei își petrec veacul indeletnicindu-se aici cu instrucția acestui copil teribil al inginerării științei și electrotehnicii românești.

— Acesta-i VML-ul, ne spune, simplu, inginerul Juncu. Ca să-l proiectăm a fost nevoie de multe zile și nopți de neodihnă. Am studiat și trecut în revistă tot ce s-a făcut asemănător pe plan mondial. Până la urmă, idelle noastre au rodit cu totul altceva. Modelul experimental a fost construit în cadrul fabricii de locomotive a Întreprinderii „Electroputere”, de iscusitul meșter Florea Ganea și muncitorul de înaltă calificare Ion Bălan, a căror contribuție ne-a fost de mare preț.

— Am înțeles că el este doar un model primar.

— Da, constituie o etapă foarte importantă. Până la prototipul propriu-zis al vehiculului, ce se va numi ROM-U-LIM, mai avem încă de parcurs o cale lungă. VML-02 e, cu alte cuvinte, doar un precursor.

— Cum merg testările?

— Relativ, bine. Testînd modelul pe viu, cum s-ar spune, în acest stand de probe, căutăm să rezolvăm problemele tehnice noi ce apar, precum și nenumăratele necunoscuturi care survin firesc în experimentarea oricărui vehicul nou. Mă ajută din plin colegii mei — inginerul electronist Ștefan Eney și automatistul Paraschiv Tudoroiu, tehnicienii principali Silviu Ionescu și Constantin Cîntureanu.

— Lucrați de mult aici?

— De aproape trei săptămîni.

— Rezultatele?

— Bune. Au fost trecute cu brio toate probele din etapa întâi. VML-02 este deosebit de vehiculele similare realizate în

alte țări. El este echipat cu aparatură de fabricație românească și are o greutate care nu depășește 2,8 t/osi.

— Ceva necazuri?

— Cu linia întîmpinăm unele. Dacă ar fi măcar de 1—1,5 kilometri, ar fi extraordinar. Într-o perspectivă, ni s-a promis o linie ideală, cu buclă de întoarcere, în lungime totală de vreo 6 km. În rest, măruntisuri: ...un telefon, pentru că sîntem în plin cîmp, o pază mai sigură, un birou-cabină. Dar deja am revendicat... cam multe...

— Următoarea etapă?

— Realizarea ROM-U-LIM-ului 01. Adică, a primului vehicul românesc cu motor în linie pentru transportul urban. Pornind de la rezultatele acestor testări pe modelul experimental VML-02, am și trecut la proiectarea prototipului care, foarte curînd, va intra în construcție.

— Ar fi interesant, dacă este posibil, tovarășe inginer Florea Burdubășu, să aflăm și câțiva dintre principalii săi parametri.

— Va avea o capacitate de transport de 54 locuri pe scaun și 518 locuri în picioare, viteză pînă la 120 de kilometri pe oră, deci de mare viteză, greutate maximă încărcată — 56 000 kg, 32,65 m lungime, 6 uși, 4 motoare liniare de circa 140 kW fiecare. Poate rula pe o estacadă la 5,90 m înălțime, pe o linie dus-întors de 11,5—12 km, așa cum a solicitat municipalitatea din Cluj-Napoca, care, după cite se pare, va fi primul beneficiar.

— Mi-ați vorbit anterior de realizarea și utilizarea unor tehnici de virf. La ce anume vă refereați?

— La transformarea curentului continuu în curent alternativ cu ajutorul invertoarelor tiristorizate, utilizarea comenzilor și reglărilor electronice, folosirea pentru prima oară la noi a motoarelor liniare de inducție în transportul feroviar. Intenționăm să ajungem ca sistemul nostru să fie folosit și la metrou, și la rezolvarea problemei transportului pe litoral. Decomdată, doar o dorință, o intenție.

— Și, cam pe cînd primul ROM-U-LIM?

— Întrebați-l mai bine pe inginerul Juncu; eu cred că în 1983, ROM-U-LIM-ul 01 va fi livrat beneficiarului.

MIHAI MEHEDIŢEANU ■

După 25 de ani, uleiul de cătină la ora adevărului

Într-un număr trecut al revistei promiteam că, în continuarea reportajului privind aplicațiile multiple ale cătinii albe, cercetate de profesorul universitar doctor Ion Brad de la Universitatea Craiova — cercetare începută în 1953—1955, care își așteaptă și azi finalizarea pe planul valorificării — vom cita și opinii medicale competente. Iată-le.

Profesorul universitar doctor docent Mircea Olteanu, personalitate marcantă a oftalmologiei românești, șeful clinicii oftalmologice a Spitalului Militar Central (clinica este și Centrul de Organizație Mondiale a Sănătății), a experimentat timp de un an și jumătate uleiul de cătină furnizat de profesorul Brad, pe mai multe zeci de bolnavi. El ne-a declarat:

— Este un produs excepțional. L-am încercat în afecțiuni herpetice, în inflamații; am constatat că asigură o cicatrizare rapidă după arsuri chimice cu acizi, baze. Cicatrizările suplă date de uleiul de cătină facilitează ulterior transplantul de corneă. În calitate de specialist și în lumina răspunsurilor pe care le am pe plan mai larg, pe linie oftalmologică, studiez posibilitățile ca, în scurt timp, uleiul de cătină, într-o formă adecvată, să se afle la dispoziția bolnavilor, pentru uz oftalmologic. Este adevărat, nu i se cunosc încă toți componenții; fără îndoială, și aceștia vor fi, în cele din urmă, determinați de către chimiști. Important este că — limitîndu-ne la oftalmologie — uleiul de cătină și-a relevat eficiența și lipsa de nocivitate. Aceasta, repet, după o experimentare de circa un an și jumătate la cîteva zeci de bolnavi.

Ștefan Hulea, doctor în biochimie, cercetător la laboratorul de biochimie al Institutului de științe biologice din București, arată:

— Cățina conține o multitudine de principii active care pot fi aplicate cu succes în medicina umană și veterinară și măresc rezistența plantelor față de anumiți agenți biotici.

— Puteți da exemple concrete?

— Personal am asistat, în calitate de biochimist, la tratamente dermatologice în care a fost folosit și uleiul de cătină. I-am observat efectele pozitive în cazul unor infecții micotice și al unor dermatoze rezultate dintr-un dezechilibru metabolic. Astfel, uleiul de cătină a dat rezultate foarte bune (subliniez că mă refer la aceste cazuri izolate pe care le-am urmărit eu) în ihtioză. S-au obținut ameliorări, e drept apreciabile, dar nu vindecări, deoarece se pare că boala este determinată genetic. De asemenea, uleiul a influențat favorabil unele forme de psoriazis, maladii ale cărei cauze nu sînt cunoscute. Am văzut un caz de ihtioză cu hiperkeratoză în care pielea pacientului se asemăna cu o scoarță de copac ca aspect exterior. Pe față, pe trunchi, pielea părea îmbrăcată într-o stranie haină cu zale! Mi-aduc aminte că la o fetiță de 10—11 ani hiperkeratoza împiedica desfășurarea

normală a unor procese la nivelul pielii, cum ar fi eliminarea de toxine și respirația prin piele. La mica pacientă erau vizibile și semnele unei intîrzieri ale dezvoltării psihice: intrucit organismul constituie un sistem cibernetic, o dereglare a acestuia într-un sector se repercutează asupra întregului sistem. Așa s-a întimplat și la fetița de care vă vorbesc.

● Prof. univ. dr. docent

Mircea Olteanu

„Este un produs excepțional!”

● Ștefan Hulea, doctor în biochimie:

„Am constatat efecte pozitive în mai multe maladii dermatologice”

● Teodor Marinică, inginer șef

la „Biofarm”:

„Așteptăm avizul de fabricație”.

— Ce rezultate a dat uleiul de cătină?

— În acel caz impresionant, după aplicarea unui tratament dermatologic complex, uleiul a îmbunătățit extraordinar starea generală. O asemenea ameliorare rapidă nu văzuseră nici dermatologii experimentați. Apoi a trebuit să fie aplicat un tratament de întreținere, tot cu ulei de cătină, deoarece acesta aduce îmbunătățiri, dar nu poate suplini deficiența de informație genetică responsabilă a bolii. Am văzut ameliorări și într-un caz de eritrodermie ihtioziformă: uleiul de cătină dînd rezultate foarte bune. Subliniez că mai sus m-am referit la tratamente experimentale, la căi nebatute încă poate pe plan mondial. Să nu se înțeleagă din toate acestea că bolnavii cu o afecțiune de piele sau alta ar trebui să ceară ulei de cătină de la... profesorul Brad sau, și mai rău, să se autotrateze. Important este ca forurile competente să urgenteze studiile și verificările, astfel încît cățina albă să poată fi cit mai curînd de folos bolnavilor.

— Mai concret, ce propuneți?

— Un grup interdisciplinar să studieze mai îndeaproape aspectele biochimice ale substanțelor active conținute în uleiul de cătină și să studieze efectele lor în medicină și agricultură. Să se lucreze în ci-

teva centre, care să cuprindă grupe de cercetare pe profil și care să urmărească atît aspectele fundamentale privind structura unor substanțe din cătină responsabile de unele efecte, cît și aspectele practice.

Desigur, pot fi antrenate și catedre universitare, studenții să fie îndemnați să-și aleagă proiecte de diplomă cu acest fascinant subiect. Sub conducerea unor cadre didactice entuziaste, studenții din anii superiori pot aduce o contribuție remarcabilă.

— Dumneavoastră sînteți biochimist, nu medic. Ați insistat, mai întîi, asupra aspectelor terapeutice, fiindcă v-ați gândit la implicațiile pur umane. Dar aplicațiile în agricultură?

— Profesorul Brad a inițiat studii de biochimie privind extractele de cătină, pe care le-a interpretat teoretic. S-a studiat acțiunea unor adaosuri de substanțe active necunoscute și cunoscute, extrase din cătină. Este vorba de cercetări cu caracter fundamental, care deschid noi perspective pentru impulsivarea creșterii plantelor, a tomatelor, bunăoară. Se vor putea stabili corelații între diverse reacții biochimice sau căi metabolice afectînd creșterea, și în ultimă instanță cantitatea de produse, de materiale vegetale pentru hrana oamenilor și animalelor, prin administrarea extractelor de cătină. S-au observat în mod clar modificări ale numărului de fracțiuni proteice cu activitate enzimatică detectate după electroforeză în gel, ceea ce demonstrează că celulele răspund printr-un mecanism specific stimulului creat de extractul de cătină.

Așadar, perspective și pentru agricultură. Să revenim însă la om. La omul suferînd.

La „Biofarm” inginerul șef Teodor Marinică ne informează despre ajutorul dat profesorului Brad și condițiile create pentru a-și realiza practic produsele: uleiul de cătină, pulberea degresată, siropul za-

harinat și zaharat, fortifiantul pentru sportivi — acesta din urmă fiind cel mai avansat. Ingerul Marinică:

— Fortifiantul a fost înaltat la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice pentru a i se da aviz de fabricație. Sintem optimiști că se vor obține în curînd norma, prețul, contractul de vânzare. Celelalte produse citate mai înainte se studiază la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice. După ce ni se vor da metodele de analiză și control se vor întocmi proiecte de normă și se vor propune forme farmaceutice. Vor urma experimentarea, avizele terapeutice, de fabricație, autorizația de fabricare, se va stabili prețul și se vor oferi Ministerului Sănătății produsele pentru contractare. Există probe pentru uleiul de cătină, pulberea degresată și sirop. Există și încercări pentru capsule gelatinoase și sprayuri cu ulei de cătină.

— a încheiat Teodor Marinică.

Firește, nici noi, nici interlocutorii noștri nu pledăm pentru ocolirea formalităților exigente reclamate de lege care, în esență, nu urmăresc altceva decît să ne apere sănătatea împotriva unor improvizatii dăunătoare. Singurul lucru pe care-l sugerăm și pe care-l supunem atenției forurilor în drept este necesitatea accelerării unui proces care, iată, în curînd împlinește un sfert de veac. Mai exact, un sfert de veac de cînd au fost puse primele jaloane. Acțiunea a fost relansată prin 1970, grație exclusiv energiei și tenacității profesorului Ion Brad. Acum, în 1980, ne aflăm tot în faza avizelor.

— Timpul e lung fiindcă este o problemă complexă — a declarat unul din interlocutorii noștri.

De acord. Cu singura condiție ca timpul să nu fie, totuși, prea lung, fiindcă decomdată singurul lucru concret este fortifiantul pentru sportivi. Ce fac cei care nu sînt sportivi?

LIONEL NIȚESCU ■

În umbra logicii formale

(Urmare din pag. 1)

punsesse fără să se gândească: Să-mi dea înapoi numele. Atît. Mi-am zis, povestește soțul, că acest răspuns valorează mai mult decît tot trecutul și am ales-o mama copiilor mei. Știam de ce m-a ales, povestește femeia, și în acest fel știam și cum ar vrea să fiu de aici înainte. Cu aceste gânduri s-a prezentat în fața noii sefe pe care a urît-o de la început — cu trîncișia sentimentului de reciprocitate.

Se urau deci trînciș și adînc, sefă și subalternă. Alături de soțul ei, un demn și prestigios bărbat, sefa urca sigur și neîntrerupt treptele afirmării sociale și cu fiecare treaptă depășită sporeau pe de o parte exigențele ei față de ceilalți și față de muncă și pe de altă parte, concomitent cu întărirea autorității ei, încrederea în motivațiile prezentimentelor ei de orice fel. Și unul din aceste prezentimente vorbea de pericolul pe care trecutul noii subalternă îl prezenta în colectivul pe care și-l dorea ireproșabil.

Alături de soțul său, primul care-i descoperise demnitatea, noua subalternă încerca să uite trecutul, sau și mai exact încerca să-l refacă dedicîndu-și prezentul celor doi copii ai unei femei care murise tragic. O sîcilia desigur potrivnică noii ei sefe și chiar i-o destăinuî soțului, la rîndu-i incomplet refăcut, și în casa lor neîntemeiată deplin se cuibări amenințarea și odată cu ea încordarea. Sefa simțea această încordare în felul ei și într-o zi opri o clientă, aceea pe care o servise noua subalternă, îi desfăcu sacosa și controlă dacă totul corespunde cu bonul emis. Celelalte subalternă amuțiseră. Umilinta și contaminantă. Ea însă privea la sefa ei cu ochii cu care cu mulți ani în urmă privea la cealaltă sefă, cînd o surprinsese cu bărbatul ei, în timp ce cu ochii miîntii urmărea drumul pe care același sef ca și astăzi o împinsese cu nedreaptă și superficială îngăduință. Tăcu deci.

În felul ei și neputința este fertilă. Naște angoare, suspiciune, impresia de complot și fatalitate. Chiar și gesturile altădată firești ale sefei devin în intimitatea amenințată a celor doi soți semne ale urii, urzeli de răzbunare. Nu te vei roti la casă, o sfătuește soțul, pur și simplu nu accepți să lucrezi la casă. Ești vinată și acolo devii o pradă ușoară.

Preocupată de probleme mari și cu un suflet recunoscut drept bun, sefa uita a doua zi neplăcerile din precedentă. A doua zi deci reținu refuzul subalternă de a îndeplini sarcini și nu reținu, fiindcă nici nu se întreabă, cauzele lui. Sesiză mai departe faptul curat scutit de determinări. De acolo, de mai departe, sosi o hirtie prin care subalternă i se punea în vedere că de va continua să nu-și îndeplinească obligațiile va suporta în consecință rigorile legii. Refuzul continuă totuși și este rîndul sefei să vadă în fiecare dintre faptele subalternă un act de ostilitate sau de indisciplină. Încît hirtilele cu antet de la Centru continuă să sosească pe adresa subalternă cu aproximativ același conținut: Vă atragem atenția că...

Conflictul este evident și el are loc între două femei diametral opuse. Una cu un trecut pătat, confuz și amendabil. Cealaltă — sobră, bună organizatoare, prestigioasă.

Pe plan local, prestigiul sefei se consolidatează, anturajul de prieteni se lărgeste, afirmarea socială urmează un curs neabătut, în vreme ce în cealaltă familie temerile se înmulțesc și deocamdată năzuința de reclădire a trecutului este aminată în așteptarea unui moment prielnic care să dea la iveală adevărul. Speranță absurdă, desigur — care adevăr? Adevărul faptelor mărunte se prescrie odată cu consumarea lor. Așteptîndu-l, îi forțăm apariția. Sefa folosește unul din lucrurile unității în interes per-

sonal. Subalternă intervine. Sefa dă dispoziție să fie adus vasul de-acasă. Vasul e murdar. Spală-l, ordonă sefa. Subalternă refuză: Nu sint sluga dumitale. Ba ești slugă! Slugărești doi copii care nu sint ai tăi, îi strigă sefa. Lepădătură! Otreapa societății! Sau ceva asemănător. (N-aș vrea să se înțeleagă din cauza penibilului situației că cearta are loc la un aprozar sau alimentară. Majoritatea celor de acolo au studii superioare.) Subalternă incuic vasul și reclamă.

Subalternă are dreptate și organele locale o și proclamă prin singura măsură oportună și echitabilă: sefa este pusă în discuție și aspru muștrată. Sancțiunea, la nivelul prestigiului și de competență al sefei, este desigur severă și conflictul, supravegheat în continuare, ar putea fi considerat încheiat. Raporturile de muncă nu sint de natură sentimentală. În acest moment însă intervine Centrul administrativ și hotărăște transferul subalternă. Mai exact hotărăște ca o măsură mai veche să fie pusă în aplicare acum, ceea ce este același lucru. Pentru a doua oară în viață un conflict în care are dreptate se termină în defavoarea ei. Bărbatul care se oferise să o apere, pentru ca niciodată nimeni să nu-i mai facă un rău care i-ar putea schimba radical cursul vieții, el care se obligase să vegheze tocmai asupra demnității care-l stimulase să se apropie de ea și să uite ce-a fost este la rîndu-i cuprins de neputință și conform unui obicei pe care-l regretă și la care voise să renunțe, acceptă drumul lung și delicat al memoriilor și reclamațiilor. Virulența lor determină organele locale să se consulte cu Centrul administrativ pentru ca acesta să asigure echitatea măsurii și propune ca și sefa să fie mutată la o altă unitate.

Centrul administrativ este departe însă. În dosarul lui nu există nimic favorabil subalternă. Biografie confuză, referințe proaste, măsuri de sancționare, adrese muștrătoare, iar conflictul este de-a dreptul penibil. Chiar așa? Să provoci un adevărat scandal numai pentru faptul de a fi folosit un vas în interes personal... Nu-i exclus ca femeia asta să fie și bolnavă. Altfel de unde pină unde vehemența? Nu i-a plăcut disciplina, există probe. Am avertizat-o de mai multe ori, există dovezi. Am înțeles-o cînd ar fi trebuit să-i desfacem contractul de muncă pentru neîndeplinirea obligațiilor de serviciu — iarăși probe. Pe unde a fost a produs numai neplăceri. Acum a înnebunit și împinzește tara cu memorii. Chiar e cazul să dăm curs acestui șantaj? Îi dăm, dar ce rezultat de aici? O femeie, sefa, care n-are decît vina de a-și fi iesit din fire cîteva clipe, dar altfel exemplară în muncă, bună organizatoare, serioasă, cu o familie solidă, harnică, cinstită, nepătată, această femeie deci, acest om suferă a doua sancțiune pentru aceeași vină. De fapt, ea este adevărata victimă! Ea ar trebui să fie apărată. Ea are nevoie de apărare!

Așa am și ajuns să ne ocupăm de această întimplare. Un conducător, ne-am spus, poate și el greși. Normele ce-l guvernează activitatea și legile cărora se supune ca orice alt muritor nu prevăd însă un singur fel de pedeapsă: decapitarea. Și pentru sefi sancțiunile sint progresive ceea ce dovedește că și greșelile lor sint de natură și gravitate diferită. Este o trăsătură a unei concepții mai generale faptul de a pretinde pedeapsa capitală pentru un sef indiferent pentru ce greșală, pentru unicul motiv că a greșit, ca și practica de a stabili următorul fel de logică: cum adică? — organul de partid îl găsește vinovat iar procuratura îl achită... Nu e o dovadă că procurorul respectiv a fost corupt? Nimeni, gîndeam, n-are dreptul să abuzeze de dreptul de petiție și audiență ca să improaste cu noroi, să calomnieze și să jighească fluturînd pină în pinzele albe

o sancțiune indiferent de ce natură.

Pentru slăbiciunea manifestată în relațiile cu un om din subordine, sefa primise o sancțiune în conformitate cu nivelul ei de pregătire și de înțelegere a faptelor, în vreme ce subalternă nu renunțase la luptă, specula în continuare fragila ei dreptate pină dincolo de marginile firescului chemînd în cele din urmă procuratura. Procuratura o găsește nevinovată și se găsiseră desigur voci care să insinueze: A anchetat-o și procuratura, dar desigur a avut relații de a iesit nevinovată. E uimitor cum unii oameni sint în stare să provoace un fapt cu bună știință și apoi să-l invoce în sprijinul dreptății lor, ca și cum faptul s-ar fi produs de la sine. Mai înainte însă la fel procedase și sefa: sesizase Centrul administrativ de refuzul de a se roti la casă, fără să amintescă și motivele pentru care o făcea, Centrul sancționează și mai tirziu ea va spune: De altfel era indisciplinată, dovadă sancțiunile primite de la Centru...

Cînd am ajuns acolo transferurile erau încheiate, atît sefa cît și subalternă lucrînd în alte unități pe aceleași funcții de mai înainte.

În superbul apartament din vila proprietate personală, sefa, soțul (într-adevăr un bărbat onest!)... Băiatul vine din tabăra de muncă și pleacă. Mai demult, cînd făcuse o năzbîtie ei inventaseră ceva și-l îndemnasă: spune și tu așa ca să scapi!... Întimplări. Puține lucruri sint numite pe numele lor adevărat. Altele sint ocolite: nici n-a fost vorba de o jignire... Lipsese meditația, în orice caz rodul ei.

Surpriză! Căutîndu-i-se un oficiu pentru transfer, colectivele de acolo reacționează violent. Conflictul cu subalternă e o întimplare? Nicidecum. Nu-i vorba de un accident. Este o obișnuință a sefei de a disprețui, de a jigni, de a arunca cuvinte grele, de a nu accepta păreri, de a se considera unică și de neînlocuit. Impulsivă. Abuzivă. Fapte. Argumente... Invocații: dacă nu vrea să renunțe la cei 500 de lei indemnizație de conducere, punem noi mină de la mină și-i plătim lunar, dar sefa noastră nu vrem să fie... Demersul de înscăunare n-a fost limpede. N-a fost limpede fiindcă nu putea fi limpede. Decizia de mutare de la vechiul loc de muncă, emanația unui organ de conducere colectivă, avea putere executorie. Numirea într-o anume unitate părea o imposibilitate din cauza colectivelor care o refuzau ca sefă. Destituirea ei din funcție ar fi însemnat, după muștrarea primită în cadrul organizat și scoaterea de la vechiul loc de muncă, o a treia pedapsă etc...

E curat și plăcut în elegantul salon al apartamentului. O ultimă încercare de eschivare: Nu le place disciplina, spune sefa, s-au obișnuit cu un climat călduț și pe mine, știindu-mă riguroasă și mai severă, nu mă prea agreează...

Subalternă este în luna dinaintea nașterii. A vrut, alături de cei doi băieți ai bărbatului, și un copil al ei, o fată. De patru ori a eșuat pină acum. Și era convinsă că și de data asta... Disprețul sefei readusese în viața ei deznădejdea și umilinta tocmai cînd crezuse că scăpase de ele odată pentru totdeauna, tocmai cînd descoperise un bărbat, o familie întreagă, cărora să se dedice cu tot sufletul, exact în această aspirație fusese lovită, tocmai acest crez al ei fusese terfelit...

Violenta ei a fost oarbă. N-ar mai repeta-o. Uciderea de sentimente nu este înscrisă în codul penal și nici nu va fi cită vreme știința nu va avea putința s-o constate. În acest domeniu, fiecare se apără singur. Dreptatea se face în limitele legii.

Da, acum știe. Ura n-a întemeiat niciodată nimic și ea are nevoie de întemeiere...

Ce face omul cînd nu-l vede nimeni

Între naivitate și circumspecție

...Ora 1 noaptea. La casa bătrînu-lui G.B. bat violent în ușă trei inși. Forțează ușa, pătrund în casă. „Miliția! Actele tuturor!“ Proprietarul G.B. își prezintă buletinul. Odată cu el, își prezintă actele de identitate și cele două tinere (de 20 și 22 de ani), muncitoare, care locuiesc în gazdă. „Îmbrăcați-vă imediat — le strigă unul din cei trei falși milițieni fetelor (sculate din somn, aflate în cămăși de noapte) — și poftiți la circă!“

Uluite ale, uluit bătrînul, nimeni nu le cere „milițienilor“ vreo legitimație, vreun act. (Primul moment de naivitate.) Ies în stradă și urcă — cu toții — într-un taxi! De cînd, oare, se deplasează milițienii în timpul serviciului cu taxiul? (Al doilea moment de naivitate al celor două tinere.) Se urcă deci 5 (cinci) inși în mașină. Șoferul nu reacționează în nici un fel. Să nu-și fi dat el seama că aglomerarea de cinci pasageri în loc de trei dovedește că ceva nu e în regulă? Greu, aproape imposibil de crezut. Ce-ar fi putut face dacă înțelegea, dacă simțea o asemenea transport — la ora 1 noaptea! — nu poate fi un lucru curat? Ar fi putut, credem noi, să oprească mașina la o circă de miliție. Sau ar fi putut să oprească, pe drum, la orice milițian în post, atrăgîndu-i atenția că este martorul unui transport ciudat. Măcar atît. N-a făcut nimic din toate acestea. A oprit mașina la o adresă. Ocupanții mașinii — cei trei inși cu cele două fete — au intrat într-un apartament. Aici — abia aici! — s-au... trezit la realitate cele două tinere.

Finalul? Cele două tinere au fost violatate. Li s-a furat și cîteva lucruri... Evident, cei trei nemernici răs-pund în fața legii de: 1) violare de domiciliu, 2) uzurpare de calități oficiale, 3) furat calificat, 4) sechestrare de persoană, 5) viol. Nu punem însă acum problema acestor ticăloși — să nu ne amăgim, mai există ticăloși pe lume! —, ci punem problema noastră, a tuturor. Trebuie să ne apărăm de rău! Trebuie să deschidem bine ochii, să nu fim naivi, să fim circumspecți, să nu fim indiferenți, să apelăm la ajutorul oamenilor. Sintem cu toții membrii unei mari familii de oameni cinstiți, să ne apărăm, solid, dar, de uscăturile rătăcite printre noi.

MARIUS POPESCU ■

De la codul roman, la cel uman, pur și simplu

La cei nouă ani ai săi, Ūrmosi Francisc, sau Ferike, cum îl alintă bunicii, ar trebui să se joace, să învețe, să fie fericit și sănătos. În locul acestor lucruri firești, la care statutul său de copil îi dă dreptul, am găsit la Brașov, în str. Zizinului nr. 61, un copil care plînge. Și dacă cei ca el așteaptă împlinirea vîrstei de zece ani pentru a primi prima bicicletă, sau doar o minge de fotbal, sau doar zimbetele fericite ale celor din jur, Ferike numără lunile și zilele ce au mai rămas pină în ianuarie 1981. A auzit el că la zece ani va putea răspunde, la tribunal, cuvînt pe care îl știe din proprie experiență, la cine vrea să rămînă: la tată ori la bunici.

Neșansa acestui copil este că mama, fiica bunicii Vilma și Ferencz Dodo, a murit în anul 1979, în urma unei grele boli:

Irma a făcut o greșală, așa cum spun cei mulți, eu aș spune că a făcut un lucru minunat: a dat naștere unui copil. Acest eveniment s-a petrecut fără alai și cununie, așa că ea, povestesc acum părinții cu lacrimi în ochi, pentru a da copilului statutul de „legitim“, s-a căsătorit cu in-ginerul Ūrmosi Ioan. Recunoașterea s-a

produs abia atunci cînd Ferike a împlinit patru ani, în preajma intrării la grădiniță, pentru ca lumea „să nu vorbească“...

Cum au stat lucrurile în realitate? O spun bunicii, o spune sora Irmei, Ana, o spune Laszlo Pap, vecin de o viață cu familia Dodo: Ferike a fost crescut în exclusivitate de către părinții Irmei.

Înainte de a muri, dorînd să-l știe pe copil asigurat, fără știrea soțului, Irma cheamă notarul și lasă prin testament fiului o mașină, proprietatea ei dinainte de căsătorie, și jumătate din casă. Restul, adică jumătatea cealaltă a casei, plus lucrurile dobîndite în timpul căsătoriei rămînînd lui Ūrmosi Ioan. Din partea bunicii, Ferike a primit, cînd avea vreo cinci luni, o casă în comuna Mugeni. Bunicii mi-au explicat că au făcut această donație în scopul de a-i oferi copilului sprijinul pe care ar fi trebuit să-l aibă din partea unei adevărate familii, că ar face totul ca Ferike să fie ocrotit în viața care nu a început tocmai așa cum trebuia.

După moartea Irmei, Ūrmosi Ioan, care în primele săptămîni acceptase drept foarte normală propunerea socriilor ca băiatul să rămînă mai departe în îngri-

jierea lor, ajutîndu-l la lecții, chiar luîndu-l mai tirziu, dacă își va întemeia o nouă familie și dacă viitoarea soție îl va îndrăgi pe băiat, a făcut o schimbare de 360 de grade, a devenit altul, auzînd că există și un testament...

Totul a decurs, deci minunat, pină la avere. După? După, au urmat procesele... Ne vom referi doar la unul din ele, la cel care s-a încheiat. Cine știe ce îl mai așteaptă pe Ferike?

Deci, bunicii sint dați în judecată și, prin sentința civilă 3364/8 din mai 1979 pronunțată de judecătoria din Brașov și rămasă definitivă, prin respingerea recursului declarat de bunici, copilul îi este atribuit tatălui.

Ce mi se pare anormal? Faptul că Ferike începe să tremure, să plîngă atunci cînd se vorbește despre tribunal, despre suspendări, despre procese... Cînci suspendări au obținut pină acum bunicii... În dosarul deja destul de voluminos se află și un certificat medico-legal iscălit de tov. dr. Alexandru Moga, medic primar legist, care constată: „Copilul Ūrmosi Francisc prezintă o instabilitate psihomotorie reactivă și necesită prezența într-un mediu familial armonios, cu menținerea mediului în care se găsește, așa cum recomandă cabinetul de endocrinopediatrice“.

Ajunsem și la comisia pentru ocrotirea minorilor de pe lîngă Consiliul popular al județului Brașov, care, în această situație, ar trebui să aibă în vedere interesele copilului. Ce face această comisie? Dă întii o hotărîre care spune că, avînd în vedere situația acestei familii, copilul va

fi îngrijit de bunici și de către tată, în colaborare, pentru interesul său. Apoi se răzgîndește, și prin hotărîrea nr. 263/1979, cu toate că recunoaște că „încă de la naștere minorul a fost crescut și îngrijit de către bunicii materni“, cu toate că ancheta socială atestă că „petenții (bunicii) au îngrijit corespunzător minorul în cauză, dispunînd de mijloace materiale și garanții morale“, se respinge cererea buniciiilor de a li se încredința copilul. Președintele comisiei tutelare, tov. Benedeck, cu care am stat de vorbă la Brașov, în mod bizar încerca să-mi demonstreze doar drepturile legale ale tatălui, nepomenindu-mi nimic despre copil, ca și cînd ar fi președinte pentru ocrotirea taților...

Desigur, nimeni nu încearcă să demonstreze aici că negrul este alb, nimeni nu vrea să îl priveze pe tov. Ūrmosi de drepturile sale legale (în convorbirea avută cu dînsul a ridicat problema acestor drepturi, amintindu-mi și de codul roman), dar foarte ciudat, mai toți îl uită pe Ferike la porțile acestor paragrafe, iar copilul suferă. Cit va mai dura? Nimeni nu poate da o dată precisă, toți se războiesc, toți vor să meargă pină în pinzele albe...

Important mi se pare ca cineva să se gîndească și la acest copil. Rîndurile pe care le-am scris vor să suplinească, atît cît se poate, golurile dintre rînduri, să amintescă celor interesați de soarta lui Ferike, dacă au uitat, că nu are nici măcar zece ani...

PIA OLARU ■

Numai planurile, studiile și experimentările nu pot economisi aluminiul

Din punct de vedere al tehnologiei, și prezentată oarecum didactic, istoria aluminiului pare simplă. Producerea sa necesită trei materii prime de bază: alumina, săruri de fluor și energie electrică. Sub acțiunea sărurilor de fluor, alumina se descompune, la temperatura de 950 de grade, în aluminiu și oxigen. Atât temperatura amintită, cât și reacția de descompunere se obțin cu ajutorul energiei electrice. Pe un alt plan, aici se complică lucrurile. Astfel, pentru producerea unei tone de aluminiu brut sînt necesari 14 000 kWh. Acesta este consumul de energie electrică din care se obține tona de metal la întreprinderea de aluminiu din Slatina, cea mai mare din Europa, printre primele șapte din lume. În anul 1965, anul primei sale șarje, întreprinderea respectivă a dat economiei naționale o cantitate de 50 000 tone aluminiu. După cinci ani capacitatea ei s-a dublat, 100 000 tone, pentru ca în acest ultim an al cincinalului sarcina sa de plan să ajungă la 240 000 tone.

Așadar, în cincisprezece ani, întreprinderea din Slatina și-a mărit producția de aproape cinci ori. fapt care, privit dintr-un alt unghi, reflectă limpede creșterea consumului acestui metal energointensiv la scara întregii noastre economii.

Cercetată prin prisma crizei energetice cu care se confruntă țările lumii, tehnologia producerii aluminiului (ca dealtfel a tuturor metalelor neferoase sau a celor energointensive) s-a dovedit a fi susceptibilă de numeroase îmbunătățiri. După cum, iată, tehnologii, proiectanți și cercetători din afara domeniului metalurgic caută și găsesc tot felul de soluții — reproiectări, tehnologii noi — în stare să micșoreze cantitatea de aluminiu consumat sau chiar să-l înlocuiască pe acesta cu metale sau materiale mai puțin scumpe. O întregă campanie pentru reducerea consumului de aluminiu, care face parte, de fapt, din aspra luptă pentru energie. În acest sens, politica noastră este clară, ea se înscrie pe linia eforturilor care se fac în lume. Programul partidului prevăzând necesitatea economisirii materiilor prime și a materialelor, a reducerii consumului de energie prin modificarea tehnologiilor, prin înlocuirea celor depășite cu altele noi, moderne, prin reproiectarea unor piese și utilizarea cu un mare consum de neferoase, prin gospodărirea materialelor vechi, a colectării și refolosirii lor.

Prin urmare, vă propunem un scurt „drum al aluminiului” de la producător la consumator, așa cum se vede el din perspectiva deșideratelor de mai sus.

O bună parte din aluminiul produs de întreprinderea din Slatina pleacă spre întreprinderea de prelucrare din același

oraș, al cărei catalog de produse numără 6 000 de tipuri de piese. L-am întrebat pe directorul întreprinderii, Petre Botoran, dacă o parte din aceste piese pot fi fabricate din alt metal. Dinsul ne-a răspuns că, de exemplu, o serie de profile comandate de întreprinderea „Autobuzul” din București, este vorba de unele ornamente pe care le poate vedea oricine la autobuzele și troleibuzurile noastre, pot fi fabricate din alte metale sau material plastic. Desigur, se poate umbla la piese mai mari, dau exemplul întreprinderii „Automecanica” din Medias, care a reproiectat o gamă întreagă de profile reducînd astfel consumul de aluminiu cu 25—30 la sută, sau al întreprinderii brașovene „Tractorul”, care, de asemenea, a reproiectat cabinele unor tipuri de tractoare, obținînd la aluminiu o greutate mai mică pe metru liniar. Pe de altă parte, aș vrea să arăt că, iată, de cîțiva ani, a intrat pe fir cooperarea, unde se fac tot felul de obiecte din aluminiu, mai mult sau mai puțin justificate, galerii pentru perdele, diverse vase de bucătărie etc. Firește, de vase este nevoie, dar vasul se face dintr-un disc tăiat din tablă de aluminiu, cad colțurile, rămîn o sumedenie de resturi și, de aici, urmează drumul complicat al înțoarcerii acestor resturi în circuitul normal. Dacă ei ne-ar comanda nouă discuri, s-ar economisi 40 la sută din cantitatea de aluminiu cerută și s-ar obține același tonaj de vase.

Tot aici am aflat și care este drumul aluminiului ajuns folie în pachetele de țigări. Aluminiul vine de la întreprinderea care-l produce la întreprinderea care-l prelucurează cu prețul de 14 500 lei tona. Este turnat în sloburi (semifabricat pentru laminare la cald), se laminează la cald și se obține o bandă laminată la cald avînd prețul de 18 700 lei tona. Banda laminată la cald se laminează la rece pînă la grosimea de 0,5 milimetri, prețul ajungînd la 22 000 lei tona. De aici, banda se laminează în continuare, pe laminare de folii, ajungînd la grosimea de 9 microni (staniol), avînd prețul de 53 000 lei tona. Folia este livrată la Combinatul de celuloză și hîrtie „Palas” din Constanța, care o plăchează cu hîrtie și o expediază astfel la Fabrica de țigărete din București. (Facem o paranteză ceva mai mare ca să arătăm că după calculele specialiștilor de la Fabrica de țigărete București aici pot fi recoltate într-un an 12 tone resturi de asemenea folie, cantitate pe care dinșii o propun spre recuperare întreprinderii de prelucrare din Slatina. Asupra acestei chestiuni vom reveni. De asemenea, așa cum ne informa Gheorghe Manole, directorul tehnic al Centralei producției și

industrializării tutunului, s-a depus o documentație la Departamentul industriei alimentare, potrivit căreia la unele sortimente de țigări — Dacia, Fortuna, Litoral și altele — folia poate fi înlocuită cu hîrtie cromo.)

Așadar, iată că un beneficiar important al întreprinderii de prelucrare a aluminiului caută să-și ajute furnizorul, încercînd să-și drămuiască propriul consum tocmai fiindcă este vorba de un metal scump, energointensiv. Și pentru că sintem încă la „prelucrător” să menționăm câteva din realizările sale în ceea ce privește economia de aluminiu. O vom face pe scurt. ● S-a pus în funcțiune un cuptor de inducție, conceput și construit la „Independența” Sibiu, cu un randament de recuperare a șpanului de aluminiu în proporție de 90 la sută. Dintr-o cantitate de 2 500 tone de șpan rezultată într-un an se recuperează 2 250 tone ● Tot cu „Independența” Sibiu se pune la punct un cuptor pentru prelucrarea resturilor metalice avînd un randament de 98 la sută ● În trimestrul acesta va intra în funcțiune un cuptor pentru prelucrarea resturilor de folie de aluminiu. În felul acesta cele 12 tone lunar recoltate doar de la Fabrica de țigărete din București vor putea fi recuperate. Prin procedeele actuale de recuperare a foliei se pierde jumătate din cantitatea propusă spre revalorificare.

La întreprinderea „Autobuzul” din București se vorbește, deocamdată, mai puțin de economii de aluminiu efective și mai mult de speranțe. Există un plan de măsuri, întocmit relativ tîrziu, prin care specialiștii întreprinderii speră să obțină o reducere a consumului de 132 de tone pe an. Planul cuprinde „șapte măsuri mai importante” din care se lucrează la trei (cele care se referă la rezervoarele de aluminiu de la autobuze, la reamplasarea aerotermelor, precum și la înlocuirea suporturilor de suspensie de la autobuz). Mai există propuneri, mai există experimentări. Acestea trebuiau făcute de mai multă vreme, iar azi, în general, lucrurile se mișcă încet.

Întreprinderea de mecanică fină din București. Inginerul șef Grigore Mihail ne informează prompt: „Cantitatea cea mai mare de aluminiu este consumată, la noi, la discurile diamantate pentru rectificare. Mai exact, la suportii acestora. Dar nu se poate face nici o reducere a cantității de aluminiu, nici o înlocuire a sa. La aluminiu nu se poate câștiga nimic. Noi folosim mult alămuri. În funcție de funcționalitatea anumitor piese se folosesc diferite calități de alamă. Aici, modificînd o piesă, trebuie să modifici întregul ansamblu în care intră. Trebuie să-l reproiectezi. Asta cere o gândire de ani de zile, experimentări...” Despre asta este vorba, de gîndire, de reproiectări... „Bine, dacă vrei așa ceva, vă spun că în urmă cu trei ani am făcut turnări de precizie pentru piese din xiluminiu și zamac (aliaje de aluminiu) sub presiune în matrită, soluție care a dus la înlăturarea unor pierderi de metal...” Acum trei ani însă.

La I.C.S.I.T. „Faur”, institutul de cercetări de profil aflat în incinta Întreprinderii „23 August”, întreprindere mare consumatoare de aluminiu, Ion Ranca, directorul tehnic al institutului, ne informează că nu s-a reproiectat nimic în sensul economiei de aluminiu și că se lucrează la un studiu privind posibilitatea înlocuirii aluminiului cu fonta la carterele motoarelor MB-820 și MB-836. În cazurile în care se pot monta motoare cu carter de fontă, economia ar fi de 400 de kilograme de aluminiu pe motor. Ar fi, dacă...

Un grup de cercetători și specialiști de la Institutul de cercetări și inginerie tehnologică sectoare calde de la Întreprinderea de autocamioane Brașov au pus la punct un procedeu de recuperare a aluminiului metalic datorită căruia coeficientul de recuperare al aluminiului metalic din resturi este de 85 la sută. Este vorba de un procent foarte bun dacă ținem seama că prin elaborarea, să-i spunem clasică, din aceste resturi nu se recupera nimic. Potrivit celor spuse de inginerul Mihai Tărășescu, de la institutul menționat, de procedeu actual nu beneficiază decît 25 de turnătorii de aluminiu din țară din cele aproximativ 60 cîte există. Nici măcar jumătate...

Nu ne vom opri prea mult asupra recuperării aluminiului prin Centrala de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile. Vom arăta doar că, după aprecierea directorului tehnic al centralei, Sorin Buligescu, colectarea de la populație reprezintă un procent foarte mic, 2 la sută, că s-ar putea recupera mai mult, dar încă se mai studiază sistemul de achiziții, încă se mai fac propuneri. Există unele soluții (de pildă, înzestrarea fiecărui bloc de locuințe cu două containere, unul pentru metal feros, celălalt pentru metal neferos, sau inițierea unui sistem de colectare prin ziua curățeniei), dar aplicarea lor înfrînză. Se pare că nici colectarea prin școli și organizații obștești nu merge ca pe roate de vreme ce procentul este atât de mic însă este clar pentru toată lumea că zi de zi se irosește importante cantități de metal neferos, și, ca să revenim la ale noastre, de aluminiu.

Relese din cele constatate că, în primul rînd, s-a făcut destul de puțin pentru economisirea prețiosului metal care este aluminiul. Încetează cu care se revizuiesc tehnologiile învechite, cu un mare consum de aluminiu, nu poate fi acoperită cu planuri, programe și experimentări care pot dura luni de zile nereșolvînd practic nimic. Nu credem, de asemenea, că înlocuirea unei clante de aluminiu cu una din lemn, tablă, sau material plastic înseamnă rezolvarea problemei. Gîndirea unei noi tehnologii, reproiectarea unei piese, a unui utilaj presupune schimbarea unei mentalități, schimbare care pleacă dintr-o înțelegere largă a necesității. Și în ceea ce privește economia de aluminiu există mult loc pentru mai bine, mai ales în înțelegerea profundă a realității.

RAZVAN BARBULESCU ■

Rentabilitatea unei investiții puțin obișnuite

Cooperativa agricolă de producție din comuna Gălești, județul Mures, e încă departe de a fi renumită. Chiar dacă unitatea agricolă sus-numită se află de mai mulți ani între cele mai bune C.A.P.-uri de pe raza județului, reușind între altele să lichideze toate datoriile față de stat fără sprijin din afara comunei, ci numai prin munca harnicilor țărani mureșeni, încă nici aici n-ar fi vreun motiv de notorietate, fiindcă, este evident, la ora actuală numai unitățile agricole care nu reușesc să-și acopere toate cheltuielile din venituri proprii se pot evidenția intrucit-va, dar nu în sensul cel bun. În jurul anului 1970, la Gălești ziua-muncă se plătea cu 20 de lei. Anul trecut ea a fost de exact 32,46 lei, iar planificarea pentru 1980 este de 35 de lei. Ca să ne referim la recolte, în evidență iese producția de sfeclă-de-zahăr, cu peste 30 000 kg la hectar. În rest însă, nimic deosebit pînă în momentul de față! „Ideea ne-a venit în anul 1974, ne spune contabilul șef al cooperativei, Elemer Nagy. Atunci, la Direcția agricolă județeană a sosit o circulară a M.A.I.A., prin care era incurajată inițiativa creării unor ferme specializate pentru creșterea animalelor mici pentru blană. M-am gîndit atunci să facem și noi, aici în Gălești, o fermă de nutrie, lucru care nu putea duce decît la îmbunătățirea veniturilor cooperativei. Organul ierarhic județean ne-a sprijinit, dîndu-ne aprobare, iar Banca agricolă ne-a acordat un credit pe termen lung, rambursabil în 12 ani de zile. Investiția costă aproape 10 milioane de lei, din care numai 10 la sută s-a acoperit din fondurile C.A.P.-ului. În 1975 am încheiat contractul cu proiectantul lucrării — Cooperativa „Constructorul” din Tg. Mures, plătiind 310 000 lei pentru proiect, dealtfel un proiect care a durat un an de zile pînă la predare! În 1977 am contractat constructorul — Cooperativa meșteșugărească „Munca” Sovata — care ne-a calculat valoarea lucrării de construcții-montaj la 6,37 milioane de lei. Circa 720 000 lei costă utilajele, cuștile și cumpărarea animalelor propriu-zise. Termenul de încheiere

a lucrării a fost decalat cu cîteva luni din cauza frigului, acum fiind stabilită la 1 mai anul acesta. Noi avem însă gata 4 grajduri noi, între care unul este de acum populat cu animale — 630 de nutrie în 340 de locuri, jumătate femele, jumătate masculi. Cînd totul va fi gata, adică în curînd, ferma noastră va fi cea mai mare din țară, specializată pe creșterea intensivă și valorificarea nutrieilor, la un efectiv matcă de 1 500 de animale, între care 1 200 femele apte de reproducție și numai 300 masculi. Practic, capacitatea fermei Gălești va fi dublă decît celelalte ferme existente în țară la această oră.”

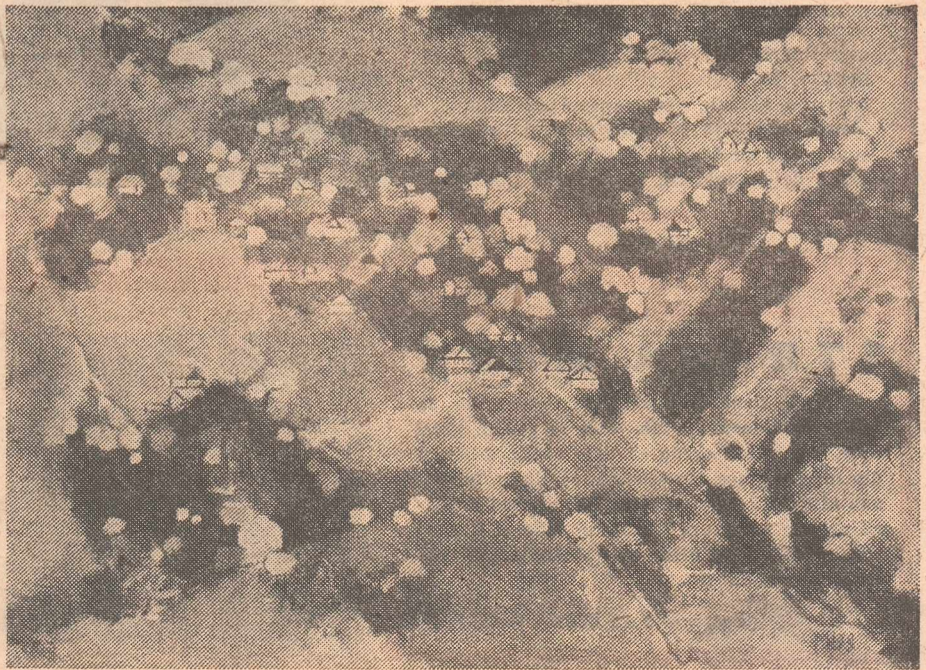
În fapt, prima unitate cooperatistă care a inițiat o fermă de creșterea nutrieilor este C.A.P. Smeeni (Buzău). În țară, în mod organizat, se mai cresc nutrie la Diosig (Bihor), Caransebeș, Mirșani, Iratoș (Arad), Merșani (Argeș), Sanislău (Satu Mare), Scornicești, Dor Mărunt, Sovata, în fine, la Tîrgu Mures, în cadrul Stațiunii de cercetări zootehnice locale. Dar există și foarte numeroși crescători particulari, avînd în curte de la o pereche la 30—40 de perechi de animale, fiindcă între timp s-a constatat cu ușurință că activitatea sus-numită este una dintre cele mai rentabile. Nutria este un animal originar din jungla sud-americană, dar cu surprinzătoare posibilități de adaptare aproape în oricare colț al globului. Face parte din familia rozătoarelor, cu o coadă specifică, ca de șobolan, dar blana care-l acoperă corpul este foarte frumoasă, în afară de modelul numit „standard” existînd și alte varietăți coloristice, ca „saffir”, „alb-scandinar”, „negru sau pastel... O femelă naște de două ori pe an, statistica indicînd în medie 6—7 pui, dar animalele selectionate ajung și la 15, dacă nu mai mult! Astfel, în documentația unei ferme ca cea din Gălești rentabilitatea „producției” a fost stabilită la 42 la sută, beneficiul anual ridicîndu-se (chiar la prețul actual de vinzare, care probabil va crește) la nu mai puțin de 800 000 de lei, țînînd seama de efectivul amintit! Din blănderile animalelor se fac haine, căciuli și gulere, odată cu prelucrarea costul unui asemenea produs

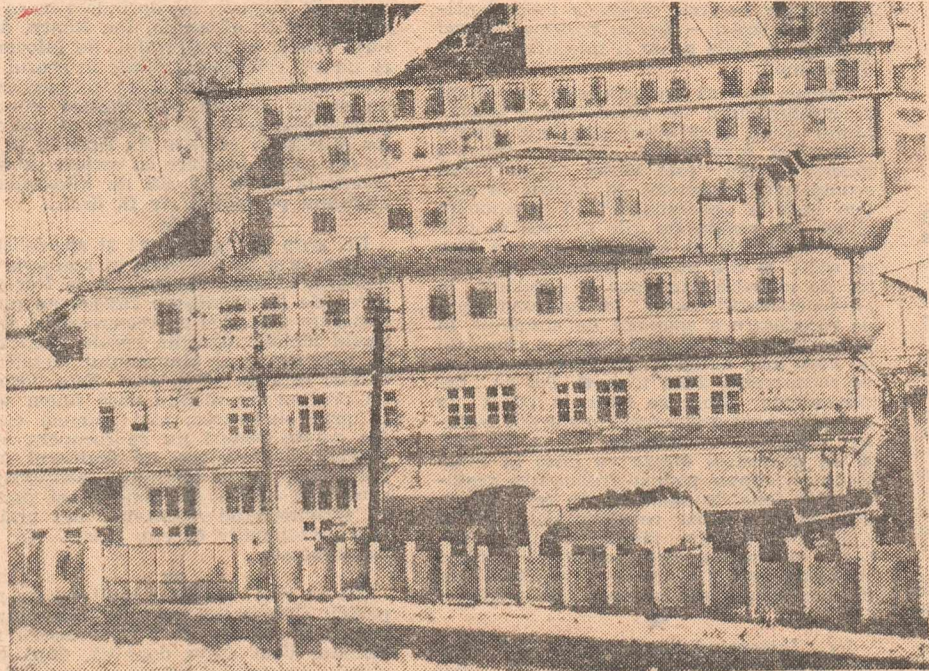
crescînd considerabil. Despre rentabilitatea acestei activități ne-a vorbit foarte bine inginerul de specialitate Gabor Mihalydeakpal, absolvent al Facultății de zootehnie din București, 27 de ani, șeful fermei de la C.A.P. Gălești, a căruia lucrare de diplomă s-a numit tocmai „Cercetări privind biologia și tehnologiile actuale de creștere a nutriei la noi în țară”. „Ca urmare a înaltelor Directive de partid, ne spunea dînsul, în anul în care ne aflăm producția țării trebuie să fie de 42 000 de blănduri, așa cum a stabilit forul nostru tutelar, adică M.A.I.A. Pentru cincinalul care urmează, Directivele Congresului al XII-lea specifică limpede, textual: «Va fi extinsă creșterea animalelor cu blănduri prețioase (nucii, vulpi, nutriei) prin construirea de unități specializate.» Este, în fapt, ceea ce am făcut și noi, aici la Gălești! Această activitate este într-adevăr foarte rentabilă. În cîteva ani, maximum zece, sperăm să rambursăm întreaga investiție. La fermă există acum patru îngrijitori

de animale și un muncitor de deservire, doi mecanici de întreținere, un veterinar și un economist. Cu totul, inclusiv eu, zece oameni. Mincarea costă în jur de 15—17 lei pe lună pentru fiecare animal, restul sînt costuri de producție pentru centrala termică, apă, electricitate etc. Dar, începînd chiar din toamna aceasta, vom putea livra aproape 10 000 de animale anual, lucru care va aduce cooperativei venituri de cel puțin 2,5 milioane lei. E ceva, nu-i așa?!”

Este și motivul pentru care am scris aici despre frumoasa inițiativă a cooperativitorilor de la Gălești, cei care acoperă cu fapte indicative privind rentabilitatea tuturor unităților agricole, clădirea cu forțe proprii a unei noi dimensiuni în munca țărănilor, de care, în fond, se leagă prosperitatea lor viitoare. În curînd Găleștiul va fi într-adevăr renumit în toată țara!

DUMITRU GEORGE ■

Stația de flotație a minereului

Schimbul de mine al minerilor

PRIMĂVARA LA CAVNIC

Drumurile mele de reporter m-au purtat de multe ori de la un colț la altul de țară. Am fost, și am stat zile întregi, acolo unde Dunărea se unește pentru totdeauna cu marea sau în nord de țară. M-am aflat de multe dăți în Maramureș, pământ pe care-l simt mai aproape de sufletul meu decât însăși inima. Am fost în Maramureș când dădea colțul ierbii sau când cădeau frunzele și primele zăpezi. Am fost în Maramureș și atunci, în clipele hotărâtoare ale anului, când se trăgea linia și se socoteau roadele.

La Cavnice, aici acolo mă aflu când se anunță primele zile ale primăverii, în Maramureș, zilele au semnificații deosebite. Orelle par mai blânde, iar oamenilor, majoritatea mineri, li se citește în ochi bucurie și liniște sufletească.

Cavnice este un diamant de Maramureș ce se află nu departe de Baia Mare, pe un drum ce serpuiește discret pe lângă Baia Sprie și trece prin comuncle cu clădiri viu colorate, Șisești și Surdești.

Am ajuns în Cavnice, cum se spune, cu noaptea-n cap. M-am amestecat cu mineri ce mergeau spre exploatarea minieră. Începeau o nouă zi de muncă, o zi ca toate celelalte, cu deosebirea că, în aceea zi, se topeau zăpezile, și era o lumină caldă, primăvărată, o lumină ce le înobilă fețele. La exploatare, înainte de a intra în șut alături de mineri, am reușit să stau de vorbă cu directorul Nicolae Dicu. Aflu, printre altele, că Nicolae Dicu nu este de prin părțile locului, ci din Oltenia, mai precis din Gorj. După ce a terminat facultatea, prin '59, a fost repartizat la Cavnice. A venit aici cu o valiză de cărți și cu tot elanul tinereții. A fost mai întâi minier, lucru pe care nu se sfieste să-l spună. A fost minier fiindcă, ne spune Nicolae Dicu, numai așa, la sute de metri sub pământ, a putut să dezlege tainele meseriei. A fost și șef de echipă, apoi maestru, inginer șef, iar în urmă cu câțiva ani, cei de aici l-au numit directorul exploatarei miniere. Îl rog pe Nicolae Dicu să-mi povestească, în câteva cuvinte, ce își aminteste legat de acești ani ai tinereții.

— Ar fi multe de spus, zice, mă gândesc cu nostalgie și, de ce să nu o spun, cu respect la acei ani. Deseori, împreună cu prietenii mei, minierii, ne gândim la tinerețe, iar amintirile ne fac să zîmbim. Acei ani, după părerea mea, nu suferă nici o comparație. Poate o să rideți când o să vă spun, dar la ieșirea din șut, se lucra opt ore, existau doar patru lighene care țineau loc grupurilor sociale, unde ne spălăm. Întreaga cantitate de minereu scoas din abataje se transporta manual. Tracul și lopata păreau de neînlocuit. În momentul de față, prin schimbarea metodelor de exploatare, toată gama operațiilor

La intrare în mina Bolduț

Nicolae Dicu, directorul exploatarei miniere Cavnice

Primarul orașului prezent pe un șantier de construcții

Fotografii de AUREL MIHAILOPOL

se execută mecanizat. Astăzi altul decât lopata și lopata au devenit obiecte de neam. S-a generalizat, nu demult, transportul gravitațional al minereului, fapt care duce la o mare economisire a combustibilului. Dar cel mai semnificativ lucru este în comparația datelor producției. Dacă anul 1950 se extrăgeau în jur de 45 000 tone minereuri, în prezent cifra este cincisprezece ori mai mare, mai precis Cavnice se smulg pământului anual pe 800 000 de tone. Rezultatele obținute, încheierea socotelilor anuale, ne-au sit pe locul I pe județ în întrecerea socială, urmind ca rezultatele minierilor Cavnice să concureze cu rezultatele oprite de colegii lor din țară. Atunci am discuta cu Nicolae Dicu. Exact cum drumul de la intrarea la exploatarea minieră până la mina Bolduț. Atunci a reamat directorul exploatarei miniere, vâcelor 21 de ani petrecuți la Cavnice, tce l-a îmbătrinit odată cu oamenii, ocu orașul. În ciuda faptului că datele buletinelor lui Nicolae Dicu sînt altele, e consideră un om al Cavniceului, marțotodată factor principal al tuturor transformărilor de aici. S-a legat pentru viața de oameni, de meserie și de Cav-

★

Primarul orașului a fost și el minier numește Gavrilă Danciu. A împlinit demult 43 de ani. Se consideră tot minier fiindcă, zice el, prin tot ceea ce reușește să facă se face purtătorul gîndurilor năzuințelor celor care muncesc acolo și rădăcinile copacilor nu ajung.

— Anul acesta, ne spune Gavrilă Danciu, vor fi date în folosință câteva subapartamente, o școală cu 16 săli de clasă, un complex comercial de aproape o sută de metri pătrați, o sală de cultură și o sală de gimnastică. Și fiindcă localitatea se află amplasată într-o zonă pitorească, în cel mai scurt timp, se va da în folosință un hotel. Un hotel care va fi odată pentru cei care vor veni să cunoască frumusețea naturală a Cavniceului, pe cei care vor dori să cunoască și să deosească bogăția sufletească a minierilor.

Cavnice, în aceea zi, scaldat într-o mină darnică, miroase a piine proaspătă. Piinea reprezintă o sinteză a belșugului.

L-am întrebat pe primar cîtă piine rumenește zilnic la Cavnice, și am auzit că mai mult de două tone.

Am mincat, la întoarcere spre Baia Mare, piine cumpărată din Cavnice. Un alt gust. Are gustul chemării și totuși al sudorii muncii aduse din adîncuri către noi.

SORIN POSTOLACHE

STRADA MARE

Privind șirul de unități comerciale de la parterele blocurilor pe care le putem ghici ușor, am putea crede că este vorba de unul din marile orașe ale țării. În realitate, imaginea alăturată este surprinsă în centrul așezării urbane întorsura Buzăului, județul Covasna, unul dintre cele mai tinere orașe ale României socialiste.

Fotografie de ELENA GHERA

Copilărie crudă, tot raiul tău uitat :
Un car purtând recolta grădinilor în el.
Re'nvia deplină iarăși ca-n arcul de oțel
Al unui orologiu stîrnind, cînd sferturi bat.

Imagini migratoare, în stol foșnind aripi,
Întoarse dintr-al undei fior în ochiul clar,
Cum steaua roabă pietrei se mîntuie-n
amnar.

Fiți doar secunda primă ce, stearsă
de pe chip,
Egal se contopește în ceasul de nisip

Drumurile „Copilăriei crude” se înfundă în acest cap de țară, scris sub grinda de jos a hărții românești. Îndrăgostiții de cîntece rostite cu gîndul la ghiersul auzit între sălcii despletite din Dunăre au vrut să afle tot ce se putea afla despre poetul născut în sudul cel mai de sud al țării. Între altele au aflat că locul unde a văzut lumina zilei încă pendulează între casa maistorului Gheorghe și clădirea școlii — locuința, la respectiva dată, a învățătorului Romulus Paraschivescu.

Orologiul a fost de timpuriu pus în mișcare în această parte de lume stîrnind imagini migratoare fără de număr. Getodaci și-au durat cetate în apropiere, probabil la sfîrșitul secolului al V-lea înaintea erei noastre. Este vatra cea mai veche știută din Muntenia și poate chiar din țară. Cronicile bizantine vorbesc despre o așezare înfloritoare de navigatori la începutul mileniului nostru.

Cine se va fi gîndit să-l numească astfel? Poate împăratul din Bizanț, Tzimisces?

Poate să i se tragă de la cuvîntul cu rezonanțe exacte — zimnik, bordei adică. Poate să fie totuși veridică mai noua preamție — Zimel și disos, respectiv cetatea de pămînt.

Vin, în zi de vară a țării, la Zimnicea. Orașul știut de mine din desele lecturi despre mersul Dunării sub talpa de granit, orașul „copilăriei crude” chemat în stih a încetat să existe, au trecut luni de-atunci, un orologiu nefast stîrnind din senin și-a întins arcul bezmetic de oțel, fără rețineri și fără măsură. Puteam nota dacă mă grăbeam, asemeni părintelui Pisculescu: „Pe pragul dintre seară și noapte, drumul nostru spre Zimnicea roboră din treaptă în treaptă, iar pe aceste trepte puse de ingerii și de giganti, burg deval, grele și bogate, covoarele holdelor telcormăncene”.

Se spunea despre Zimnicea că trebuie să fie așezarea cu străzile cele mai drepte și mai potolite din cite s-au văzut prin părțile noastre. Constructorii s-ar fi gîndit să lase în voie mersul aburilor ieșiți în fluviu, atrași de spinarea domoală a împiei. Or fi dorit poate să increditeze împurilor iluzia drumului deschis către Dunăre, călcînd prin aceste tuburi de orgă așezate în prelungirea locurilor pe unde covoarele holdelor telcormăncene bîneau — tîntau dintotdeauna mina pusă pe treabă a gospodărilor.

N-am apucat să calc prin Zimnicea de lădată. Aș fi început și eu probabil prin scotoci urmele „raiului uitat”.

Dacă ar fi să ne luăm după Arrian, care a rîndu-i se la după Ptolomeu, fiul lui Agos, generalul macedonean ce avea să devină rege egiptean, pe aici trebuie să fi trecut împăratul Alexandru prin 335 înaintea erei noastre. De va fi fost sau nu așa, Zimnicea rămîne, independent de sta, un punct cardinal. Cezar Bollic și August Treboniu Laurian îi vor da tircoana, încercînd să se dumirească ce este cu cetatea uitată de timp în coapsa Dunării. Tu vor afla mare lucru nici ei, nu va afla aici Vasile Pârvan. Cetatea, cum i s-a zis a partea locului, a fînt și încă ține pentru ea încajuns de multe secrete să ne găduie a spune în gura mare și apasat un s-o fi înfățișat rălăcitorilor prin umca Dunării veniți de cine știe unde, cum 23 de veacuri și mai bine.

Ne aflăm ca în fața unei grote unde nu pușim să intrăm, lăsîndu-ne la vedere doar ici și colo semne, care întoarse pe oate părțile încearcă a ne vorbi. Cine-și poate împinge imaginația pînă acolo, răsînd adîncurile neluminate încă? Peste raiul de argilă inițial a fost identificat a prim nivel, cîndva locuit. Dovezile — esturi de locuințe, fragmente ceramice, edesubtul acestuia, în argilă, s-au găsit ormintele de înhumație din prima epocă a erului. Ce s-a putut deduce? Înainte uar de apariția așezării getice pe colina împinsă spre fluviu, terenul a servit tot a cîmîtir.

Generoase pentru ochiul răscolitor al ologului s-au dovedit straturile situate deasupra nivelului de bază. Primul, datat a secolele IV—III înaintea erei noastre, a rîns în masa argiloasă ceramică și resturi a locuințe. Următorul nivel, spre suprafață, indică o așezare getică distrusă de cendiu. Ca și ultimul, bogat în cenușă, analizînd o fostă aglomerare umană

devastată de foc, în timpul unui război. Martorul vieții acelor ani de demult este în primul rînd ceramica — vase lucrate la roată, sau cu mina, amfore grecești precum și fibule de tip trac, de bronz și argint.

Cetatea n-are un prea clar precizat termen de dispariție. Este posibil să fi fost distrusă înainte de Burebista, dar la fel de bine să fi ajuns pînă în timpul lui August, cînd se întîmplă același lucru și cu alte cetăți getice din Muntenia. Ce n-au putut spune locuințele despre geții vii, au reușit în parte lăcașurile de veci, risipite pe terenurile din vecinătate. Mormintele constituie prin interesul observațiilor un veritabil calcidoscop ale cărui irizații magnetizează în continuare ochiul și timpul istoricului.

Scriptele consemnează cu scrupulozitate că pe o hartă întocmită la 1791 orașul avea 116 case. Record în materie, cită vreme nici o altă localitate nu trecea de 50. Există o dată în biografia Zimnicei care ne-a relansat în lumea acestor unități de măsură proprii începuturilor, crezute, pentru noi, uitale. Există o zi și o oră anume la care ne vom referi totdeauna chiar și atunci cînd nu le vom rosti, cînd nu le vom spune pe nume.

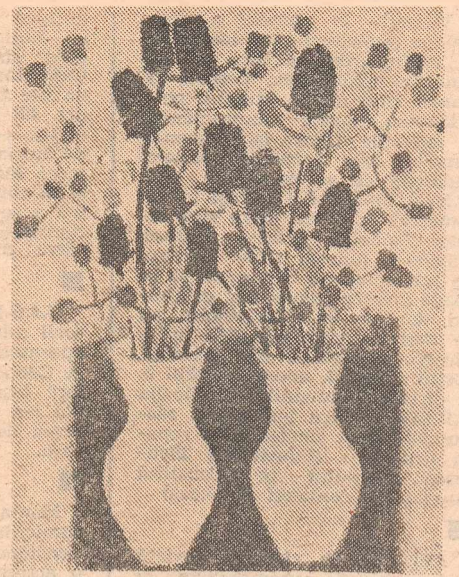
Orice gînd trimis spre Zimnicea trece vrem, nu vrem, prin urechile de ac ale momentului 4 martie. Orice pas făcut

mină de ajutor. Casa lor și masa lor s-au mutat pe locurile unde urmau să se așeze cărămizile pentru cei rămași în citeva secunde numai, fără casă și fără masă.

Se muncește cu calm, se muncește în liniște, zbaterea este interioară, în adîncul ființei celor ce țin în mină mistria și planurile compunerii Zimnicei viitoare. Lucrurile serioase, de durată, lucrurile de bătaie lungă n-au înțelegere pentru elanul de față, decorativ, adeseori incapabil să treacă proba rezistenței.

Cum va arăta această Zimnicea născută din dorința noastră de a uita?

Harta pe care o bănuiam, harta la care mă gîndisem cu mult înainte, harta orașului ce vine, există aievea, ea se află afișată în toate locurile, chiar și unde nu te-ai aștepta. Am văzut-o la consiliul popular, am văzut-o la școală, am putut să-i privim detaliile pînă și pe pereții unei cantine. Mă gîndisem la această hartă convins că desenul ei va trebui să-mi smulgă interesul prin încărcătura de linii dornice să furnizeze distribuția spațiilor de mai tîrziu. Ar fi poate cel dintîi lucru de propus vizitatorului Zimnicei. Să vadă harta, această enumerare de pătrate și dreptunghiuri de o simplitate seducătoare. Să privească cu ochii minții blocurile aliniate, întocmai ca altădată, grijiul să nu rețeze mersul acruului cu ptelele umezite în Dunăre, grăbite să ajungă pe in-

găsim nici o greutate în a escalada niste grămezi de nisip, ajungînd în felul acesta în hala laminatoarelor. Sint două acum, prima linie a intrat în funcțiune la începutul anului, alta este pe cale să intre în probe tehnologice. Miroase peste tot a pereți abia zugrăviți. Din trupul verde de reptilă, tabla de oțel este împinsă, în rotocoale, în maxilarele de superoțel ale mașinii de indoit. Rezultă o imensă hașvană, răsucită parcă între degete. Este țeava de Zimnicea. Tevarii sint și ei, cum ne puteam aștepta, abia instalați pe poziție. Unul, șeful din această după-amiază, maistrul Ion Stoian, a lucrat la fabrica din București. S-a mutat, cu familie cu tot, soția este tot în întreprindere, au primit deja locuința. Capitala a rămas o pagină de album în existența lor. Ca și a altora. Unii se văd în preajmă, vîzîndu-și de treabă. Grija lor se cheamă acum țevile sudate de aici. „Ieri am bătut recordul: am făcut 48 de tone!”

Plăcerea recordurilor se capătă din mers și cîștigă teren.

Pe malul apei, lîngă portul cochec, lăsat în banii lui de către vasele de mare tonaj, care preferă să se știe în liniștea valurilor din centrul fluviului, zimnicenii și-au amenajat un punct recreativ. Este strandul orașului, dacă cu atîta apă în jur, noțiunea nu sare în ochi prin prețiozitate. Plajă, umbră, apă, peisaje. Frumos și simplu. Tocmai aici ne-am incurcat pașii cu primarul orașului, venit să vadă niște amenajări aflate în curs de execuție. Nu este locul cel mai elegant să interpelezi un primar dar Dumitru Sandu s-a obișnuit cu multe și de toate. A fost instalat în ziua de 4 martie. Primele lui răspunderi au fost legate de asigurarea adăposturilor pentru cei rămași fără adăpost. Aceste răspunderi au trecut prin a găsi apă pentru toată lumea. Pentru a găsi piine. „Am organizat 12 tabere de corturi, ne spune, readucîndu-ne în ambianța primelor zile de după cutremur, care erau, cum spuneam, primele lui zile de muncă în fruntea consiliului popular. Se dormea pe cartiere, se dormea grupat — bărbați cu bărbați, femei cu femei”.

Multe din ce a urmat, cunoaștem. Ziarele, radioul, televiziunea ne-au ținut la curent cu efortul supraomnesc făcut pentru ca Zimnicea să intre în normal. Acest „normal”, însemnînd redimensionarea existenței sale, într-o perspectivă nouă, luminată de gîndurile bune ale tuturor. O platformă Sud va cuprinde fabrica de țevi sudate de azi, și ea supusă dezvoltării în viitorul apropiat, menționata fabrică de zahăr, portul dunărean, în cadrul căruia va apărea atelierul de reparat nave, și centrala termică. Platforma Nord este rezervată industriei ușoare.

Revenim în oraș, pe străzile învăluite în umbrele înserării. Sint atacate 3211 apartamente, aflăm, 2000 fiind deja date în folosință. „La anul, pe timpul asta, zona centrală va fi gata”. S-au terminat liceul industrial, cu atelier școală și sală de gimnastică, școala generală, complexul comercial.

„La anul va fi gata și Monumentul Re-construcției”.

Privindu-l, și noi și alții ca noi, în trecere pe aici, prin localitatea aflată pe paralela 43°37'07" ne vom gîndi cu admirație la cei care s-au aflat din primele clipe pe baricadele reconstrucției. Gîndul și fapta lor au dat naștere Zimnicei de azi.

NEAGU UDROIU ■

Pe Dunăre, Zimnicea, sau sudul absolut al țării

spre Zimnicea începe, pentru fiecare din noi, în noaptea de primăvară care avea să decidă, cu de la sine putere, o nouă copilărie orașului.

O după-amiază normală ne ia în primire de cum trecem de bariera, o falsă impresie de calm troncăză peste ființe și lucruri, o liniște de împrumut, mai degrabă adusă cu noi, o putere neobișnuită de disimulare, emanînd la tot pasul. Te poți crede într-un cartier nou, de oraș nou, cu oameni întorși de la lucru, cu copii abandonți jucării din parc, cu macarale plutînd atent peste clădiri în curs de plămîdire. Aici este de fapt eroarea. Zimnicea a încetat să aibă cartiere, vechi și noi, nu reprezintă nici ceea ce s-ar putea numi oraș nou. Zimnicea este un oraș vechi care se reclădește. Cu părerea de rău pentru copilăria ei, ca un pom de sărbători fără podoabe dar, orice s-ar spune, copilărie. Cu minile încă bandajate de greutatea molozului îndepărtat, cu priviri încă înnegurate de greutatea amintirii. O incredibilă metamorfoză s-a produs în spațiul devenit într-o clipă cavitatea de rezonanță cea mai primitoare pentru unda de șoc. Te puteai aștepta ca noaptea să se înalțe fără măsură pe verticala durerii omeștii. Te puteai aștepta ca semnele palmei date de soarta să se imprime cu nemilî în carnea locului, adînc și pentru totdeauna. N-a fost așa. Două zile după crunta izbire de aisberg, învăluitoare și parșiv, pornit la drum în puterea nopții, la numai două zile după cele întimplite, cînd semnele de întrebare se îngheșiau cu nemiluita în pilnia obosită a sufletului, ceva a intervenit fulgerător, risipînd îndoiele, alungînd frămîntările, sădînd speranțe, însemnînd un cer sub care se consumase cel mai scurt dintre evenimente tragice înregistrate de țărîna locului. Cel mai tragic dintre evenimentele scurte ale veacului. La două zile, era aici însuși șeful statului, hotărînd ce se va întîmpla de acum încolo: reclădirea orașului. Replantarea caselor în vatra pîrjolită de cutremur. Rezidirea în cel mai scurt timp posibil, a orașului din extremul sud al României. O incredibilă metamorfoză a avut loc în bătaia de inimă a pămîntului. Teama de viață a fost alungată, lăsînd loc încrederei în viață. Frica de viitor a cedat terenul dorinței de a privi de aproape viitorul. Încordarea s-a convertit într-o pătimașă voință de a face. A construit a trecut în fața tuturor vorberilor din vocabularul zilei, el însemnînd acum orice și mai ales a exista, a trăi. Două mii de constructori din zece județe au apărut ca din pămînt pentru a da o

tinsele covoare ale holdelor telcormăncene. Autostrada va trece pe aici, chiar pe sub tălpile noastre, trecînd calea ferată, ajungînd departe: spre port, spre sălciiie sărutînd valurile. De o parte și de cealaltă, casele, casele oamenilor, case multe, pentru toți oamenii de azi și de mine ai Zimnicei, peste 5000 anunții documentele, cinematograful, clubul puse acolo unde le e locul cu gîndul la timpul liber al zimnicenilor, primăria, policlinica, hotelul pentru cei mulți ce vor vrea să vadă de acum încolo Zimnicea nouă, sala polivalentă mîzînd pe plăcerea de a face sport a tuturor vîrstelor Zimnicei.

Deocamdată, Zimnicea crește. Cîndva, era privită drept zona nimerită pentru agricultură, pescuit și, firește, muncă portuară. Mici ateliere de cîsmărie, gojocărie, lemărie și fierărie alcătuiău. În orașul recunoscut la un moment dat drept cel mai important centru politic și administrativ al județului, întreg capitalul industrial.

Dezvoltarea înseamnă pentru Zimnicea, în primul rînd, industrie. În 1990, de peste 30 de ori mai mult decît înaintea seismului. O treaptă spre anul 2000, cînd în Zimnicea vor trăi 40000 de suflete.

Zimnicea crește. Macaralele aflate în dispută cu secunde, casele în creștere, străzile ce-și completează, cu fiecare zi, fizionomia. Zidarii din numeroase județe, mutați pentru o vreme din casele lor în barăcile de la Dunăre, atît cit să fie sigură și rapidă zămislirea apartamentelor fără de care orașul n-ar putea să-și contureze identitatea. Și în timp ce dreptunghiuri și pătrate de pe hărțile prezente peste tot își regășesc corespondențele în blocurile cu fațade frumoase, în timp ce așezarea capătă relief, în timp ce la „centru” prezentul cîștigă teren, la margine, ca și cum n-ar vrea să deranjeze lucrurile puse la cale în jur, pe malul apei, în liniștea sălcilor, industria își așază, cu voluptate, tălpile pe sol.

Am trecut peste Dunărea, copil de suflet al fluviului, risipitor cu sine cînd are de unde. În stînga rămîne silueta deșirată a fabricii de zahăr, înălțată peste zăvoitul cîndva totalitar. Drumul pe care mergem ne-ar duce, în citeva zeci de secunde, pe malul Dunării. Lăsăm pentru mai tîrziu înțînirea cu portul, ce avem în minte deocamdată este uzina de țevi a Zimnicei, abia deschisă pentru producție. O dovedă în plus, iată, cînd pe drumeagul ce duce la hală, înaintăm din greu prin glodul încă nepus la respect al căii de acces, și pe deasupra, vîzînd cit timp ne ia să identificăm poarta propriu-zisă, nu

Vă scriu în numele a peste 500 de muncitori care fac naveta la București și care se chinuie cu deplasarea, pentru că, atunci când plouă, drumul, pe 6 kilometri, devine impracticabil și mașinile I.T.A. își suspendă cursele. Este vorba de drumul județean ce se desprinde din D.N. 3 București-Călărași la kilometrul 15 și care duce spre satele Cozieni și Pitasea, comuna Găneasa, județul Ilfov. De ani de zile oamenii sesizează și se roagă pentru repararea drumului, dar de tot atâtea vreme nu se mai termină discuțiile între direcția județeană de drumuri, fostul sector 3, acum sectorul 2, și direcția domeniului public din C.P.M.B. pentru împărțirea răspunderii și a cinstei de a repara drumul. (Constantin Ticleanu, deputat în Consiliul popular al comunei Găneasa)

Am citit în ziare că există o federație de automobilism și karting care organizează concursuri, dar, cu toate acestea, kartingul rămâne accesibil unui număr foarte restrâns de copii. Propunerea mea este să se popularizeze prin școli acest sport și să se creeze condiții mai largi pentru practicarea lui. Eu locuiesc în frumosul cartier Titan din Capitală și știu că în parcul Titan există posibilități să se construiască un kartodrom fără a se investi prea mult. Mai ales că o asemenea inițiativă ar fi sprijinită și de părinți și de copii cu muncă voluntară. (Iordache Mihai)

Deși există o carte — MER-SUL AUTOBUZELOR — cu ore precise de plecare a mașinilor în curse, de ani de zile, pe rutele Craiova-Ploșca sau Craiova-Săpata, aceste ore nu se respectă. În acest an, cursa de la ora 7 și 30 de minute spre Săpata s-a suspendat, iar din celelalte trei pleacă uneori doar una, alături două. Ne-am săturat de când ne rugăm de cei de la autogară să-și respecte programul pe care singuri și l-au făcut public. (Scrisoarea este semnată de Floarea Vălu și alți 6 cetățeni din Giurgiu, Dolj)

Întreprinderea de morărit, panificație și produse făinoase Brașov: În urma scrisorii către redacție a tovarășei Ies Eleonora, în ședința C.O.M. din luna august 1979, s-a hotărât să i se acorde un spațiu de locuit în locul tovarășului Kiss Alexandru, din str. Zizinului nr. 42, căruia i s-a repartizat un apartament cu 4 camere. Întrucât în anul 1979 nu au fost terminate și date în folosință apartamentele cu 4 camere, urmează ca, în cursul acestui an, acestea să fie repartizate, iar tovarășa Ies Eleonora să ocupe spațiul ce va rămâne liber prin mutarea tovarășului Kiss Alexandru.

N.R. Scrisoarea este semnată nu numai de președintele C.O.M., ci și de directorul întreprinderii. Aceasta să fie oare explicația faptului că unele lucruri care îi privesc direct sînt trecute pur și simplu cu vederea? Îi reamintim o frază: „Tovarășul director al întreprinderii, Popa Ion, îmi promise de cînd am depus cererea — adică din 1976, n.n. — că se rezolvă, dar, deși am fost afișată de cîte ori s-au dat locuințe, nu am reușit să mă văd în nici una”. În afara situației concrete a acestei muncitoare, se pune problema unor incorectitudini în acordarea locuințelor la întreprindere. Așa încît adevăratul răspuns abia urmează să ne fie trimis. Îl așteptăm. Mai ales că termenul a și expirat.

Asociația locatarilor din strada Teiul Doamnei nr. 1, sectorul 2, București: De multă vreme sesizăm degeaba faptul că la blocul I.R.T.A. 8, constructorul nu a respectat proiectul, iar I.C.V.L. a închis ochii. Nu avem spălătorii, nu avem uscătoare, nu avem instalație de lumină la boxe, subsolurile sînt nepavate, iar prin terase curge apa. De peste trei ani, noi, asociația de locatari, n-am putut să semnăm nici recepția preliminară pentru părțile comune. În bloc locuiesc 10 de familii, însă cei răspunzători tac la sesizările noastre.

Procuratura locală Brașov: Verificîndu-se sesizarea trimisă redacției de Csiki Ileana din orașul Săcele, s-a constatat re-

alitatea faptelor reclamate de ea. Reținîndu-se că unitățile la care sînt încadrați debitorii Csiki Ioan și Derevenschi Dorina nu au respectat dispozițiile art. 461 din Codul de procedură civilă, s-a intervenit atît la Judecătoria Brașov pentru trimiterea încheierilor de poprire cit și la conducerile unităților pentru a se proceda la reținerea și remiterea pensiei de întreținere către creditoarea Csiki Ileana.

U.J.C.M. Iași: În urma scrisorii adresate redacției de cooperatoarea Marika Ciobanu de la Cooperativa „Munca invalizilor” Iași, conducerea cooperativei i-a aprobat petiționarea cererea de a lucra într-o singură tură.

Mama mea, Maria Purenciu, domiciliată în Sighișoara, s-a pensionat la 1 martie a.c., după o activitate neîntreruptă în aceeași unitate — Tesătoria de bumbac Sighișoara — de-a lungul a 34 de ani. A fost 20 de ani frunțasă în producție, popularizată la panoul de onoare din centrul orașului, este distinsă cu mai multe ordine și medalii — de două ori cu MEDALIA MUNCII — și este membră a P.C.R. din 1945. La pensionare însă n-a primit din partea conducerii nici cel puțin o strîngere de mînă, dacă o garoafă era mult. (Georgeta Frenel, Medias)

Consiliul popular al municipiului București: Urmare scrisorii adresate redacției de tovarășul Constantin Ghețu, din aleea Compozitorilor nr. 6 A, vă facem cunoscut: Blocul 822 a fost construit de Trulul de construcții Brașov și a fost dat în folosință în luna octombrie 1978, în prezent fiind în perioada de garanție și neavînd efectuată recepția finală. S-au luat măsuri, prin I.C.R.A.L. Giulești — beneficiarul de dotație al blocului — și s-a trecut la elaborarea documentației tehnice privind eliminarea fenomenului de condens care a apărut în circa 30 de apartamente. A fost convocat prin telex Trulul de construcții Brașov și s-a trimis delegatul pentru constatare și însușirea documentației de remediere în vederea recepției finale. S-a comandat la un laborator de specialitate o verificare suplimentară privind depistarea principalelor cauze care au generat condensul la acest bloc. Rezultatul acestei verificări va sta la baza soluțiilor ce se vor aplica. Termenul de începere a execuției nu va depăși luna mai a.c.

Darul Romei — LUPOAICA — are în ultima vreme o situație deplorabilă. Unul din prunci a fost furat și regăsit numai după o lungă perioadă de timp, iar acum un deget îi este ciuntit, iar spatele a fost găurit pur și simplu. Nu înțeleg de ce, după atîtea sesizări și propuneri ca acest frumos monument simbolic să fie așezat într-un loc demn de importanța lui — Piața Romană, Sf. Gheorghe, Universitate — lucrul se tergiversează și edilii rămîn indiferenți. Lăsat în parcul din Piața Confederației — parc foarte puțin vizitat și cu foarte puțină lumină — vom fi nevoiți într-o zi să cerem o copie a darului oferit cîndva. (Ion Făgărășanu, București)

Combinatul industrial de construcții de mașini Bistrița: Urmare sesizării trimise redacției de comitetul căminului de nefamiliști din str. Gării nr. 14, Bistrița, conducerea unității a dispus efectuarea unei anchete administrative. S-au dispus de urgență remediile necesare la boiler, la sobe, la televizor. În ceea ce privește activitatea culturală, menționăm că spațiul din apropiere — clubul — aparține Asociației sportive „Dacia” Bistrița, dar, pentru a se rezolva, în limita posibilităților, doleanțele locatarilor, s-a luat legătura cu președintele comitetului sindicatului pe combinat care va asigura cel puțin patru jocuri de șah.

N.R. Cu asociația sportivă „Dacia” nu se putea lua legătura? Cel puțin telefonic. Nu era neapărată nevoie să se ceară comanda prin centrala din Giurgiu.

Mă numesc Croviceanu Gheorghe și locuiesc în București, strada Podul Giurgiului nr.

3, bloc 11. În ziua de 23 martie a.c., la apartamentul 26 din acest bloc trebuia să se prezinte un șofer cu o mașină de la serviciul de Pompe funebre din strada Dr. Felix, achitată cu suma de 764,70 lei, chitanța nr. 26541 (96544), din 21 martie, de Stroe Ghizela, pentru a ridica un mort ce trebuia transportat la cimitirul Străulești II. Decedatul fiind alături de apartamentul meu și neavînd în București o altcineva în afara soției de vreo 60 de ani, a trebuit s-o ajut, lucru, pentru care am trăit niște momente îngrozitoare. Mașina nu mai venea. Sicriul a fost dus pe brațe la biserică. Dar am fost nevoiți să așteptăm cu mortul pe trotuar mai multe ore, în vînt și ploaie, în așteptarea mașinii, deși am telefonat la toate secțiile prestării servicii. M-am dus la garajul din șoseaua Sălaș, unde portarul mi-a spus că lipsește șoferii, cu excepția unuia singur, plecat în cursă. Pe la ora 18, am sunat la centrala întreprinderii. Am reclamat cazul. Ofițerul de serviciu — o femeie — după ce m-a apostrofat pentru că am sunat acolo, mi-a recomandat să ne descurcăm singuri. Pînă la urmă, cei ce însoțeau mortul au găsit cu chiu cu vai un mijloc de a-l duce. Dar am fost nevoiți nu să facem o inmormintare după cuviință, ci să depunem sicriul într-o groapă cu apă, acoperindu-l cu noroi, pentru că am ajuns la cimitir pe la ora 20, pe ploaie, vînt și intineric beznă.

Direcția județeană de poștă și telecomunicații Olt: În urma sesizării cetățeanului Zamfir Bitu, din comuna Făgetelu, s-a intervenit la D.G.P.T.C. București și sîntem asigurați că, în semestrul II 1980, se va începe lucrarea de investiții pentru punerea în funcțiune a centralei telefonice în comuna Făgetelu.

Consiliul județean al sindicatelor Neamț: La sesizarea tovarășei Tereza Matache vă răspundem următoarele: Cele sesizate au fost cunoscute de către toți factorii de răspundere din Combinatul de lianți și azbociment Bicaz. Pentru comportarea necorespunzătoare și abuzurile comise. Mihail Keler a fost pus în discuția grupei de sindicat. A fost retrogradat din funcția de maestru de la atelierul în care lucra cu petenta și transferat ca muncitor calificat, la cariera de calcar a combinatului, la o distanță de 30 de kilometri, ca să nu-l mai facă acestea șicane. Consiliul oamenilor muncii nu acceptă însă să i se desfacă contractul de muncă, așa cum dorea Tereza Matache.

În noiembrie 1978 am devenit beneficiarul unui apartament proprietate personală în blocul B 8, strada Almașul Mic nr. 3, sector 4, București. Încă de la recepția apartamentului s-au semnalat numeroase și foarte supărătoare defecțiuni. De atunci nu s-au făcut remediile, iar situația s-a înrăutățit fiindcă au apărut și alte defecțiuni. (George Niculescu)

Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca: În urma sesizării trimise revistei de locatarii blocului E.2 din strada Gheorghieni nr. 194, s-a pus în vedere asociației de locatari să ia măsuri ca beneficiarii tuturor parcajelor executate sau în curs de executare să fie obligați să amenajeze zona verde din jurul blocului, punctul gospodăresc și locul de joacă pentru copii. Se vor executa plantații de gard viu pe aliniamentul parcajelor, plantații înalte în zona punctului gospodăresc și gazon cu arbuști decorativi pe restul zonei. Termenul de executare: 31 mai a.c.

Direcția sanitară a județului Brașov: Urmare adresei prin care ne trimiteți sesizarea tovarășului Ioan Bularca, vă facem cunoscut că acesta a fost inclus pe tabelul înaintat Comitetului executiv al Consiliului popular Brașov, în vederea aprobării stabilirii domiciliului definitiv în municipiul nostru.

Constantin Gurilă, comuna Broscăuți, județul Botoșani: În ziua de 12 martie a.c., șoferul autobuzului cu numărul 1-BT-1902 de pe ruta Broscăuți — Dorohoi n-a vrut să oprească în stația OBOR și n-am putut

cobori pînă la capătul liniei. Ba încă îmi mai plimba pe sub nas un levier, cînd a oprit, ca să mă convingă că face ce vrea și cu mașina, și cu levierul, și cu călătorii. „Zmeul” se numește Vologa Toadre.

Asociația de locatari din blocul B 11, strada Aurel Vlaicu, Arad: De vreo doi ani așteptăm zadarnic să ni se restituie contravaloarea antenei colective care nu s-a mai montat la blocul nostru. Am acționat O.C.V.L. — ul în judecată și instanța ne-a dat cîștig de cauză. Sentința a rămas definitivă. Dar oficiul refuză s-o execute.

D.P.M.O.S. Neamț: În urma scrisorii tovarășei Lucreția Georgescu, din Piatra Neamț, i s-a găsit un post de muncitoare calificată la I.T.A. Neamț, potrivit cu starea sănătății ei, post de care s-a declarat foarte mulțumită.

Bucșa Ioan, Brașov, aleea Magnoliei nr. 2, bloc 94, apartamentul 17: În aprilie anul trecut, ca urmare a unor afișe apărute în orașul Sibiu prin care se anunța apariția unei reviste de DESIGN, am depus în contul 45 11 093 — titular Asociația Română de Marketing — 100 de lei, adică valoarea abonamentului pe anul 1979 la acea revistă. Dar nici pînă în prezent, cu toate demersurile făcute, nu am primit nici un număr — se pare că revista nici n-a apărut — și nici banii nu mi i-am putut recupera.

Întreprinderea „Dimbovița” București: În urma scrisorii tovarășului Nicolae Mihalache, conducerea întreprinderii a hotărât să-i repartizeze un apartament de trei camere.

Revin la o scrisoare a subsemnatului, publicată în „Flacăra” la dispoziția dumneavoastră, din nr. 46 pe 1979. Relatam atunci că U.J.C.M. Brașov mi-a vîndut un covor persan, lucrat de mînă, la prețul de 7868 lei, executat de Cooperativa „Meșteșugarul” din Jibou. S-a dovedit că acel covor fusese lucrat de mîntuială. De atunci însă nimeni n-a dat nici un semn că ar vrea să-mi repare paguba. (Cînstăpîn Petre, Brașov)

Întreprinderea „Rulmentul” Brașov: Cele sesizate de tovarășa Rodica Ungureanu, referitor la plata pensiei alimentare de 960 lei, sînt întemeiate, însă nu a putut fi reținută întrucît la întreprindere sentința nr. 6063/8. VIII 1979 a sosit la 20 I. 1980, iar reținerea de 425 lei lunar s-a făcut pe baza sentinței nr. 7055 din 20 IX 1977. Din luna februarie i se reține tovarășului Nicolae Iordache atît pensia alimentară conform ultimei sentințe, cit și o sumă corespunzătoare pentru acoperirea restanței și a cheltuielilor de judecată.

Vă scriu în numele locatarilor din blocul 44, strada Partizanilor nr. 5, cartierul „Someș” din Satu Mare. Sînt în acest bloc din septembrie 1971. De atunci și pînă azi, în apartamentele de la etajele trei și patru, apa caldă nu a curs niciodată. Cu toate acestea ni se impune să o plătim. (Scrisoarea este semnată de 10 locatari).

Consiliul popular al municipiului Pitești: „Ca urmare a scrisorii adresate revistei „Flacăra” de tov. Horobeanu Ion, vă comunicăm: Combinatul petrochimic Pitești, unde lucrează petentul, i-a atribuit un apartament cu două camere, confort I, în cartierul Prunda, blocul B 5, H. I. declarîndu-se mulțumit”.

Consiliul popular al orașului Borșa, județul Maramureș: „Vă facem cunoscut că scrisoarea trimisă dv. de către tov. Timiș Petru din Borșa, str. Cerbului nr. 13, a fost rezolvată favorabil de către biroul executiv, în sensul că petentului i s-a repartizat un aragaz cu butelie, luîndu-se în considerare greutățile deosebite pe care le are din cauza familiei sale numeroase”.

Ministerul Sănătății: „Urmare a scrisorii tov. Drondoc Dumitru din Tîrgu Jiu, adresată revistei „Flacăra”, vă comunicăm: S-a luat legătura cu Direcția sanitară a județului Gorj și cu dispensarul — policlinica de stomatologie Tîrgu Jiu — hotărîndu-se, de acord cu petentul, ca fiul acestuia să se prezinte pentru tratament ortodontic la Policlinica metodologică universitară de stomatologie din București în perioada vacanței de primăvară”.

De mai bine de un an și jumătate îmi ocupă spațiul în casă un televizor, din producție internă, cu tubul cinescop defect, avînd restul pieselor complete și unele dintre ele de foarte bună calitate. În baza Decretului Consiliului de Stat nr. 465/28.12.1979 privind recuperarea și valorificarea resurselor materiale re folosibile, utilizarea și circulația ambalajelor, m-am adresat atelierului de reparatii radio-TV din cadrul complexului Alexandru Moghioros — București, cu rugămintea de a mi se spune unde trebuie să-l predau. Mi s-a răspuns să-l depun în stradă, deoarece are o durată de funcționare mai mare de 7 ani. Oare așa să fie? (Năstasă Costache, București).

Consiliul județean al sindicatelor Sibiu: „Privind sesizarea tov. Gheorghită Viorica din Avrîg, trimisă revistei „Flacăra”, vă comunicăm: Întrucît petenta nu are calificare, s-a intervenit pe lingă Întreprinderea mecanică Mirșa cu care G. V. a încheiat contract de școlarizare pentru meseria de strungar (curs de calificare cu durată de 6 luni), după absolvirea căruia va avea asigurat loc de muncă corespunzător pregătirii. De menționat că petenta s-a întors la părinții săi care o ajută în creșterea și îngrijirea copilului, avînd condiții corespunzătoare urmării cursului de calificare”.

ADMINISTRATIV

Maria Galîț — București: Alocția de stat pentru copii se acordă soțului chiar dacă este pensionar de boală, iar plata alocației se face de către organele de asigurări sociale și pensii, pentru pensionarii, dacă pensionarea este de gr. III, alocația o plătește unitatea la care pensionatul de boală prestează program redus. Dumitru Constantin — Iași: Restituirea contribuției depuse este posibilă numai la data pensionării și doar în cazul aceluia care în total au contribuit mai puțin de 5 ani și nu au drept la pensie suplimentară, ceea ce nu este cazul dv., care beneficiați de o asemenea pensie. Ioan Baltăș — Făgăraș: Conform prevederilor Legii nr. 20/1971 și a instrucțiunilor de aplicare a acesteia, fiecare familie care realizează veniturile de peste 500 lei lunar, indiferent de natura acestora, urmează să achite contribuția bănească aferentă la cuantumul veniturilor realizate, la consiliul popular pe raza căruia domiciliază. Maria Bumb — Cluj-Napoca: Prelungirea concediilor medicale prin comisia județeană de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă nu poate fi mai mare de 90 de zile calendaristice. Ioana Cosor — Constanța: Nu este absolut necesar să vă deplasați pînă la București, puteți să ne scrieți despre necazul dv. Simona Barabulă — București: Am fost informați că ați primit drepturile bănești cuvenite de la întreprinderea de încălțăminte „Carmen”.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Atelier

VIOREL MĂRGINEAN

Pictorul VIOREL MĂRGINEAN s-a născut la 12 decembrie 1933, în comuna Cenade, județul Alba. Între anii 1948—1953 a urmat Liceul de arte plastice din Cluj, apoi între anii 1953—1959 urmează cursurile Institutului de arte plastice din București, clasa profesor Ion Marșic.

Prima expoziție personală, care a cuprins 97 de lucrări, a avut-o în 1970, în sala Dalles. În același an deschide o expoziție personală la New York, în 1975 deschide o a doua expoziție personală, la Galeria Orizont din București, și în 1978 la Cluj-Napoca.

A participat cu regularitate la expozițiile municipale și republicane din țară, precum și la expoziții de grup și colective reprezentative de peste hotare. I s-au acordat premii pentru pictură de către U.A.P. în 1966, la Expoziția trienală de artă realistă de la Sofia, în 1979, și la Expoziția „Balcanii — zonă a păcii și înțelegerii între popoare” — București, 1980. Este laureat al Festivalului național „Cântarea României”, edițiile 1977 și 1979. De asemenea, i s-au decernat Ordinul „Meritul Cultural” clasa a IV-a, în 1978, și clasa a III-a în 1979.

*Citibăbala noastră Floetivă
le doare și se lucrează
cât mai multe zile în ordine
din această primăvară și poezie,
măblând prin natura, în foc
o poroie, sau pădurea le
nu sursă de uelc liardid
pobate de mine!*

Vineri, sâmbătă și duminică am trecut prin câteva teatre, prin câteva săli de expoziții și prin câteva săli de concerte din București. A fost o experiență tulburătoare. Vineri dimineața, pe o vreme incertă, cu ploaie intermitentă și vânt tăios, în fața teatrelor, sute de oameni, într-o liniște demnă, elevată, de eveniment, așteptau să-și ridice „drepturile” de a participa la spectacolele care îi interesează, pe care le visează și care fac din serile noastre obișnuite adevărate ceremonii. În fața Teatrului Mic, de pildă, pe strada Constantin Mille (fostă Sărindar) unde s-a aflat cindva prima sală de teatru românesc, rindul la bilete pentru spectacolele săptămânii depășise nivelul străzii „Oțeteleșeanu”. În aceeași seară, la Operă, s-a jucat Tosca de Puccini, într-o atmosferă caldă, într-o sală supraaglomerată, cu aplauze dezlanțuite ca la opera „Scala” din Milano după fiecare arie celebră, cu o distribuție inegală dar cu o orchestră în mare formă. Sfârșitul săptămânii a înregistrat, de asemenea, un aflus impresionant de vizitatori la expoziția retrospectivă de scenografie „Tony Gheorghiu” deschisă în foaietul Teatrului Foarte Mic, expoziție care reface activitatea unuia dintre cei mai sensibili pictori de

scenă din ultimele decenii, un poet al decorurilor și costumelor, dispărut prematur dintre noi. O datorie de conștiință pentru teatrul în care a lucrat până în ultima clipă!

Mulți dintre vizitatorii de duminică ai Muzeului de artă al Republicii ne-au declarat că se întorc din cind în cind aici doar pentru a revedea, de pildă, „Anemonele” lui Luchian. Du-

Vineri, sâmbătă și duminică

minică muzeul a fost plin de părinți și copii care trec cu discreție și în mare respect pentru artă, prin fața lumii pictate și modelate de mari artiști români și străini. Astfel încât duminică la Muzeul de artă al Republicii am trăit un fel de sărbătoare în familie.

Tot duminică dimineața am asistat la un spectacol reconfortant: „Inele, cercei, beteală”, montat dintr-o suită de texte jucate sau ne jucate până acum și semnate de I.L. Caragiale, într-o cavalcadă de umor gras, umor absurd, ironie, sar-

casim și poezie care aminteste, prin refracție, de stilul „commediei dell'arte”. Splendidă demonstrație de artă actoricească și inventivitate regizorală datorate Gildei Marinescu, Andei Caropol, lui Horațiu Mălae și George Rafael. Alături, la Galeria Simeza, un pictor revenit din sferile abstractului în epicentrul realului și figurativului — e vorba de N.G. Iorga — a avut în aceste zile vizitatori cit pentru un caleidoscop. În sfârșit, duminică seara s-a jucat din nou, pentru a trei suta optzeci și două oară (!), „Elisabeta” de Paul Foster, pe scena deschisă de la Grădina Icoanei a Teatrului Bulandra, în fața unei săli arhipline care plutea ca într-un nor de fum prin configurațiile unui ev mediu paradoxal și sub bagheta miraculoasă a lui Liviu Ciulei.

Seara tirziu, cind orașul se umple de fluxul și refluxul publicului care se revărsă din cinematografe, aglomerînd trotuarele, într-o plăcută rumoare de conversații, am rămas cu un sentiment tonic de bucurie lăuntrică, de mulțumire sufletească.

ADRIAN DOHOTARU ■

Cîntecul lui Orfeu

Aruncînd o privire de ansamblu asupra culturii europene ajungem la concluzia că în marile epoci creatoare nu au existat fenomene clasice sau romantice pure. Deoarece un autentic creator clasic are nostalgii romantice, iar un autentic creator romantic are, la rindul său, vocația clasicismului. Noțiunile se întrepătrund. La fel s-ar putea spune și despre „național” și „universal”, în sensul că „naționalul” se valorifică numai în contextul „universal”, în timp ce „universalul” presupune o asimilare a celor mai profunde moșteniri naționale. O tainică și trainică fuziune există și între tradiție și inovație sau între „vechi” și „nou”. Cu alte cuvinte în acest context spiritual se poate vorbi de o dialectică de-a dreptul tulburătoare! *Mutatis mutandis* în domeniul învățămîntului — parte integrantă a oricărei culturi — predarea disciplinelor umaniste precum și a științelor exacte trebuie să pornească de la principiul înțelept al imbinării lor armonioase pentru a se forma cetățeni valoroși, care să poată contribui plenar la mersul spre mai bine al societății. Desigur că au apărut în vremea noastră și teze care au pledat pentru estomparea disciplinelor umaniste. În S.U.A. s-a și încercat aplicarea unor asemenea principii. Rezultatele au fost dezastruoase! Și de aceea, în S.U.A. s-a renunțat la aceste puncte de vedere. În țara noastră, țara unui popor de un indiscutabil clasicism structural, învățămîntul trebuie să se bazeze pe o predare logică, eficientă și echilibrată a tuturor disciplinelor, iar în acest sens, muzicii îi revine un rol important în educarea noilor generații de „oameni de omenie”. Shakespeare spunea că omul care nu are muzică în dînsul este capabil de perfidie și stricăciune. În regiunea mea natală, în județul Caras-Severin, am cules un cîntec popular cu un text deosebit de semnificativ: „Cine cîntă nu-i om rău”... Poetul Ioan Alexandru a scris un eseu fascinant prin profunzimea sa — ne referim la *Orfeu Tracul*. Nu spunea unul dintre cei mai mari compozitori din emoționantul Rinascimento — l-am numit pe Claudio Monteverdi — că... „venea Orfeu în cîmpii Traciei ca să aducă binele, adevărul și frumosul pe pămînt”... Despre „lumea orfică” au scris splendid și Eminescu, și George Călinescu și George Enescu. Oare capodopera lui Beethoven — *Simfonia a 9-a* — nu este o „chemare orfică” pentru a clădi o lume a păcii și a prieteniei între popoare prin cîntece? Ne naștem, muncim, ne căsătorim și murim în ambianta muzicii. Bucuriile și durerile umane sînt contopite pînă la identificare cu lumea sublimă a Euterpei. De aceea Eminescu, Hasdeu sau Iorga au scris atît de profund despre educația muzicală. Și exemplele ar putea continua. Enescu povestea că atînci cînd obosea de altele exerciții la vioară se recrea rezolvînd probleme de algebră, iar Einstein simțea necurmat nevoia să interpreteze marile creații din lumea artei sonore. Ne odihnim stînd nu numai în mijlocul naturii ci și înlocuind o muncă prin altă muncă. De aceea, semnatarul acestor rinduri socotește că două ore de muzică — bine predate — pe săptămînă și participarea obligatorie la ansamblul coral sînt imperios necesare în programul de învățămînt al oricărei școli. Tinerii foarte dotați trebuie atrași în licee de muzică și în conservatoare, în care statutul de funcționare se cere să fie îmbunătățit, deoarece așa cum se prezintă el astăzi, nu vine în ajutorul elevilor și studenților. Numărul tinerilor muzicieni poate fi mărit, avînd în vedere că în această epocă au apărut și apar un număr mare de talente, fapt dovedit de succesele obținute atît pe plan național cit și pe cel internațional. Toate acestea se leagă inestructibil de semnificația profundă a cuvintelor rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Muzica s-a inseris ca o parte integrantă a uriașei activități desfășurate de poporul nostru pentru construcția socialismului, a muncii desfășurate de partidul și statul nostru pentru ridicarea conștiinței socialiste a tuturor cetățenilor patriei”.

DORU POPOVICI ■

Brad frumos

...Apoi mi-am amanetat poemele și m-am împrietenit e-un pezevenghi care se dădea

cel mai deștept

din oraș;
descoperise un lucru senzațional,
faptul că iarba și copacii
dar absolut toți copacii
crește numai cu virful în sus,
teorie perfect valabilă, i-am spus,
nu poate fi contestată
nici de nebuni...
Eram sărac
dar inima mea
era cit o roată de car,
împărteam cu tine ultimul ban,
era pe vremea cind imi aduceam
victorii postume,
cînd congelam senzații ieftine
în burta unor corăbii
ce-și umflau pinzele

a dispreț,
ne compăttimeam reciproc;
tu știai foarte bine, aveam un suris
greu vandabil,
cu toate astea, dip cînd în cînd
il aruncam peste bord,
ne pășteau aceleași primejdii
sub anchiloza secolului douăzeci,
veneau lefegii străzii
și ne obligau să facem gargară
cu baliverne,
e spre binele vostru, ne ziceau,
copiii voștri vor avea adăpost,
vor murmura la izvoarele extazului:
o, brad frumos,
o, brad frumos,
de-a pururi vom fi fericiți.

VALERIU ARMEANU ■

Eveniment cultural

ION

Ete... de acum că a ecraniza o operă clasică reprezintă nu numai un... curaj, ci și asumarea unei mari, foarte mari responsabilități. Regizorul Mircea Mureșan, aflat nu pentru prima oară la o astfel de ecranizare, s-a întrecut de data asta pe sine, oferindu-ne, indiscutabil, una dintre cele mai frumoase și reprezentative opere cinematografice ale genului.

Se... aceste momente acestei pelicule foarte lungi (cele două serii durează peste trei ore și jumătate — dar puteau fi și zece, fără a obosi pe nimeni!) un... calitate de muncă imensă, se simte, dacă vreiți, patima cu care regizorul și-a construit filmul, după un admirabil scenariu semnat de Titus Popovici. Rebreanu este prezent în esență, copleșitor, lumea, personajele sale unice sînt vii, cumplite de vii, tragicul, violența conflictelor sînt tulburătoare.

Mircea Mureșan și-a construit filmul dinlăuntru ființei sale, el însuși fiind omul meleagurilor pe care Rebreanu și-a construit drama; el cunoaște la perfecție locurile și oamenii, se mișcă firesc în această lume aspră și bintuită de patimi. Poate și din pricina asta este și mai evidentă senzația de veridic, de autentic, pe care o ai la vizionare.

Cu ce voi începe?!... Poate cu muzica și năutul lui Gheorghe Zamfir (eveniment absolut în muzica de film românească!)?! Sau cu interpretarea fascinantă a actor care se numește Petre Gheorghiu?! Sau cu secvența de antologie cinematografică a nașterii nefericitei Ana (Ioana Crăciunescu), pe cîmp, în lanul secerătorilor?!... Foarte greu de precizat.

Cert e că avem de a face cu un film ieșit din comun. Mi se pare esențial un aspect și anume acela că iată, încă o dată, avem certitudinea că în ultimii doi-trei ani cinematografia națională este proiectată pe o curbă valorică tot mai pronunțată ascendentă. Fapt cu atât mai imbucurător, cu cît acest lucru s-a lăsat cam mult așteptat. Să revenim însă la „ION”.

Construcția epică este impresionantă (menționez încă o dată valoarea deosebită a scenariului lui Titus Popovici); imaginea (cinemascop — autor Ion Marinescu) este dinamică, atît în momentele de confruntare umană, cînd aparatul se lipește parcă de ochii interpreților, cît și atunci cînd cuprinde spații vaste — spații de o frumusețe plastică deosebită dar și conținînd, în ele inele, acel fior tragic ce marchează, încă de la început, destinul eroilor.

În rolul titular, Șerban Ionescu, un foarte tînăr actor, ce dovedește o forță interioară, o siguranță a trăirii surprinzătoare. În general, distribuția este bine aleasă (cu două inexplicabile erori: Romeo Pop în Titus Herdelea și Sorina Stănculescu în rolul Floricăi — interpreți depășiți, evident, de partitura oferită, buni, poate, în alt gen de roluri, aici distonînd însă puternic cu restul echipei). Catrinel Dumitrescu, Rodica Negrea, Leopoldina Bălănuță, chiar și Valeria Seciu în rolul episodice al „nebunei satului”, și încă alții, se integrează perfect viziunii lui Mircea Mureșan. În rolul bătrînului Herdelea, Octavian Cotescu creează un personaj de zile mari în care se zbat simțămînte contradictorii, precum intelegciunea și lasitatea, furia în fața opreunii și teama față de viitorul propriei familii.

Cu totul remarcabile decorațiile lui Marcel Bogos. Am mai putea adăuga că Ion, superbul și tragicul personaj al literaturii clasice române, există, acum, nu numai între filele scrise ale cărții, ci și vizual, fizic, împreună cu toată lumea sa amară, violentă, dar nemaipomenit de adevărată, de plină de semnificații sociale, morale, umane în ultimă instanță, în filmul „Blestemul pămîntului — Blestemul iubirii”, o producție a Casei de filme nr. 5 (director Dumitru Fernoagă).

HORIA PĂTRAȘCU

Expoziția

GEORGETA NĂPĂRUȘ

(Muzeul de artă din Ploiești)

Muzeul de artă din Ploiești patronează — după Sala Dalles — expoziția de pictură a Georgetei Năpăruș. O retrospectivă, în fond, dar nu a operei, ci a viziunii; selecția unor piese cu toate datele lucrului de muzeu, în care avem puțința de a descoperi, în splendoare, destinul unei idei. Această idee trebuie remarcată fiindcă, spre deosebire de artiștii la care unitatea și continuitatea sînt, mai degrabă, o chestiune de stăruință în modestie, la Georgeta Năpăruș creația are un miez. Din virtutea lui se împlinește pictura, prin numărul de pinze — mereu aceleași și-ntotdeauna altceva — ni se dezvăluie o esență, un crez foarte românesc. În cazul Georgetei Năpăruș, originalitatea e din ființa artistului, nu din prelucrarea unei moșteniri, din acel lung proces de răsfrîngeri și filtrări la îndemîna mai tuturor. Oricine și oriunde va ști că pictura aceasta e spirit românesc. Greu de pus în niște repere, greu de circumscris, duhul artei sale are o patrie. Mulți vor fi avut simțămîntul ciudat că-i știu pictura de-o veșnicie, mulți vor fi trăit neliniștea de-a nu-i putea totuși găsi asemănare. Un tablou de Georgeta Năpăruș este, în orice loc ar sta și în orice vecinătate, un tablou numai al ei și, deopotrivă, unul cu-nlăuntru profund românesc. E o problemă pe care critica abia de-o bănuiește și asta din pricină că, aproape peste noapte, în arta românească s-au ivit cîțiva artiști de seamă, citeva conștiințe de hotar. S-ar putea spune că generația artiștilor de cincizeci de ani a răzburat cu prisosință

melancolia unei tinereți, esteticește foarte strimtorată. Expozițiile din ultima vreme — Virgil Almășanu, Ion Gheorghiu, Florin Niculiu, Georgeta Năpăruș — sînt evenimente reale, nu rodul unei conjuncții optimiste.

Avem motive — cel puțin tot atîtea motive cite au avut bunii critici ai epocii interbelice — de-a vedea în artiștii, azi la maturitate, pe marii magiștri de miine. Ei dau liniile de forță ale momentului și-ar fi o inocență să gîndim că altele sînt talentele ce semnifică. Sigur balanța interesului public are căderi și înălțări, discația valorii e capricioasă și rezervă îndeobște surprize, dar nu-i mai puțin adevărat că de ales, avem a alege numai din ce există, din opera ce-și manifestă acum energiile. Veacul nostru controlează foarte atent informația, calitatea ei e inventariată cu grijă. Erori sînt încă posibile, numai că regulă din eroare nu se face. Georgeta Năpăruș e un artist important. Un artist ce trebuie cercetat nu doar în cîmpul generației, ci, pur și simplu, în ansamblul culturii.

Imagini imposibil de narat, în ciuda unor evidente decorative, imagini greu de comentat în matca unor criterii, picturile acestea par să anunțe o punte între creația de șevalet profesionistă și tezaurul de desen și culoare al țesăturilor și broderiilor țărănești. Mai mult, simțim în compoziție, în ductul pensulei, în bogăția intens prelucrată a straturilor de pastă colorată, în ardoarea molcomă a ocurilor, în exuberanța și vitalitatea roșului și a verdelui, în strălucirea stelară a albastrului (cel mai frumos albastru, cel mai suav spiritualizat în pictura contemporană) o tainică-nchinare la arta arhaică autohtonă, la acel arhaism ce duce la dedemultul culturii, iar închișarea aceasta e o dovadă de forță, de credință în puterea artei.

TUDOR OCTAVIAN

CAP LIMPEDE

TEATRU

Sentimentul are pluralul la feminin

Chiar și sentimentalismul — acest înalt merit al caracterului omului — dacă nu este ținut în hățuri, dacă nu este mereu acordat la mersul realității, poate să ne facă surprize urite, să ne facă rău, nu bine, ba poate fi în stare să ne strice pînă și viața. Asta-i teza pe care o demonstrează — cu tristețe și ironie, cu minte rece-lucidă și cu suflet fierbinte-duios, cu exprimări literar-metaforice și gazetărești-directe — piesa „Sentimente și naftalină”, scrisă și delectată de Sidonia Drăgușanu. Am adăugat și cuvîntul ple-dat, pentru că rostul piesei a fost și este să ne apere pe noi de noi.

De la oțuinea în repertoriu, la seriozitatea montării și pînă la caietul program, spectacolul Teatrului Nottara cu această comedie antisentimentală este, prin excelență, un

act de dăruire sentimentală. Incredibil, însă iată că-n lumea teatrului modern-contemporan a reușit să-și strecoare codița și-un sentiment! Un criteriu-sentiment!

Regia lui Mihai Berechet, costumele Lidiei Radian, decorul Enei Pătrășcanu-Veakis, muzica lui H. Mălineanu au meritul să reconstituie mediul existențial al unei epoci, contextul economic, social și moral în care individul bun, sensibil și romantic e silit s-ajungă să dea cu capul de pragul de sus.

În paralel, actorii Val Săndulescu, Lucian Dinu, Valeriu Arnăutu, Ion Siminic, Ion Porsilă, Marga Barbu, Ioana Crăciunescu, Lia Șahighian, Constantin Brezeanu și Dorin Moga au creat — prin portrete pitorești tot față de o anumite epocă — un fundal social viu, lămuritor și convingător pentru drama, pentru zbuciumul, cînd trist, cînd ridicol, al personajului principal. A fost, din partea acestor actori ai unor roluri mai mult mici decît medii, un gest, colectiv și individual, de profesionalism,

de bună colegialitate față de deținătoarele rolurilor principale, de onestitate față de teatru, de respect al fiecăruia față de sine.

Am lăsat pentru încheiere cuvintele despre cele două actrițe care duc greul piesei: Margareta Pogonat și Lucia Mureșan.

Margareta Pogonat — frumoasă, inteligentă, talentată, stăpîna pe meserie, acut conștiințioasă față de spectatori — dă viață „ca-n viață” rolului, te obligă pe tine spectator să te tot întrebi de unde i-au făcut rost părinții de ursitoare într-atît de darnice, iar, la sfîrșit, rostește ultimul cuvînt al rolului și-al piesei în așa fel, încît sfîșie sufletul spectatorilor și-i obligă la ovații.

Lucia Mureșan, jumătatea a doua a rolului principal, eminența cenușie a personajului principal, aparent se prelinge, ca o boare ori ca un duh, prin scenă și prin sală, printre actori și printre spectatori, dar, de fapt, materializează spiritul lucid al unei scriitoare care n-a putut să se despartă de vocația sa, de nevoia sa de a fi și critic al propriei scrieri. Jocul Luciei Mu-

reșan are personalitate, dezinvoltură și, mare lucru pentru această piesă!, realizează perfect pandantul cu jocul Margaretei Pogonat.

Amîndouă, împreună, Margareta Pogonat și Lucia Mureșan creează, sub ochii noștri, chipul frămîntat al sufletului și minții unei singure femei.

Dacă ar fi putut fi în sală, soții Sidonia Drăgușanu și Miron Radu Paraschivescu ar fi avut un răgaz de fericire; așa, le revine doar tulburarea unui emoționant omagiu. După care, toată lumea — actori și spectatori — își pune sentimentele, iar, la naftalină și iese în stradă.

I. NICOLAE

„Program special L.B.” de Stephen Poliakov

Vom remarca mai întii preferința tînărului regizor Al. Tocilescu pentru acele texte dramatice convenabile unor tratări plastice, care să ofere actorilor sugestii de desfășurare cit mai imprevizibile. După „Nevestele vesele din Windsor” (pe scena Teatrului tineretului din Piatra Neamț) și „Paradis de ocazie” de

Tudor Popescu (la Teatrul „Ion Vasilescu” din București) — spectacole prin excelență baroce, încărcate de sublinieri sau de efecte detașate, iată-l aplecîndu-se acum — în „Program special L.B.” („Cum se numesc cei patru Beatles”, în tălmăcirea de la „Bulandra”), piesă a britanicului post-furios Stephen Poliakov — asupra unui scenariu la fel de pre-textual, din care recompune, împreună cu excelența trupă a Teatrului tineretului, o parodie muzicală veninoasă.

Partenerii lui Tocilescu sînt, în mare, cam aceiași care au contribuit la succesul, nu lipsit de controverse, al „Nevestelor vesele...” (spectacol pe care unii critici nu s-au sfiit deloc să-l enumere printre cele mai interesante ale deceniului opt!). Scenograful François Pamfil se dovedește și de această dată inspirat, începînd „cușca” cenușie a studioului de radio-azezată pe un imens morman cu deșeurile de bandă magnetică, element sugestiv într-o civilizație a consumului netemperat, dînd senzația de haos, de ten-

taclule vii, gata să sugrume sensibilitatea, să o uniformizeze. Dincolo, în montarea shakespeariană, scenografia — tot a lui F. Pamfil — se bizuie pe o uriașă pernă, a desfătătorilor și ispitei, în care personajele se aruncau cu teribilă voluptate, ca într-un pat, ca pe o pungă uriașă de bani sau ca într-o apă dătătoare de speranță. Aici, grămada insidiosă de bandă uzată devine personajul mut al dramei: vietățile din scenă o evită sau o sar nervoase, apcelează adesea la ea ca la un mărtor, se pierd în incilceala-i derizorie. Celălalt partener credincios al directorului de scenă este actorul Cornel Nicoară — interpretul lui L.B., alias Leonard Brasil, disc-jockey-ul unui post insular de radio, ins inventiv și cabotin pînă la savoare, puțin romantic, impulsiv și vorbăreț cum stă bine unei asemenea meserii. După un Falstaff de zile mari, Cornel Nicoară execută acum un personaj lucid și debordant, amestec de irascibilitate și lirism, entuziasmînd în câteva rînduri printr-o locvacitate suprasaturată.

Călătorind prin străinătăți, îmi regăsesc sufletul în Maramureș

— Benone Sinulescu, vă mărturisese că în București v-am căutat de nenumărate ori. Mi-a fost imposibil să vă găsească. Intimplarea face să vă întâlnim la Baia Mare, mai exact pe Valea castanilor. Spuneți-mi, vă rog, de unde veniți, unde veți pleca?

— M-am întors de câteva zile dintr-un turneu pe care l-am făcut timp de o lună în R.F.G. împreună cu Gheorghe Zamfir. Vreau să spun că am dat un număr de concerte cu cel care a câștigat anul trecut cinci discuri de aur și două discuri de platină. Numai cântând cu Gheorghe Zamfir, departe de țară, îți dai seama de marea valoare pe care o are el și muzica lui, muzica noastră.

— Cum este înțeleasă și apreciată muzica populară românească în afara granițelor?

— Consider turneul pe care l-am făcut alături de Zamfir drept turneul vieții mele. Am cântat balade, colinde, doine și cintece lirice. La Hamburg, și nu numai acolo, am întâlnit foarte mulți care ne-au învățat limba și ne cunoșteau obiceiurile tocmai din cantecele noastre populare. De fiecare dată când cântam sau vorbeam cu acești oameni mă gândeam la cei de-acasă, la valea Buzăului, la Siriu, la cei care mi-au dat zestrea pe care eu, Benone Sinulescu, o transmit mai departe. Desigur, te simți minunat când un public străin, prin aplauze, îți cere reparația pe scenă.

— Cred că pe lângă toate satisfacțiile pe care le-ați avut turneul a fost și foarte obositor. Am auzit că peste câteva zile vă veți afla în Iugoslavia. În loc să stați acasă și să vă odihniți, în momentul de față vă aflați în Maramureș. Nu-i prea mult?

— Îmi era dor să cânt acasă. Orice s-ar spune, tot acasă mă simt cel mai bine. Maramureșul reprezintă un pandant al locurilor mele natale. De câte ori vin în această zonă parcă îmi încarc bateriile. Am regăsit aici oameni pe care îi consider prieteni de-o viață. Printre aceștia se numără tinerii rapsozi din ansamblul „Maramureșul”, Nicolae Griguiță și Ioan Pop, amândoi din Valea Izei. De asemenea, Aurel Iancu care de fiecare dată ne primește cu aceeași ospitalitate maramureșeană. Lor li se alătură sculptorul Anton Krupitzer care a reușit, în Valea castanilor din Baia Mare, să creeze un loc unde sufletul oricărui om dă naștere la noi valente.

— Până acum ați vorbit mai mult despre alții. Nu sînteți de părere că ar fi cazul să vorbiți cîte ceva și despre dumneavoastră?

— Despre mine, cred, că se cunosc destul de multe. Am spus, în diferite ocazii, mai tot ce am pe suflet. În curînd se vor împlini 25 ani... de cînd cînt.

— De multe ori am fost martor cînd diferiți cîntăreți de muzică populară erau respinși de la tot felul de concursuri cu acuzarea: „Mai terminați cu benonismele”. Ce părere aveți?

— Mi-a ajuns și mie la ureche faptul că, în diferite ocazii, pe unii specialiști îi deranjează faptul că unii cîntăreți mă imită.

— Vă mai aduceți aminte care a fost cîntecul dv. de debut?

— Nu numai că îl știu, dar pot să-l și fredonez: „Străina mamei străină / Ca garoafa din grădină / Nici garoafa nu-i străină / C-are foi și rădăcină / Și mai face vara flori / Și are multe surori”. Un cîntec cules din Siriu, un cîntec al copilăriei mele. Aveam 17 ani cînd îl cîntam. Dar să revin la cealaltă întrebare. Cînd am debutat era o perioadă dificilă pentru a te lansa în muzica populară. Dacă ne aducem aminte era vremea cînd cîntau Maria Tănase, Maria Lătărețu, Ioana Radu, Ion Luican, Emil Gavriș, Ștefan Lăzărescu, Mia Braia, Alexandru Grozujă, Angela Moldovan, Ion Cristorescu, Rodica Bujor... Dacă nu veneam cu ceva nou, nu numai că nu mă puteam lansa, dar nici nu ajungeam cîntăreț. În perioada amintită, era la modă cîntecul cu strigături. Eu am încercat să vin cu frumusețea satului meu, cu puritatea cîntecului buzoian. Cred că am creat un gen, am descoperit în cîntecul popular un anumit lirism de

care era mare nevoie în acea vreme. „Benonismele”, despre care se vorbește și de care sînt acuzat, v-a spus cîntîc, nu mă mai supără și chiar mă fletează. Dar mi-aș permite să dau un sfat celor care bat la porțile debutului: nîcîcînd un imitator nu va putea egala valoarea cîntărețului. A te descoperi pe tine însuși este o cauză a reușitei. Asta presupune un adevărat talent.

— Apoi ce a mai urmat?

— Am devenit mai exigent cu mine însumi. Am trecut în timp prin balade, romanțe și doine. În momentul de față mă aflu într-o a doua perioadă artistică. Îmi place, și am descoperit, cîntecul de viață lungă, cîntecul de petrecere. Ultimul meu disc „La căsuța cu pridvor” este în același timp și primul disc al genului respectiv al generației de după Gică Petrescu. Este o idee și pentru alții.

— Apropo de disc. Nici măcar nu l-am văzut.

— S-a epuizat în câteva zile. Discul a avut un tiraj de peste 200.000 de exemplare iar caseta a avut un tiraj de peste 100.000.

— Sînt convins că lucrul acesta vă bucură. Cîte discuri aveți în totalul celor 25 de ani de conviețuire cu cîntecul?

— Cîrca 35 de discuri și 3 case. Dar nu-i lucrul cel mai important pentru mine. Lucrul cu care mă mîndresc este faptul că nu există oraș sau comună unde să nu fi cîntat. Îmi place contactul direct cu publicul. Răspund cu cea mai mare plăcere la toate invitațiile de a cînta în mijlocul lui, de a cînta pentru el.

— Ce vă mai place, Benone Sinulescu?

— Îmi place să spun că am reușit în toți acești ani să rămîn cu visele mele. Visez de fiecare dată, de pe cele mai moderne autostrăzi sau din cele mai moderne hoteluri, la satul meu, la oamenii iubiți pe care i-am lăsat acasă. În ciuda faptului că am domiciliul stabil în Drumul Taberei, îmi dau adresa din Siriu, acolo unde doi bătrîni părinți, rezemați de poarta casei, mă așteaptă să mă reintorc. Aș da toți acești ani ca să debutez acum, cu experiența pe care o am, sau, cum se spune, cu mîntea de acum. Dar, asta-i viața.

— Îmi place să ascult sfaturile lui Ion Budișteanu, Paraschiv Oprea, Florian Economu; îmi place să cînt cu Irina Loghin și îl admir pe Ion Luican. Îmi place să merg la tot felul de spectacole, chiar și la cele proaste, fiindcă și de la ele poți învăța cîte ceva și, de ce să nu mărturisesc, îmi plac sălile pline și aplauzele cînd cînt.

— Ce vă nemulțumește?

— Ei, aici mai sînt încă multe de spus. Mă supără în primul rînd acei „specialiști” care nu au trăit o singură zi la țară și cred că știu viața oamenilor din cărți sau din emisiunile televizate. Ei, prin „exigența” lor, după părerea mea, duc la poluarea folclorului. Sau un alt aspect. Au apărut diferite cupluri vocale. Un cîntăreț este din Moldova iar altul din Banat. Se cîntă muzică populară. După părerea mea este o mare greșală. În clipa cînd am început să cînt cu Irina Loghin, care este din aceeași zonă folclorică cu mine, toți acești „specialiști” nu au făcut altceva decît să ne critice. Să fiu bine înțeles. Nu fug de critici, dar a amesteca stilurile din diferite zone este din nou o anomalie pe care eu nu o înțeleg.

— Cred că lucrurile sînt mai complicate și nu vă dăm intru totul dreptate. Dar ce mai așteptăm, în continuare, de la cîntărețul Benone Sinulescu?

— Pregătesc un disc, să-l spunem omagial, împreună cu prietenul meu Zamfir, un disc care va cuprinde cîntece scoase dintr-un sertar al inimii — pentru acest sfert de veac de cîntec. Și ca un destin care parcă ne leagă, tot cu Zamfir, voi fi prezent în toamna acestui an pe marea scenă a lumii, scena Olympia din Paris. Este un vis al tuturor celor care cîntă — este poate apogeul carierei mele.

S. OTOPEANU ■

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Un ciine alb aleargă prin oraș

Il văd cu limba — spic răsfrînt de plumburi,
prin pintecul metropolei trecînd
și-aud lătrînd batoza unui gînd,
tocîndu-i nervii slabi ca pe porumburi!

Stăpinul trist îl fluieră din munte,
dar el n-aude: înfășat în fum,
e vagabond și e pierdut acum,
cărările-s străine și sînt ciunte.

Și tot mai mult, ca într-o colivie,
il string mari caracatițe de fum,
parfumul unui codru de alun
inundă-n nări și-n singe il sfișie!

Și în vacarmul lumilor în care
zimbrii de tablă încă îl lovesc,
prin ceața străzii nu-l mai deslușesc
și totul e o mare provocare!

Și fuge-n jos ca o cometă stinsă,
mușcat de frig, în parte obsedat
că într-o zi fuga-i va fi învinsă
de-o pasăre cu clonț infierbîntat.

C-un ochi în cer, cu sufletul în noapte,
va crede luna — blîdul lui cu lapte!

Balada lupului sălbatec

A fost o iarnă grea pentru lupul sălbatec!

Bivolul metropolei a lias multă sare,
acum doarme în parcuri cu gloanțele ierbii în coarne,
rumegă și se involbură asemenea focului
în care patru alizee sună din goarne.

Știți, le spun prietenilor mei de suflet:
tot mai des aud goana vapoarelor noastre de curse,
ruga barcăzilor smulse de ape și un cîntec de sturz
care tot mai mult seamănă cu o tuse!

Prietenilor ce le pasă! mă numesc lupul lor sălbatec
și rizînd îmi spun că îmi lipsește o doagă.
Eu știu însă că a fost o iarnă grea și lungă, lungă
și sînt sturzul metropolei cum în mine se roagă!

Și e atîta cosmos în mine!

Stau uneori pe malul fluviului,
întins ca o vidră la soare
și deodată simt cum nu mai sînt,
cum devin un fir de nisip în rostogolire!

Știu atunci că raza unei stele
îmi traversează inima
și mă înalț cu cerul în ochi
și cu fluviul în palme.

Și e atîta cosmos în mine,
încît mă simt obligat să-mi ordonez
zborul planetelor, să-mi numesc galaxiile
și să-mi tocmesc un dumnezeu cumsecade

care să troneze peste această infinită
risipire a mea!

Elegia hățului scăpat din mină

Parcă duc în cîrcă o autostradă,
luncică pămîntul — car cu patru roți,
ai scăpat iar Doamne hățul sfînt din mină,
hai, mai fă o lume dacă vrei și poți!

Vezi? lovesc în mine umbre lungi de dropii,
amețesc, un vultur se inecă-n vînt;
spune de mai plînge vreun schilod în ceruri,
dacă lingă iesle boi fîntați mai sînt.

Pe pămînt e bine, cai de fum tresaltă,
treieră cîmpia greieri de cobalt.

Încotro aleargă fluviul și pădurea?
Ca un mal mă tulbur după celălalt...

VIORIEL MĂRGINEAN:

„Pentru mine culoarea este, de fapt, pictură”

— În atelierul dumneavoastră văd pinze, foarte multe pinze care surprind lumea satului, dealurile, păsările, natura locurilor natale. Ce înseamnă pentru pictorul Viorel Mărginean această lume?

— Eu sînt fiu de pădurar și, poate, așa se explică lumea pădurii și a satului, zona de dealuri, păsările, viziunea panoramică a picturii mele. Mi-a rămas profund întipărită în memorie scurgerca celor patru anotimpuri petrecute în copilărie, acolo, pe dealurile din Cenade.

— Elevului de odinioară îi plăcea să deseneze la fel de mult ca pictorului Viorel Mărginean?

— Da. Printre alte desene, făcute aproape zilnic, la școală am învățat geografia țării după o hartă făcută de mine. Era desenată din ochi, ca o natură moartă.

— Ce semnifică pentru dumneavoastră culoarea în pictură?

— Atît pentru mine, cît și pentru alți pictori, culoarea este, de fapt, pictura. Culoarea este o chestiune mai subiectivă.

Fiecare o simte și o percepe altfel. Sigur însă că pictura în complexitatea ei de limbaj nu este numai culoarea este și desen, raport, ritm, contrast etc. Desigur, pictura nu este numai limbaj, ea conține și idei, sentimente, stări. De fapt, toate la un loc trec prin gîndirea artistului. Pictura îl reflectă pe autorul ei indiferent de voința lui.

— Credeți în inspirație?

— Desigur. Cred în acel moment anume, bun, în care, de fapt, se întîlnesc mai multe stări acumulate în timp și care creează tensiunea necesară pentru a trezi uneori chiar subconștientul. Este momentul în care ai găsit rezolvarea plastică a unui gînd ce te-a urmărit vreme îndelungată. Dar nu poți aștepta momentul inspirației cu nepăsare, trebuie să pictezi în fiecare zi, căci e nevoie de continuitate în munca de creație. Nu cred în pictorii care așteaptă să le vină inspirația, și nu lucrează.

— Dar în talent credeți?

— Vreți neapărat să vă răspund?

— Da.

— Cred în talent. Însă cu talentul vii și abia apoi contează ce faci cu el. Meseria de pictor, pentru că este grea, trebuie făcută cu multă muncă și observație în fiecare zi, în atelier, pe stradă, tot timpul. Nu există un aparat de măsurat talent dar există, în schimb, experiența acumulată, experiența artistică, desigur, care te definește ca artist. Am văzut multe lucrări, am văzut multe pinze expuse în diferite muzee, am pictat mult și toate acestea contribuie la formarea personalității. Talentul, acest foc sacru ce îl face pe artist să lucreze, să creeze opere de valoare, chiar dacă sîntem însoțiți pe tot parcursul activității și de eșecuri. Dar trebuie să fim exigenți față de acele pinze care nu ne plac. La unele lucrări revin după o perioadă și le refac, iar la altele renunț de tot. Uneori, cînd vin în atelier și am o pinză pe sevălet nu mă apuc să lucrez la ea decît dacă-mi este clarificată soluția plastică. Altfel trec la alt tablou, care fusese abandonat, și-l termin sau încep a schița, a compune o nouă lucrare.

— Cît timp lucrați la un tablou?

— N-am făcut niciodată un calcul. În-

cep mai multe și le termin în măsura în care și găsesc soluția plastică.

— Privînd în jur, aici, în atelierul dumneavoastră, observ multe pinze de mari dimensiuni.

— Îmi place să lucrez pe pinze de dimensiuni mari, dar nu este o regulă. Dacă vă uitați mai bine puteți descoperi pinze de dimensiuni diferite chiar și foarte mici.

— Ce vă place să pictați?

— Natura, așa cum vă mărturisesc și la începutul discuției. Dar fac și portrete.

— Cînd pictați ascultați mereu muzică?

— Depinde ce pictez. Uneori mă deranjează muzica. Dar dacă stau să compun, deci sînt într-o anumită fază a lucrării, muzica creează atmosferă, iar dacă pictez o lucrare importantă, de mari dimensiuni, ce necesită concentrare și pe care trebuie să o atac cu o mai mare forță atunci muzica mă incurcă. Prefer să nu aud nimic. În acel moment trebuie să decizi: ori faci pictură, ori ascuți muzică. Înainte de a picta și după aceea muzica poate contribui la realizarea unei stări anume, și este un bun amic al pictorului.

CORNELIA DJIGOLA ■

SE POATE TRĂI FĂRĂ MUZICĂ ?

Se cuvine să fim conștienți că, prin darul special pentru muzică pe care îl au românii, rostirea lor în limbajul acestei arte reprezintă una din manifestările cele mai puternice și imposibile de contestat ale spiritualității trăitorilor de pe meleagurile noastre, în lume. Cugetele luminate ale omenirii, mari artiști, și-au exprimat în nenumărate rânduri uimirea și admirația pentru muzicalitatea specifică a acestui popor. Deci, oriunde se va auzi un cor românesc de înaltă calitate, o vioară, un pian, un cvartet de coarde, o orchestră de la noi — fără îndoială dintre acelea ce pot reprezenta cu adevărat arta noastră în ce are ea mai bun — se va vorbi cu dragoste și respect despre România, va reieși cu limpezime care este cuvântul specific pe care îl poate aduce ea în ansamblul culturii mondiale. Lucrul acesta s-a văzut în atâtea împrejurări cind tinerii noștri artiști, cind compozitorii și interpreții noștri au triumfat la concursurile internaționale de răsunet, situind România pe unul din primele locuri din lume în ce privește viçoarea talentului muzical și cultivarea lui înalt profesională. Exemple se pot da nenumărate și în fiecare an Consiliul Culturii și Educației Socialiste, care manifestă o grijă specială pentru selectarea și înfățișarea la concursuri a tinerilor noștri muzicieni, întocmește statistici grațioase în această privință.

Dar aceste succese nu se obțin de la sine. Ele sînt rezultatul muncii pasionate, pline de abnegație, duse în ultimele decenii de mlađidele tinere ale muzicii românești sub îndrumarea unor profesori competenți și în cadrul unui învățămînt care a permis creșterea impresionantă a unor vîlștate atît de bogat dăruite. S-au obținut roade îmbucurătoare, care intruchipează o anumite maturitate la care a ajuns învățămîntul muzical românesc, în cadrul unor progrese uriașe față de trecut. Sîntem deci la faza fericită a culesului, dar pentru ca acest cules să se prelungească se cade să răspîndim și pentru viitor, cu aceeași grijă, sămînța cea roditoare. O asemenea investiție deci ca aceea care s-a făcut în construirea edificiului unui învățămînt muzical modern, de calitate, nu trebuie cumva irosită prin neglijarea sau minimalizarea lui. Să ne ferim de a ajunge în situația în care din pricina acordării unui număr insuficient de locuri în învățămîntul muzical de toate gradele, elemente absolut remarcabile să rămîna

pe dinafară, pierzîndu-se astfel talente de prima mîna și tot ceea ce s-a investit în formarea lor. Voi da și un exemplu concret: în clasa a XII-a a Liceului de artă „George Enescu”, se află în momentul de față doi flautiști excepționali — Sandu Naghi și Dorin Nicoloiu. În urma unor audieri, în vederea susținerii de recitaluri la Filarmonica „George Enescu”, ambii au fost selecționați și pentru apropiatul festival „Tineri talente” care se va ține, în organizarea Colegiului criticilor muzicali din A.T.M., între 22 și 24 aprilie.

Condiția artistului tînăr

la Rîmnicu Vilcea, în cadrul ediției a III-a a „Cîntării României”. Or, cu perspectiva faptului că la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” va fi un singur loc pentru anul I la flaut, la apropiatul examen de admitere, între cei doi se duce o dispută cumplită și nedreaptă, dat fiind că ambii sînt talente mari și deosebite. Ne putem permite oare să nesocotim daruri și munci atît de rare ?

N-ar trebui de asemenea uitată educația muzicală de bază pe care un elev trebuie să o dobîndească în școala generală și în liceu. Nu putem forma constructori luminați, culti, ai socialismului dacă îi vîduvim de comoara spirituală a cunoașterii muzicii. Iar îndrumătorii acestor tineri trebuie să fie profesori calificați, specializați, ridicați de secțiile pedagogice ale conservatoarelor.

Sînt multe lucruri de spus în ce privește intrarea în viața artistică a tinerilor muzicieni, chiar dacă ei sînt printre fericiiți cîștigători ai unor concursuri internaționale. Nu există încă un grad de operativitate necesar pentru promovarea de la stadiul de tînăr speranță la acela de tînăr artist, apt să contribuie la im-

plimentarea vieții muzicale a țării. Am constat în repetate rânduri, de pildă, că cele mai multe dintre festivalurile muzicale ce dau astăzi relief viu hăuții muzicale a țării se cantonează adesea într-un conservatorism îngust și refuză să ia cunoștință, an după an, de noile generații de muzicieni de talent care se ridică, unele după altele. Ar trebui să existe obligativitatea — pentru asemenea festivaluri — să organizeze un număr de manifestări dedicate lansării tinerilor; asemenea concerte au devenit în ultimul timp uzuale în activitatea celor mai importante festivaluri mondiale — peste tot punîndu-se problema „schimbului de miine” al tinerilor care vor lua locul „monștrilor sacri” de astăzi. Cu atît mai mult este cazul să vedem la noi astfel de manifestări (de altfel ultimul „Festival Enescu” a făcut-o) care ar impotrăta considerabil atmosfera, uneori statică, a festivalurilor noastre regionale. Și oare n-ar trebui să existe o comisie poate chiar în cadrul direcției de specialitate din Consiliul Culturii și Educației Socialiste, care să aibă tot timpul în obiectiv nu numai trimiterea tinerilor talentați la concursuri (asta se face în chip sistematic în ceasul de față) dar și felul în care absolvenții de primă mîna ai conservatoarelor — și mai abilitații laureații concursurilor naționale și internaționale — sînt întrebuințați de instituțiile muzicale? Avem din fericire săli încăpătoare și frumoase, apte să găzduiască manifestări muzicale, în atîtea centre ale țării. În acest cadru s-ar putea organiza, fără cheltuieli importante, o circulație intensă a tinerilor interpreți, care să susțină, dacă nu concerte cu orchestra, cel puțin cicluri de recitaluri, cu folos educativ semnificativ, avînd dublu rol al lansării lor cît mai eficiente în viața artistică a țării și al educării în spiritul respectului și dragostei pentru marea muzică, a unui public adesea înșezat de artă și care așteaptă cu nesățuie organizarea unor astfel de manifestări. Să observăm cu atenție masele de tineri care umplu sălile Filarmonicii „George Enescu” de cite ori se programează capodopere fundamentale din istoria artei sunetelor. Oare asemenea public nu există și în alte centre ale țării — și cu atît mai mult n-ar fi el oare interesat să asculte marea muzică în tîlmăcirea colegilor de generație, a tinerilor artiști care au adus cîntece României în atîtea confruntări artistice ale lumii ?

ALFRED HOFFMAN

„Oscar”-ul circuitului pentru trupa Constantin

Totul a început din inițiativa unui grup de inimoși circofili, în frunte cu Dominique Mauclair, președintele unei fundații franceze de specialitate denumită „La Piste”. În memoria celui care a condus o jumătate de secol această fundație, Louis Merlin, strălucit ziarist, directorul postului de radio Luxembourg, se organizează anual la Paris o gală-concurs la care sînt invitați să participe cei mai buni tineri artiști de circ din lume.

Cea de-a treia ediție, din acest an, a Galei „La Piste”, intitulată semnificativ „Le Cirque de demain — Circuitul de miine — s-a desfășurat sub patronajul ministrului culturii și comunicațiilor al Franței, Jean-Philippe Lecat, și al Municipality orașului Paris, reprezentată prin actrița Silvia Monfort, directoarea Centrului „Carré” de acțiune culturală al Parisului.

În seara galei, un public, pe cît de entuziasmat pe atît de avertizat, a umplut pînă la refuz cochetul „chapiteau” al circuitului „Gruss à l'ancienne”, fapt deosebit de semnificativ. Manejul, acest „cerc fermecat”, atrage mereu spectatori.

Atmosfera premierei le tînturează cu gîndul spre universul lui Toulouse-Lautrec, Degas, Rouault, Seurat, Fernand Léger, Heuzé, Touchangués și al altor alți austruitori măiestri ai jocurilor circuitului. Publicul, asistat la reprezentația unică a unui spectacol excepțional.

Printre trupele care și-au dat concursul la această prestigioasă gală a fost și trupa de artiști români Constantin, de saltatori la trampolină de la circul de Stat București. Trampolina sau plasa elastică este o specialitate de mare spectaculozitate. Sub o aparentă facilitate (proiecții în aer de plasă, artiștii par să încerce veltalia copiilor care saltă pe o somieră, cu o elastică și perfectă voluptate) ea este însă o specialitate extrem de primejdioasă, ale cărei pase spectaculare cer solide cunoștințe acrobatiche. Numărul, de mare virtuozitate, cuprinde cîteva figuri de performanță, ca de pildă triplul-salt mortal executat de cel mai tînăr component al trupei, Mircea Petre, în vîrstă de 15 ani, care realizează astfel performanța obținută de același aparat de celebrul Tito Gaonas, de la Circul Atayade din Mexic, cel mai mare voltijor contemporan. Constantin Iosif, fost cascadeur al cinematografiei, în prezent șeful trupei de saltatori care-i poartă numele, își execută partitura în modalitate comică, impulsia dată de plasă dîndu-i posibilitatea să realizeze salturi „au ralenti”, de mare efect umoristic.

În ovațiile asistenței, juriul, sub președinția actorului Jacques Fabry, distribuie laureaților premiile oferite de Președintele Republicii franceze, Valéry Giscard d'Estaing, de Ministerul Culturii, de Prințul Rainier III de Monaco, și de alte asociații și instituții de prim rang: Asociația Presei, Clubul Circuitului, Radio-Luxembourg etc. Trupa de artiști români, compusă din opt tineri și tinere, este una din laureații acestui prestigios concurs și singura trupă ce a fost selecționată pentru a participa la a 6-a ediție a Festivalului mondial de la Monte-Carlo, localitate ce a devenit în ultimul timp un adevărat Bayreuth al circuitului (La ora cînd apare reportajul de față Festivalul de la Monte-Carlo s-a încheiat, aducîndu-ne vestea îmbucurătoare că trupa Constantin a fost distinsă cu un important premiu și în cadrul acestui festival; alături de ea, reprezentînd de asemenea circuitul românesc, a fost premiat și numărul de acrobație aeriană al Petrușei Bucur, ambele noastre formații de circ fiind laureați la acest concurs).

În acest sfîrșit de an, cînd circuitul românesc serbează un sfert de veac de la etalizare și 2000 de ani de existență a acestei forme de spectacol pe teritoriul țării noastre (plină de vestigii dacice și greco-romane ale unor amfiteatre, palestre și alte construcții destinate jocurilor de arenă), magia lui multiseculară conferă circuitului românesc de azi o nouă tînerețe, făcîndu-l să trăiască, să reînvierească, să renască neîncetat, pentru că circuitul este etern și glorios, o sărbătoare perpetuă a omului.

PETRE PINTILIE

Notă

Anul acesta la Madrid, la cel de-al IX-lea Festival mondial al circuitului, trupa Constantin, formată din 12 tineri, a obținut, pentru salturi și acrobație la basculă, premiul „Oscar”, pe anul 1980. Este al doilea „Oscar” în decurs de doi ani! Figura care a entuziasmat întreaga asistență, pe toți directorii circuiturilor prezenți aici, a fost dublu-salt formînd coloana de cinci, fără nici o siguranță (lonjă), rezultat unic în istoria salturilor la basculă!

Asist. univ. IOAN POP

practicarea muzicii poate și trebuie să fie făcută la toate vîrștele sub îndrumarea unor persoane pregătite în acest sens. În rezolvarea temelor pentru acasă, în efectuarea studiului individual, la muzică, elevul nu poate fi ajutat de cei din jurul lui — ca la alte discipline — și atunci nu rămîne decît să rezolve în școala programul de însușire a limbajului și de pregătire muzicală.

La clasele I—IV această sarcină o au învățătorii care — după părerea mea — nu mai pot realiza la ora actuală instruirea și educarea muzicală a elevilor la nivelul la care o făceau acum 30 de ani, pentru următoarele motive:

— limbajul muzical, muzica, s-au dezvoltat, s-au perfecționat, au devenit mult

Școala și gustul public

mai complexe, mai nuanțate — așa cum dealtfel s-a întimplat în toate domeniile activității umane;

— sensibilitatea, receptivitatea și gustul copiilor au evoluat foarte mult față de copilăria noastră cînd nu existau radiouri, televizoare, magnetofone, cinematografe și atîtea săli de concerte și spectacole.

De aceea consider că este necesar ca pregătirea muzicală a învățătorilor, deocamdată insuficientă, să înceapă cu o severă selecție pe bază de aptitudinilor muzicale și să se perfecționeze în cadrul liceelor pedagogice printr-un număr sporit de ore afectate muzicii, și prin deprinderea cîntatului la un instrument.

Pe de altă parte, în clasele I—II educația muzicală se face pe bază de auz, studiul limbajului muzical începînd abia din clasa a III-a.

În continuare, la clasele III—VIII, într-o oră de muzică pe săptămînă trebuie să se facă și cultură muzicală, și limbaj muzical și practică (audiție și cîntare) ceea ce nu se poate deocamdată realiza, pe de o parte din cauza timpului insuficient (să nu uităm că aici este vorba de formarea de deprinderi) iar pe de altă parte fiindcă în marea majoritate a cazurilor aceste ore sînt efectuate de cadre cu alte profile dintre care unele le folosesc pentru rezolvarea problemelor proprii lor specialități. Cum aceasta este situația în marea majoritate a școlilor din mediul rural, localitățile respective rămîna fără îndrumarea unui cadru calificat și

Documentele Congresului al XII-lea al partidului nostru deschid o perspectivă minunată dezvoltării culturii și artei românești și stabilesc sarcini concrete de mare limpezime și generozitate pentru creatorii din domeniul artei, cerîndu-le să ogîndească în lucrările lor — cu mijloacele specifice fiecărei arte — viața și realizările actuale ale poporului nostru, problemele și frămîntările oamenilor care construiesc noua orînduire, lupta comunistilor, a partidului, pentru transformări revoluționare în toate domeniile, alături de teme care să pună în lumină momente semnificative din istoria patriei și a poporului. În acest front larg de transformări și realizări este chemată să se înroleze și muzica.

În complexul proces de reflectare în muzică a problemelor și frămîntărilor societății, ale omului contemporan, de educare a maselor de oameni ai muncii sînt implicați trei factori: creatorii, interpreții și marea public. Majoritatea problemelor pe care le abordez în dezbateră de față se referă la aspecte legate de doi dintre acești factori: marea public, destinatarul actului artistic, și specialiștii. Această preferință este determinată de faptul că — după părerea mea — cauzele care duc la o scădere a eficienței muzicii în plan educativ, sînt legate în primul rînd de modul în care este pregătit azi marea public pentru înțelegerea limbajului muzical și formarea gustului estetic, apoi — mai ales în ultima vreme — de modul în care sînt selecționați și pregătiți interpreții și apoi, bineînțeles, de unele probleme legate de creație. Cînd ne referim la raportul „muzică — public”, avem întotdeauna în vedere, cu precădere, doar două din ipostazele muzicii: aceea de artă și de limbaj. În ipostaza de artă, muzica se dezvoltă marelui public — atît în cazul ascultării, al receptării cît și în cazul practicării ei — prin limbaj. Or, majoritatea problemelor legate de pregătirea maselor pentru înțelegerea și practicarea muzicii sînt legate de însușirea limbajului muzical. În vreme ce compozitorii, creatorii muzicii, stăpînesc limbajul muzical la un nivel universal — ceea ce îi și conferă acesteia calitatea de mijloc de comunicare planetară — și creează operele lor în acest limbaj, grija pentru educația muzicală a maselor, pentru însușirea acestei „limbi universale” trebuie să preocupe intens pe toți cei care activează în domeniul muzicii. Altfel se ajunge la un decalaj accentuat între creatori și „consumatori”, între operele muzicale și posibilitatea de receptare, de înțelegere a lor, de către marea public.

Or, însușirea muzicii, a limbajului muzical — ca și a limbilor străine — nu poate fi realizată corespunzător decît în școală, cu ajutorul și sub îndrumarea permanentă a unor cadre de specialitate, iar

În întimpinarea Forumului Tinereții

UN TURNEU DE PRIMĂVARĂ AL CENACLULUI FLACĂRA

Cronica (382, 383, 384, 385, 386, 387, 388)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a poposit pentru câteva zile în județul Suceava. Au participat la acest turneu de primăvară membrii reprezentativi ai cenaclului: Zoia Alecu, Mircea Bodolan, Eugen Cristea, Sorin Minghiat, Maria Nagy, Victor Socaciu, Doru Stănculescu, Vasile Șeicar, Mircea Vintilă, precum și corul de copii „Voces primăvera” al Școlii generale nr. 4 din București. A fost, din nou, un prilej de a demonstra că arta autentică își găsește — uneori lesne, alteori învingând unele inerții — o cale spre inima publicului de cele mai diverse vârste și profesii.

La Iacobeni, Vatra Dornei, Rădăuți, Cimpulung Moldovenesc, Suceava, Broșteni membrii cenaclului au reușit să-și câștige noi prieteni, s-au reînnoțat vechi prietenii. Alți oameni care se întâlneau poate pentru prima oară cu o manifestare culturală de un astfel de gen, cit și alții avizați au răspuns admirabil invitației de a colabora cu cei de pe scenă la încheierea unor spectacole de cele mai multe ori de o valoare peste media obișnuită. Iată un semn că se poate de clar al faptului că arta promovată de cenaclul continuă să fie un fenomen viabil, și, la aproape șapte ani de când a apărut răspunde și pe mai departe unor cerințe reale de frumos ale contemporanilor noștri. Secretul unei astfel de longevități se datorează modului remarcabil în care această artă păstrează contactul cu epoca.

Nici o clipă cîntecele și poeziile cenacluștilor n-au urmărit succesul cu orice preț care le-ar fi transformat într-o modă efemeră succes fără o repercusiune profundă în conștiințele oamenilor. Publicul nu a fost niciodată lingusit pentru a-și da adeviziunea la cele cîntate și spuse pe scenă, dimpotrivă, el a fost deseori contrariat, pus în fața unor lucruri neașteptate pentru gustul lui, cărora abia mai tirziu le-a deslușit semnificațiile și a aderat la ele. Fără a renunța la datele lui fundamentale, acest fenomen cultural a știut să se metamorfozeze odată cu trecerea timpului, să-și păstreze vigoarea, să creeze în permanență senzația de innoire și prospețime. Treptat, treptat, el a devenit, în special pentru tinercele generații, dar nu numai pentru ele, un minunat instrument de investigare a realității. Artă propusă de Cenaclul Flacăra este o reflectare sui-generis a contemporaneității, dar și un mijloc de a acționa asupra realității. Și nu numai asupra ambianței, ci în primul rînd asupra oamenilor înșiși. Pentru că ar fi imposibil ca ideile pe care le slujești din toată inima să nu te modifice în sensul lor.

Acest turneu de primăvară s-a desfășurat, așa cum aminteam mai înainte, și cu participarea copiilor din corul „Voces primăvera”, cor care anul trecut a cîntat în Olanda, Belgia, R.F.G. și s-a bucurat de un binemeritat succes. Dar dacă e bine să cunoști țări străine, cu atât mai lăudabil lucru e să-ți cunoști mai înlii propria țară. Și în aceste zile de vacanță, copiii din corul „Voces primăvera” au reușit să se afle față în față cu o sumedenie de embleme ale civilizației și culturii românești. Locuri de rezonanță pentru istoria neamului nostru — Putna, Voroneț — și atîtea altele au fost străbătute cu emoție de cei mai mici membri ai cenaclului. Într-un interval de timp scurt, lor li s-a oferit prilejul să asiste la vibrante lecții de patriotism. Dar, cu siguranță, că nu numai contactul cu cititorii ale spiritualității noastre a avut consecințe în conștiința lor. Ei au avut ocazia să cunoască noi oameni, să străbată locuri de o frumusețe cum rar se întîlnește pe alte meleaguri. Fără nici o îndoială, e greu de uitat o astfel de vacanță în care elevii au și muncit fiind prezenți prin cîntecul lor pe multe scene, au și învățat, s-au și bucurat pur și simplu că se află în natură. Indiferent cum se va numi — peste vreo 10—15 ani arta pe care ei o vor iubi, este fără doar și poate că la temelia cunoștințelor lor despre lume va sta și acest turneu de primăvară cu Cenaclul Flacăra, ai cărui membri de bază, desigur mai trecușeri în repetate rânduri prii acele locuri, de o importanță covârșitoare pentru ființa noastră națională, au dorit să se mai afle încă o dată în întîmînțele lor.

Dar să vedem care au fost etapele acestui turneu.

Iacobeni — 11 aprilie, ora 16.
Incredibilă vreme pentru aprilie ne-a întîmpinat în orașul minier Iacobeni! O ninsoare luminoasă transformase natura într-un imens palat de gheață. Inșă, într-o sală a Clubului minerilor din localitate ne așteptau cu încredere și bineînțeles cu multă curiozitate aproximativ 400 de spectatori (aproape dublul capacității sălii) care, desigur, auziseră de Cenaclul Flacăra dar nu-l văzuseră niciodată la lucru. Întîmînțarea literar-artistă de aici a debutat de aceea cu o firescă emoție de ambele părți, însă curînd orice barieră dintre public și scenă a fost eliminată. Pe drept cuvînt — și poate în mod neașteptat

pentru unii — aici s-a realizat o reprezentare excepțională. A fost la înălțimea valorii sale de membru de bază al Cenaclului Flacăra Mircea Vintilă. Melodiile sale de o aparentă simplitate au emoționat profund pe cei prezenți. Contaminant prin forța sa de interpretare, Vasile Șeicar — din ce în ce mai bun în confruntările lui cu publicul — a reușit să-i atragă pe spectatori să cînte alături cu el sau pur și simplu să cînte singuri. Dealtfel, cei din sală și-au alăturat deseori glasurile celor ale interpretilor și au făcut-o cu atîta spontaneitate și bucurie încît conducătorul cenaclului le-a promis că prin aceste locuri se va reveni cu siguranță la vară. După expresia sa, în acea după-amiază de aprilie în care prin ferestre se deslușea un peisaj fabulos, arta făcuse la Iacobeni o concurență loială și strălucită naturii.

Vatra-Dornei, — 11 aprilie, ora 20
Într-un orașel ca de basm, cu case și turnuri făcute parcă din turtă dulce, (din păcate alături de ele se află ridicate și construcții mai grăbite, mai indiferente la specificul muntelui), cu un parc stăpînit de veverite, chioșcuri unde uneori cîntă fanfara, ne-am războit din nou cu capriciile vremii. Într-un interval de numai câteva minute puteai să treci prin mai multe anotimpuri: ba ninge, ba plouă, ba era o căldură de vară. Dacă nu te uitai pe fereastră un sfert de oră, riscai să nu mai știi unde te afli. Aici, după expresia unuia dintre membrii cenaclului, Eugen Cristea, scurgerea timpului e măsurată de cîntec, fiindcă în timpul primăriei se află un ceas al cărui mecanism face auzite la fiecare oră cîteva acorduri din „Crai nou” de Ciprian Porumbescu. Dealtfel, dacă tot a venit vorba de tînărul actor de la Teatrul Național din Timișoara, trebuie să spunem că el a fost foarte bun pe tot parcursul turneului și deci și la Vatra Dornei, în fața celor peste 500 de spectatori de la Casa de cultură. Pantomima sa „În tren” a scos ropote de aplauze pentru finețea cu care sint realizate momentele comice. La fel de apreciată de public, ca și în alte localități, a fost Maria Nagy. Ea a fost acompaniată de grupul poreclit „Los Machucambos”, din păcate descompletat din pricina unui extincător. Tînăra cîntăreață a interpretat cu aplombul care o caracterizează atît cîntece în limba română, cit și în limba maghiară, limba ei maternă. Notăm printre cei prezenți în sală pe doctorul Radu Rey, binecunoscutul autor al cărții „Viitor în Carpați”, despre care revista noastră a scris în repetate rânduri. La sugestia lui, poetul Adrian Păunescu a făcut o vizită de documentare la Ordoaia, unde l-a cunoscut pe tînărul Toader Popa cărui i-a dedicat cîntecul „Roata”. În ansamblu, spectacolul de la Vatra Dornei a fost reușit și s-a încadrat exact în zona de puritate pe care o creau zăvezile revărsate din belșug peste aceste locuri.

Rădăuți — 13 aprilie, ora 11
O surpriză plăcută a fost spectacolul de la Rădăuți, desfășurat la Casa de cultură, în fața a peste 500 de spectatori. Ceea ce i-a îndemnat pe membrii cenaclului să cînte „La mulți ani cu sănătate” în cîntecul care dăminică, la o oră matinală, și-au găsit răgazul să vină și să-i asculte. Dealtfel, o astfel de urare merită

cu prisosință și Comitetul județean U.T.C. Suceava și activiștii U.T.C. care s-au ocupat de organizarea acestui turneu, pentru că și-au dat toată silința ca lucrurile să meargă cit mai bine și, trebuie s-o recunoaștem, așa au și mers. Participarea entuziasată a spectatorilor la realizarea reprezentăției a fost provocată și de forma excelentă în care continuă să se afle Doru Stănculescu, acest mare interpret al muzicii folk de la noi. Lui i s-a alăturat într-o manieră cu totul și cu totul remarcabilă Victor Socaciu ale cărui cîntece noi, „Roata” și „Cîntec pentru Charlie Chaplin”, se află deja pe buzele multora. Acest băiat modest și perseverent are șanse mari să-și impună numele cu prestigiu în muzica tînără românească. Cu toate că toți cei din sală ar merita să fie amînțiți pentru modul în care au știut să participe la această întîlnire cu membrii Cenaclului Flacăra, scriem aici doar numele unuia dintre spectatori: Eleodor Șotropa, elev în clasa a VI-a, absolut emoționant pentru felul în care a cîntat alături de cei de pe scenă. Mai notăm și absența din spectacol — cu totul nejustificată — a lui Mircea Vintilă. Dacă ea se va mai repeta, promitem să ne interesăm și să dezvăluim cititorilor din ce cauză s-a produs.

Cimpulung Moldovenesc — 14 aprilie, ora 16

În frumoasa sală a Casei de cultură a sindicatelor din Cimpulung Moldovenesc ne-au așteptat aproape 400 de spectatori. Programul oferit celor de aici a fost scurt și cuprinzător. Pe parcursul a două ore, în fața unei săli deosebit de receptive, s-au desfășurat forțe artistice de prim rang ale artei tînere de la noi. Printre ei s-a numărat și Mihail Stan, care a tînut să fie prezent — fie măcar și pentru o zi — la turneul Cenaclului Flacăra și să rostească în maniera sa impresionantă poezii ale unor autori de seamă de azi: Ioan Alexandru, Dumitru Popescu, Marin Sorescu. O prezență agreabilă pe scenă și cu putere de atracție asupra spectatorilor rămîne în continuare Mircea Bodolan. E cazul să-l amînțim și pe Sorin Minghiat, flautistul inimos gata mereu să-și ajute colegii, acompaniîndu-i, o fire minunată înzestrată muzical. Manifestarea de la Cimpulung Moldovenesc s-a terminat abia după ce membrilor cenaclului le-a fost smulșă promisiunea că vor reveni aici la vară. Ceea ce e probabil se va și întîmpla.

Suceava — 14 aprilie, ora 20
Un spectacol de o înaltă tînută artistică a fost cel de la Suceava. El s-a desfășurat pe parcursul a trei ore și jumătate, în fața a peste 800 de spectatori. Pentru că denumirea de întîmînțare literar-artistă să nu se dezmință, iată că un fapt neprevăzut s-a petrecut. Poetul Ioan Alexandru, aflat la Suceava pentru lansarea volumului său „Imnele Moldovei”, a dorit să participe și el la întîlnirea Cenaclului Flacăra cu publicul sucevean. Înainte de a recita poemul său „Războieni”, acest poet de seamă de azi a avut cuvînte de apreciere la adresa Cenaclului Flacăra pe care l-a calificat ca fiind o faptă culturală de preț, o contribuție de seamă la cultura națională. Dintre cîntăreții folk de pe scenă remarcăm de această dată pe Zoia Alecu, ale cărui cîntece își dezvăluie frumusețea mai tirziu, fiecare fiind tentat la început să-i admire doar performanțele vocale.

Și acum citeva cuvînte despre corul de copii „Voces primăvera”. Trebuie să spunem că de la primele sale apariții în cadrul cenaclului, și pînă azi, acest ansam-

blu a crescut nu numai ca vîrstă, dar și din punct de vedere artistic. Repertoriul său a devenit mai variat și mai în consens cu exigențele muzicii tînere. Alături de piese clasice ca „Rețetă pentru concert” (Mozart) — solistă Angela Stratulat, o zgîtie de fată cu un glas de o extraordinară puritate sau ca „Păstrăvul” (Schubert) — la pian profesoara Rodica Băluță — au apărut piese ca „Roata” sau „Cîntec pentru Charlie Chaplin”, „Ardealul”, sau „Trăiască România”. În acest turneu, corul a lansat un nou și foarte frumos cîntec, „Către minus infinit” (versuri Adrian Păunescu, muzica Victor Socaciu), un sfîșietor lamento provocat de spaima de o eventuală conflagrație. Piesa e o fericită imbinare între text și melodie, iar aranjamentul muzical realizat de profesorul și compozitorul Claudiu Negulescu i-a conferit o construcție impunătoare. Dealtfel, acest compozitor convertit spre valorile muzicii tînere merită toată lauda pentru că își pune priceberea și știința unei arte încă noi, care are nevoie și de profesori, nu numai de interoreți, pentru a o explica și valorifica în toate resursele ei, pentru viitorul său abia acum întrezărit. Iată un exemplu care ar trebui urmat și de alți reprezentanți ai muzicii românești.

Broșteni, 15 aprilie, ora 17.30.
Mai înții, a fost o întîlnire tulburătoare și mult dorită de toți cei din cenaclu: aceea cu Toader Popa din Ordoaia, personaj în carne și oase și nu doar eroul legendar al unui admirabil cîntec, „Roata”. Cu toții ne-am convins că acest tînăr cu mintea ageră există aievea, am discutat cu el și ne-am mai dat seama cit soirit de inițiativă îi animă întreaga viață. O întîmînțare nedorită ne-a lămurit pe deplin: una din mașinile cu care transportam instrumentele muzicale s-a împotmilit. Toader Popa a apărut imediat și și-a oferit ajutorul, a început să propună soluții. Lui Toader Popa i s-a oferit prilejul să asiste la cea mai scurtă întîmînțare literar-artistă. Ea nu a conținut decît un singur cîntec, „Roata”.

Spectacolul de la Broșteni a început cu jumătate de oră întîrzieră, deoarece minierii abia atunci ieșiseră din schimb. Întîlnirea cu publicul din Broșteni a fost de-a dreptul emoționantă. Oamenii de aici, pur și simplu, ne-au coplesit cu bucuria lor de a primi un act de artă și — de ce nu? — de a contribui la făurirea lui. Iată însemnătatea concretă a „Cîntării României” care poate pune în mișcare cele mai nebănuite valori, iată însemnătatea ei de îndreptar pentru spiritualitatea românească de azi, inspirat din programul partidului de construire a unui om nou. Oamenii acestor locuri au făcut o sărbătoare din întîlnirea lor cu membrii cenaclului, s-au făcut imediat părtași la înfăptuirea unui act artistic, dovadă a setei lor de cultură. După cum spunea poetul Adrian Păunescu, munca i-a rafinat pe locuitorii acestor meleaguri, nu i-a îndepărtat de tot ce înseamnă faptă artistică, le-a cizelat sensibilitatea, i-a făcut mai dornici de artă; e regretabil că pînă acum Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar nu a fost prezent aici. Pentru că deseori se întîmplă așa: acolo unde e fatada mai strălucitoare, acolo cîteodată nu e de fapt decît un lustru, iar într-o localitate, precum Broșteni, pe care mulți nu și-o amînțesc decît în legătură cu veacul trecut, adică în legătură cu marele nostru scriitor Ion Creangă, nu prea îndrăznesc mulți să se oprească. Membrii Cenaclului Flacăra se mîndresc că s-au oprit aici și nu zadarnic, ci în consens cu cele mai nobile intenții ale artei. O astfel de atmosferă s-a datorat în bună măsură și activității organizației județene U.T.C. Suceava, unor oameni ca Ioan Cornetchi, secretar al Comitetului județean U.T.C. Suceava, un om tînăr, o adevărată intruchipare a ceea ce trebuie să însemne un om tînăr al României de azi, deschis spre toate problemele actualității și nu numai cărabil să înțeleagă, dar să le și rezolve. E, de fapt, o intruchipare a spiritului organizației U.T.C. din acest județ. De aceea, acestui tînăr și tuturor nenumăraților tineri minunați ai acestui județ și ai acestei țări poetul Adrian Păunescu a proos să li se derice cele mai tandre cîntece ale cenaclului. Fapt care s-a și întîmplat. Printre alte lucruri minunate care s-au întîmplat în acea după-amiază, a fost și debutul în cenaclu al tînărului Vasile Mîrcă cu „Pămînt nedormit” (versuri Mihai Leoveanu). De asemenea, cu toții au fost impresionați de o fetiță de șase ani, Ancuța Monica Șandru, care a dovedit că multe din cîntecele cenaclului au ajuns să fie cunoscute și de copiii din grădinițele țării. Maria Nagy a cîntat pentru prima oară în public „Gene ruginite” pe versurile Zoiei Alecu. Saluțăm, de asemenea, cu nespuse bucurie, debutul în muzica tînără al compozitorului Claudiu Negulescu, care o socotea, pînă nu de mult, o stupiditate. La Broșteni, acest compozitor, care a cunoscut numeroase satisfacții în activitatea sa a cîntat, ajutat de corul „Voces primăvera” și Victor Socaciu, o nouă piesă „Călăreț prin griu” (muzica de Claudiu Negulescu și versurile de Adrian Păunescu). Este încă un exemplu că cenaclul rămîne deschis oricărui primeniri, indiferent cui i s-a datorat, unui om de 50 de ani sau unuia de 17 ani.

Finalul acestei întîmînțări literar-artistice a însemnat o apoteoză a spiritului tînăr care găsește în climatul politic și cultural al României de azi o ambianță minunată de manifestare a sa.

La ora cînd citiți aceste rînduri, turneul de primăvară al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar continuă în județul Neamț.

GEORGE ARION ■

Corul de copii „Voces primăvera”

Săli pline și arhipline, emoție și simpatie, iată ce au însemnat aceste zile pentru Cenaclu

Mina cu patru degete

Spectacolul apărea însoțit mai ales prin ora neobișnuită la care se desfășura: pe la 4-5 dimineața. Încă înainte de ivirea zorilor, pe falezele de la marginea orașului apăreau sute de locuitori, unii dintre ei purtând scaune pliante, pentru a se putea instala cât mai comod. Ce vedeau ei? Mai întâi, un fulger alb „de toată frumusețea”, după cum comentau, pe urmă, la o ceașcă de cafea, vecinele. În urma fulgerului, apărea un nor în formă de ciupercă, pe care-l urmăreau mai mult timp cum se înalță către cer. Și se întorceau acasă veseli și mulțumiți, ca după un spectacol veritabil, fiindcă li se spusese că nu există nici un fel de pericol.

Da, făcătorii de experiențe cu arme nucleare au susținut totdeauna, și cind făceau experiențele deasupra solului, și după ce s-au limitat doar la cele subterane, că au luat toate măsurile de securitate, că nimeni și nimic nu este în pericol, că nimeni și nimic nu va avea de suferit de pe urma exploziilor. Aceste asigurări au fost însă curind dezmințite de realitate. Printre victime se află și numeroși locuitori ai orașelului american Saint-George, situat la 240 km de deșertul Nevada. Este vorba tocmai de orașelul al cărui locuitor mergeau în zori cu scânelul să vadă fulgerul alb și norul în formă de ciupercă.

Între 1951 și 1963, în deșertul Nevada s-au experimentat, la suprafață, 96 de bombe atomice. Ciupercă s-a înălțat spre cer de 96 de ori, acoperind toată regiunea cu praful radioactiv, contaminând laptele, legumele, celelalte alimente. Și pe oameni, de asemenea. Indiferent dacă se deplasaseră în zori pe faleze ca să asiste la spectacol, sau rămăseseră acasă. Și, firește, nu numai pe locuitorii orașelului Saint-George. Căci nu numai ei s-au aflat în zona

experiențelor. Mult mai aproape au fost, de pildă, cei 103 000 de soldați care, în timpul celor 12 ani cit au durat exploziile la suprafață în Nevada, au luat parte la experiențe, fiind adăpostiți în refugii improvizate, la numai 2 km de fulgerul alb.

Efectele radioactivității, provocate de experiențele cu bombe atomice, asupra sănătății oamenilor au început să se arate chiar înainte de încheierea, în 1963, a ciclului — de deasupra solului — de la Nevada: mortalitatea a crescut, numeroși oameni s-au îmbolnăvit de cancer, s-au

născut copii cu malformații. Aceste efecte au continuat să se arate pînă azi. Anchetele medicale efectuate recent la Saint-George — ne informează „Paris Match” — au stabilit că proporția celor morți de leucemie a crescut în ultimii 15 ani de 2,4 ori. Un locuitor al orașului a povestit că numai pe strada sa au murit de cancer 8 persoane și există în prezent alți 29 de cancerosi.

De curind, săptămînalul francez menționat a publicat câteva fotografii zguduitoare înfățișînd victime din Saint-George ale radiațiilor atomice, provocate de exploziile nucleare: o fată născută în 1958, handicapată mintal și suferind de o maladie a măduvei spinării; o femeie bolnavă de cancer, ținută definitiv la pat; o familie în care băiatul este debil mintal iar tatăl bolnav de leucemie; un tinăr atins de un cancer la tiroidă, operat pînă în prezent de 8 ori. Dar ceea ce produce o impresie cutremurătoare, terifiantă, este imaginea unei miini cu patru degete. Ea aparține tinărului Rundy Lundin, născut după 9 ani de la începerea experiențelor nucleare în Nevada.

Deși maladiile și mutilările produse asupra oamenilor de exploziile atomice sînt, practic, ireversibile, în unele cazuri există loc pentru speranță. Chiar și bolnavii de cancer pot nădăjdui că se vor vindeca. Nu însă și Rundy. Oricît de mult va progresa știința, orice s-ar întimpla, mina lui nu va avea niciodată cinci degete. Ea va rămîne mereu așa, diformă, monstruoasă, inspăimîntătoare. Va fi însă o mărturie, un act viu de acuzare. Și va mai fi un avertisment pentru cei care continuă și astăzi experiențele cu arme nucleare, indiferent în ce mediu. Căci cele patru degete ale finărului din Saint-George, îndreptate către cele patru puncte cardinale ale globului, trebuie să însemne bariere în calea oricărui experiențe cu arma nucleară.

ION D. GOIA ■

Părintele nostru, peștele?

Acum o sută și ceva de ani, cînd și-a permis să afirme că omul se trage din maimuță, Charles Darwin a fost supus oprobiului unei societăți în mijlocul căreia se insinua timid lumina strălucitoare a cunoașterii. Cu toate că teza sa este încă controversată, darvinismul — știința evoluției speciilor — s-a impus ca singura capabilă să explice devenirea umană.

„Noi nu am coborît din pom, ci am ieșit din apă. Strămoșul nostru comun nu a fost nici Adam, nici o maimuță, ci un... pește!” Năstrușnica afirmație aparține profesorului Hans Haas, fondatorul cercetării submarine moderne, autoritate științifică incontestabilă. Și totuși... Cu o răbdare neobișnuită, omul de știință austriac a cercetat timp de 40 de ani urmele originii omului. Concluzia sa, sintetizată într-o frază cu un mesaj incredibil — „într-o zi peștele a ieșit din apă, s-a adaptat vieții pe uscat și așa a apărut omul” — este prezentată pe larg în lucrarea „Transformarea omului în pește”, — apărută de curînd. Considerațiile sale sînt de-a dreptul uluitoare. Iată: „Toată flora și fauna de pe pămînt au «izvorit» din mare. Omul, așa cum îl cunoaștem azi, nu este

în nici un caz opera unui demiurg de geniu. El s-a format bucată cu bucată, adesea în urma unor dezvoltări incidentale, de-a lungul a 40 de milioane de secole”. Astfel, ochii, nasul, gura n-au luat ființă în același timp. Cavitatea bucală a apărut cu 1 miliard de ani în urmă. Dinții, pupilele, acum 400 de milioane de ani, iar genele acum 200 milioane de ani. Atunci cînd — cu 2-3 milioane de ani în urmă — a început să apară inteligența, omul și-a pierdut și ultimii solzi. Deci, obrazul mai mult sau mai puțin frumos, pe care fiecare dintre noi și-l privește admirativ sau critic a fost asamblat bucată cu bucată, în funcție de necesitate, mediul ambiant și întimplare, întocmai amuzantului joc puzzle. Bineînțeles, cu aceeași încetineală cu care noi s-a format obrazul s-a format și corpul uman care, conform teoriei Haas, este un mozaic de părți imbinat la epoci și în moduri diferite.

Potrivit concepției lui Haas, au existat vreo 85 de perioade în decursul cărora ființa umană a ajuns la perfecțiunea cu care azi se mîndrește. Într-una din acestea s-a realizat asamblarea picioarelor la coloana vertebrală, peștele transformîndu-se într-un fel de broască nevoită să sară după insectele care-i asigurau supraviețuirea. În altă perioadă, s-a produs transformarea branhiilor în plămîni. Și azi, spune prof. Haas, embrionul uman poartă urmele unei deschizături branhiale, iar arterele capului sînt dispuse exact ca la rechinii. Și așa mai departe, fiecare perioadă contribuind cu ceva la formarea OMULUI. Ceea ce este și mai puțin clar în argumentația omului de știință austriac este cum oare s-au hotărît unii pești să devină oameni, alții elefanți, alții cai și cum unii au rămas pur și simplu pești.

O teorie nouă care, ca de atîtea ori în cazul noului, stîrnește neîncredere. Cine știe dacă peste ani nu vor fi descoperite dovezi palpabile ale descendenței noastre acvatice? Oricum, considerațiile profesorului Haas sînt departe de a zdruncina concepția evoluționistă a lui Darwin, după care speciile actuale de plante și animale au apărut prin transformările treptate ale altor specii care au trăit odinioară pe pămînt, ca urmare a interacțiunii dintre variabilitate, ereditate, suprapopulație, lupta pentru existență și selecția naturală.

După „Procesul maimuțelor” un „Proces al peștilor”?

IOAN ROȘCA ■

Neocolonialismul tehnologic, adică împărțirea și despărțirea piețelor țărilor în curs de dezvoltare după interesele de clan ale marilor companii transnaționale, reprezintă unul din cei mai puternici factori generatori ai decalajelor economice. Ambalat în „contracte”, sub perdea de fum a marketingului, vechiul colonialism acționează, în forme noi, cu aceeași ferocitate și dobinda la dobinda pe care țările sărace, înglodate în datorii, trebuie să o plătească de la un an la altul creșterea galopant, conturînd prăpastia între calitatea vieții în țările puternic industrializate și cele care, accedînd la independență politică, nu beneficiază încă, în dimensiunile necesare, de spațiul de manevră al independenței economice. Această realitate capătă forme acute în planul problematicei alimentare sau, mai exact, al geografiei foametei...

Cifrele furnizate de O.N.Ū. indică, în termeni care au devenit deja tradiționali, că aproape un miliard de oameni sînt subnutriți. Răvagiul foametei a căpătat o asemenea amploare, încît se vorbește, utilizîndu-se o teribilă metaforă, despre bombe atomice calorice. Este vorba de echivalarea puterii distructive a bombei de la Hiroshima cu cea a ratei de dispariție prin foamete. La fiecare trei zile explodează, în tăcere, o asemenea bombă, adică la fiecare trei zile mor pur și simplu din cauza foametei o sută de mii de oameni. Caracterizînd securitatea alimentară mondială, directorul general al F.A.O., Edward Saouma, declara de curînd că aceasta se menține în aceeași situație precară în care se afla înainte de declanșarea puternicului val al crizei alimentare de la

începutul anilor '70. Mai mult decît atât. Rapoarte oficiale menționează că deficitul alimentar al unei serii de țări aflate în curs de dezvoltare depășește cifra fantastică de 80 de milioane de tone de cereale anual, deficit care crește de la un an la altul cu aproximativ 20%.

„Criza alimentară mondială este cu mult mai gravă prin efectele sale directe decît cea energetică”, a afirmat de asemenea recent Pedro Novat Lopez, director general adjunct al F.A.O. Cheia acestei situații se află în relația despre care vorbeam și anume în textura legă-

Hiroshima din 3 în 3 zile

turilor dintre companiile transnaționale și țările sărace ale lumii. Cifrele sînt și aici elocvente: 80% din comerțul mondial cu cereale este ținut strîns în mina a șase corporații transnaționale. Ele manipulează cantități colosale de cereale, stabilesc prețuri, influențează desfacerea, stocarea, pe scurt, controlează calitatea supraviețuirii unor mase largi de oameni, limitînd în numele rentabilității hrana cea de toate zilele a acestora. Ele desfășoară, altfel spus, o adevărată piraterie calorică. Un element agravant în această situație este scăde-

rea producției agricole în țări avînd o lungă tradiție de producătoare în acest domeniu și care ajung să importe ceea ce realizează în cantități suficiente altădată. Aceste țări se înglobează în asemenea măsură în datorii provenind din prețurile foarte costisitoare la importul de produse alimentare, încît nu mai reușesc să fie solvabile. În ultimii 29 de ani, aceste țări au parcurs înapoi 16 trepte. Astfel, în 1950, țările în curs de dezvoltare au importat 5 milioane tone cereale, în 1979, ele au cumpărat 80 milioane tone. Trebuie menționat, în acest context, pentru a oferi o dimensiune elocventă a discrepanțelor, că în cele mai sărace regiuni ale lumii se cheltuiesc circa 5 dolari pe locuitor în scopuri militare, în timp ce produsul intern brut al țărilor din zonele respective a crescut cu mai puțin de 1 dolar în 20 de ani! Aceste jocuri de cifre ascund tragedia celor 15 milioane de copii care nu mai ajung la vîrsta primei clase de școală din cauza malnutriției. Această realitate apăsătoare a lumii a treia este rezultatul direct al manierei în care o mină de beneficiari înțeleg să facă comerț cu produse alimentare și care în numele rentabilității macină milioane de destine umane. James Grant, directorul general al Fondului Națiunilor Unite pentru copii, referindu-se la cei care produc în bandă rulantă geografia foametei, spunea că acțiunea lor reprezintă „o extraordinară sfidare la adresa omenirii”.

Este o sfidare contabilizată în cifre cu implicații morale și sociale evidente, strigătoare la cer, dar care continuă...

RADU BUDEANU ■

Mondo umano?

Norocul jocurilor de noroc

Nu știu exact de cînd presa a început să alege după evenimente care să fie tratate după formula (ajunsă clasică): „cinci coloane pe a-ntia”. Dar nu de istoria presei e vorba aici. Ci de deruta unor responsabili ai unor publicații italienești care, în această primăvară, nu mai știau cărui eveniment să-i atribuie cinci coloane pe a-ntia: crizei de guvern? scandalului Caltagirone? mitelor plătite de ENI? noilor acte teroriste? jucătorilor de fotbal corupți?

Cum, despre unele dintre subiectele enumerate se mai știe cite ceva, ne mulțumim să precizăm că în cazul firmei ENI era vorba de o — banală — sumă de 120 milioane de dolari oferită ca atenție unor intermediari neidentificați pentru a obține la preț bun 12,5 milioane tone petrol. În ce privește meciurile de fotbal trucate s-a constatat, nu fără surprindere, că, în pofida dezvoltărilor senzaționale, pasiunea italienilor pentru pronosticuri n-a suferit nici o modificare. Statisticile arată că, săptămînal, ei cheltuiesc 15 miliarde lire numai la „Totocalcio” (pronosticuri în meciuri de fotbal). Dar, cum avea să constate un observator atent al lumii respective, acest aspect legal al jocurilor de noroc nu este decît o minimă parte a sumelor ce se cheltuiesc zilnic în pariurile clandestine. Mai precis, potrivit tot unor statistici calificate ca sigure, există următoarea proporție: cinci miliarde lire italiene pentru jocurile autorizate și opt miliarde pentru cele ilegale. E, poate, interesant de aflat că acestea din urmă se referă la toate sporturile.

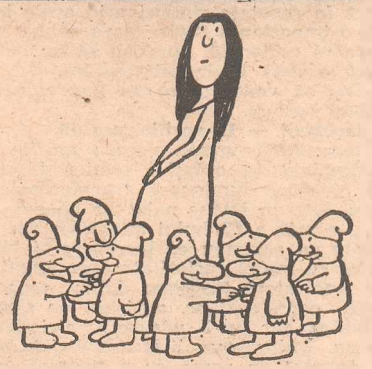
Să vezi Neapole și pe urmă poți să mori — glăsuiește o zicală despre cunoscutul oraș italian. Mă întreb dacă ea mai este actuală și justifică întrebarea cu cele scrise de Bernard Degioanni de la France Presse: „La Neapole, de exemplu, oraș fără iluzie, unde șomajul și mizeria sînt singurele lucruri certe, gustul jocului a rămas, în mod paradoxal, singurul semn tangibil al unei vitalități și al unui fetișism niciodată dezmințit”. Iar exemplificările sînt de-a dreptul incredibile astfel încît ezit între a le scrie sau a nu face acest lucru. Să incerc, selectiv, însă: napolitanii pariază asupra morții, asupra vieții... pînă la 50 de miliarde lire pe an; legenda pretinde că mulți dintre ei joacă și ultima cămasă astfel încît mereu există cel puțin patru sinucideri sau patru tentative de acest fel pe săptămîna.

Dezvăluirile nu sînt deosebite în domeniul fotbalului unde „Totocalcio” înghite 800 miliarde lire. În schimb, în hipism pronosticurile clandestine au hipodromuri „în afara legii” — 50, față de 33, admise legal. La Aboli, scria un ziarist, în această regiune sudică uitată de progres, pariurile fac casă bună pe un circuit clandestin lung de 820 metri, construit în locul unei mlaștini asanate, ce dispune de un echipament ultramodern (32 de boxe) și care a costat, în total, 160 milioane lire...

De unde și opinia, împărtășită de mulți, că, în pofida unei economii muribunde, solul italian rămîne templul vest-european al jocurilor de noroc întrucît pariurile clandestine sînt mai înfloritoare decît cele oficiale. Norocul jocurilor de noroc într-o surdă competiție cu adevăratele mari probleme ale vieții italianului de rînd!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din „Neue Berliner Illustrierte” R.D.G.)

Ochii și urechile lumii

Balada lui Owens

N-aveam mai mult de 6 ani, când am auzit că Hitler a refuzat să-l felicite pe Jessie Owens, la Olimpiada din Berlin. Sint dintre cei care de la 6 ani știau că Hitler era numele odios al unui om rău, iar Jessie Owens — un negru bun care fugea mai repede și sărea mai departe decât oricine. Hitler nu putea admite asta — ca un negru să fie mai bun — și nu i-ar fi dat mina, dovedindu-și astfel și prostia și răutatea. Tatăl meu a crezut multă vreme, parlamentând în salon cu vehemență, în această imagine plină de semnificație demascatoare. Sărmanul! Era dintre cei care-și făceau iluzii din legende, nu din adevărul strict.

Adevărul strict a fost — cum a spus-o și Jessie Owens — că Hitler nici n-avea cum să dea mina „cu mine, fiindcă el stătea în loja de onoare, iar eu pe teren, și a fost foarte bine așa — nu m-am apropiat de el și nici n-am vrut-o; am fost fericit că într-o țară unde domnea rasismul, eu dovedeam că nu există rasă superioară și că Dumnezeu a creat oamenii egali între ei.“ Un martor ocular, azi, librar la Nisa, scrie că fiind în '36, acolo, la Olimpiadă, ca spectator, a putut vedea ce reacție a avut Hitler când Owens a câștigat lungimea, depășindu-l pe germanul Lutz Long care conducea cu un 7,87 în uralele mulțimii, convins că nimeni nu-l mai poate înțrece pe reprezentantul ei. Jessie a sărit la a cincea încercare 8,06. Hitler, în clipa victoriei lui Jessie, a avut mai întâi un gest de ciudă, după care a aplaudat. Atât. Adevărul strict este că Long a alergat să-l felicite pe Owens, și cei doi atleți s-au îmbrățișat acolo, pe stadion, în ovațiile mulțimii. Care Dumnezeu știe de ce nu s-a transformat în legendă această întimplare din care tiranul lese mult mai umilit decât în povestea neadevărată, iar Olimpiada capătă suprema ei dimensiune, de politică a mindriei umane împotriva oricăror trufii de mare putere? Un ziar american scrie superb, azi: „Nimeni nu mai știe cite medalii a cucerit Germania, dar toți știu ce-a făcut Jessie Owens la Olimpiada de la Berlin, în '36.“ Iar adevărul strict mai este acela că, după triumful de la Berlin, Owens n-a fost omagiat în țara lui pe cât merita și omul, la 23 de ani, imediat după Olimpiadă, n-plină glorie, a hotărât să nu mai alerge nici o cursă în plus, dat fiind că „dădusem tot ce era mai bun în mine“. Adevărul strict este că Jessie a fost lăsat să dea faliment cu o spălătorie, să rătăcească printre obscure orchestre de jazz și echipe de baseball, să alerge după cai în curse stupide, unde „noi, negrii — cum a spus actorul Dick Gregory, la înmormintare — nu puteam intra pe stadion, dar îl lăsam pe Jessie pentru că el era capabil să intreacă un cal“. Nu s-a scornit nici o legendă feerică din această baladă a umilintelor prin care a trecut Jessie până a deveni azi, în necrologuri, „uh zeu al stadioanelor“. La înmormintarea lui — într-un Chicago care și-a pus drapelul în bernă — mormintul i-a fost acoperit cu crizanteme și trandafiri din toată lumea, s-a spus că a fost cel mai mare campion olimpic din toate timpurile, iar președintele Carter a afirmat, într-un mesaj, că „Owens a simbolizat lupta împotriva tiraniei, sărăciei și rasismului“. Sărmanul, strictul, monotonul adevăr care ajunge simbol doar pe buza gropii!

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

Cow-boy-ul de argint

Cu toate că devin din când în când spectaculoase, fluctuațiile de pe piețele monetare nu pasionează pe omul de pe stradă. Acesta ori le ignoră, ori le tratează cu indiferență. Sint însă și situații ieșite din comun, când aventurile unor prețuri la bursele occidentale fac vilvă mare și încep să intereseze pe toată lumea. Așa s-a întâmplat cu prețul argintului, în cursul ultimelor două luni. După ce, în februarie, unca de argint ajunsese să fie cotată la peste 50 de dolari, la începutul lui aprilie ea era echivalentă doar cu 11 dolari.

Aceste diferențe puțin obișnuite în cotarea argintului au, firește, drept principală cauză situația economică generală a țărilor occidentale, criza energetică și de materii prime, toate fenomenele economice complexe care se manifestă în prezent pe plan mondial. Dar, oricât de curios ar părea, în recenta aventură a argintului un rol important l-a avut un personaj rotofei, cu alură de cow-boy: miliardarul Nelson Bunker Hunt.

În intenția de a domina — el și clanul său familial — piața mondială a argintului, Hunt s-a lansat în vaste acțiuni de cumpărare, fapt care a dus, bineînțeles, la creșterea prețului acestui metal. Campania miliardarului s-a transformat la un

moment dat într-un fel de luptă „care pe care“: ori Hunt va secătui piața de tot argintul și va domni apoi, dictând singur prețurile, ori deținătorii de argint îi vor veni de hac, silindu-l să se oprească. S-a întâmplat în chipul al doilea. Oferta s-a adaptat repede noilor condiții, noilor prețuri: în industrie s-au redus consumurile specifice, exploatarea miniere și-au sporit producția și, mai ales, deținătorii prețiosului metal și-au scos argintăriile la vnzare, chiar dacă era vorba de obiecte de artă — prețul foarte bun merita orice sacrificiu. În cele din urmă oferta a întrecut cererea. Hunt a trebuit să se dea bătut.

La capătul acestei bătălii pierdute (fie și numai într-o primă repriză), cow-boy-ul rotofei deținea 6500 de tone de argint — citeva trenuri. Și se întreba ce să facă cu el. A fost tentat, chiar, să-l repună imediat în vnzare. Această intenție a stîrnit o adevărată panică la bursa din New York: o cădere așa de joasă a prețului ar fi dus la ruinarea multor producători, la falimente în serie. Nelson Bunker Hunt și-a păstrat însă tezaurul, iar crahul a fost evitat.

Dar cine este cow-boy-ul ahtiat după argint (și după arginți)? „Le Figaro“ publică unele detalii interesante și edificatoare. Fiu de miliardar și șef al unui clan

Arta rupestră a boșimanilor

În sudul Africii, în sute de peșteri, au fost descoperite picturi și gravuri rupestre cu o vechime mult mai mare decât cele din vestita peșteră Lascaux: 30 000 ani. Numărul mare și calitatea acestor vestigii artistice le situează printre cele mai valoroase din lume. Majoritatea se află în marile masive muntoase, locuite de milenii de către boșimani.

Este foarte posibil ca o parte din picturile și gravurile rupestre descoperite să fie și opera acestei populații. Vestigiile artistice prezintă un larg evantai de scene avînd calități estetice deosebite. Ne aflăm în prezența unei arte simbolice care este, înainte de toate, expresia gândirii religioase. Este specificul acestei arte, în comparație cu arta rupestră din Europa (Lascaux, Niaux, Altamira, Castillo), faptul că figura umană este prezentă peste tot. În majoritatea cazurilor oamenii sînt reprezentați goi, dar și îmbrăcați cu veșminte din piele și fibre vegetale. Podoabele: brățări de braț sau de picior, centuri, coliere, cercei, centuri care împodobesc părul, au, de asemenea, un rol important în reprezentările rupestre. Corpurile sînt desori acoperite de picturi și tatuaje. Măștile sînt specifice scenelor magico-religioase. În peșteri au fost descoperite numeroase unelte din

piatră cioplită, obiecte de podoabă confecționate din cochilii de ouă de struț, care alcătuiesc coliere de o mare finețe. Multe fragmente de cochilii — vechi de peste 15 000 ani — sînt gravate și au fost folosite și ca recipiente, care, umplute cu apă, erau îngropate și constituiau rezerve pentru vremurile secetoase. Obiectele din lemn, piele, fibre vegetale, sînt doar reprezentate, intrucît fiind fragile, nu au putut supraviețui atîtor milenii. Fauna sălbatică este reprezentată prin numeroase specii: girafa, elefantul, rinocerul, hipopotamul, mistrețul, risul, cîinele sălbatic, iepurele, maimuța, antilopa, elanul. Elanul constituie tema centrală a mitologiei boșimanilor, simbol de mediere între viață și moarte, îndeplinind, în același timp, un rol important în riturile de inițiere a tinerilor. În mitologia boșimanilor un loc important îl ocupă și păsările-intermedieri între cer și pămînt. De aceea, uneori, omul este reprezentat ca om-pasăre. În mitologia boșimanilor, și șarpele are un rol important. Omul este reprezentat, în general, cu arc și săgeți, cu bețe cu care probabil că vîna animale mici, și cu harpoane de prins pește.

Odată cu invazia triburilor „bantu“ arta boșimanilor suferă sensibil modificări.

de miliardari, alcătuit din familiile fraților și surorilor lui, Nelson Bunker posedă un imperiu petrolier „Placid Oil“, imense plantații de soia și sfeclă, 120 000 vite, 600 cai de curse, echipa de fotbal americană Kansas City Chiefs, o rețea de magazine și, bineînțeles, lingurile de argint care singure valorau, înainte de căderea prețului, șase miliarde de dolari. Intreaga sa activitate are un singur scop: să-și rotunjească și mai mult averea. De dragul averii ineseși. Fiindcă, potrivit legendei care circula cu privire la persoana sa, miliardarul cu alură de cow-boy nu iubește luxul, trăiește modest. Cheltuielile casei sale, afirmă chiar Hunt, se ridică la numai 2 000 de dolari pe lună: nu bea, nu fumează, se îmbracă cu haine de gata; biroul său este mobilat doar cu un divan și cu o masă pătată de urmele ceștilor de cafea; călătorește totdeauna cu trenul sau cu avionul, la clasa a doua. A refuzat să angajeze ca funcționar al său o persoană, numai pentru că aceasta se deplasa într-un Jaguar roșu.

Cele 6 500 tone de argint pe care acesta le-a achiziționat pot juca rolul unei bombe cu efect întârziat. Fiindcă, în lume, consumul de argint este mai mare decât producția curentă. Cu timpul, poate să apară o „foame“ de argint și, ca urmare, o creștere a prețurilor. Hunt poate atunci intra din nou în arenă.

ION CODRU ■

Picturile nu mai redau atmosfera de pace și seninătate de odinioară, ci luptele cu invadatorii, reprezentate prin scene în care boșimani (oameni de talie mică înarmați cu arc și săgeți) se confruntă cu triburile „bantu“, negrii de talie înaltă înarmați cu lănci și scuturi. În ciuda luptelor, între cele două populații încep să se contureze relații, mai întii de ordin comercial. Boșimani, care trăiau în epoca pietrei cioplite, iau de la triburile „bantu“ fier. Scenele de luptă reapar odată cu sosirea primilor albi reozentati călare, cu arme de foc. Scenele reozentate, gama culorilor, precum și tehnicile utilizate în realizarea acestor picturi, sînt o vie mărturie a măiestriei artei boșimanilor care de-a lungul mileniiilor a evoluat spre perfecționare.

Dacă pînă acum vechimea acestor picturi era estimată la 10 000 ani, descoperirile recent făcute în Namibia în grota „Apollo 11“ — în care s-au găsit peste 55 000 pietre cioplite — au dus la descoperiri senzaționale: circa 30 000 ani. Într-un nivel de acum 29 000 ani au fost descoperite picturi rupestre în cadrul cărora se remarcă subiecte ilustrînd mai ales teme care tratează relațiile om-animal.

Astfel, arta boșimanilor constituie o pagină importantă în istoria artei universale, ce-și caută mereu sorgintea.

NICOLAE N. RĂDULESCU ■

Cartea străină

De la Gradul Zero la Lecție

Dacă ar fi să preluăm simbolurile cu care a investit J. Rousset literatura barocă și le-am transfera asupra unui critic înzestrat cu un adevărat spirit proteic din epoca noastră, am fi tentați să afirmăm că Roland Barthes este în același timp Circe și Păunul. Nici un alt critic din epoca noastră nu a beneficiat de asemenea disponibilități ale spiritului încît fiecare operă realizată să reprezinte altceva în marele demers spre limbaj, text, literatură. De aceea, despre Roland Barthes nu se poate spune că este depășit ca semioț, teoretician al mitologiilor sau ca critic literar. Fiecare operă a sa este o nouă stație de tranzit, care deschide alte orizonturi într-o amplă devenire. De la Gradul zero al scriiturii (1953), Sistemul modei (1967), pînă la Plăcerea textului (1973) și Fragmentele unui discurs amoros (1977) asistăm la o metamorfoză continuă a unui spirit novator, care trăiește mereu tentația de a se depăși pe el însuși. De aceea, Roland Barthes este peste tot. El nu trăiește seducția opririi, a cantonării spiritului sau căutării de altceva într-un singur domeniu.

Și dacă în cartea sa despre Michelet (1954), criticul francez afirma despre acesta că era un „mangeur d'histoire“, despre el se poate spune că suferea de o permanență „bulimie a informației“. Pentru Roland Barthes a ști (savoir) înseamnă în primul rînd o deplasare plină de savoare spre altceva. Lingvistica saussuriană, antropologia culturală, psihanaliza freudiană, angajarea sartriană conjugată cu cea brechtiană, marxismul, gramatologia, impactul întîlnirii cu filosofia lui Foucault și cu discursul lacanian despre inconștientul depozitat în limbaj, reprezintă un fel de bibliotecă opțională capabilă să încite spre știință și plăcere.

Este evident că în ipostaza sa de Circe, Roland Barthes a reprezentat o metamorfoză multiformă, pe care n-o putea rețea decât un accident fundamental: moartea).

Cealaltă față sau fundatază a criticului francez ne aduce aminte de Păun, ca simbol al spiritului baroc. Roland Barthes iubea ostentația și o cultiva cu pasiune și rafinament. Semioțul care studiasse mecanismul informațional din lumea placatu-

lui, bazat pe cele mai stridente și agresive forme publicitare, deținea ca un autentic artist marele secret al afișării științei sale prin cele mai variate tipuri de discurs, destinate să-i seducă pe ascultători sau pe cititori.

Învățul care știa că limba este o putere, o forță capabilă să pună stăpînire pe alții prin felul în care era manipulată, nu a economisit nici un mijloc de care poate dispune o retorică a persuasiunii pentru a obține succesul dorit. Dar nu este mai puțin adevărat că criticul care recunoaște în Lecția (înută la Collège de France în 7 ianuarie 1977, că limba ueste în mod neiertător servilitatea și puterea, năzuia să-și cîștige adepți prozeliti, nu supuși.

Ostentația practică cu o vădită plăcere de Roland Barthes nu capătă relief pe planul informației, ci pe acela al afirmății. Cînd autorul cărții Despre Racine (1963) declara că prima datorie a criticului este aceea de-a „instituționaliza subiectivitatea“ în demersul său spre opera literară, el știa că va stîrni revolta și stupeorea spiritelor pozitivistice. Afirmatia sa era validă. Ea rezulta din deducția că a-nunțarea unui sistem de lectură reprezentat o opțiune subiectivă, deoarece un mod neutral de lectură nu există. Enunțarea era însă concepută ca un act de șoc.

Ne aducem aminte cum în Gradul zero al scriiturii, criticul francez făcea o netă distincție între limbă, stil și scriitură. Limba era situată dîncioace de literatură, iar stilul dînciole de aceasta. Stilul vizează deci nivelul biologic, stratul carnal al autorului. Doar scriitura poate să-l individualizeze pe un autor. Dar ea este, în același timp, o relație între societate și creație.

Lectura operelor lui Roland Barthes lasă impresia, mai ales prin ultimele sale cărți, că scriitura sa are un etimon adînc, care a traversat toate straturile ființei sale.

În itinerarul scriiturii sale sînt din ce în ce mai evidente acele frontiere de tranziție care facilitează marea excursie de la erudiție la plăcere. Enunțul său din Plăcerea textului este elocvent. „Text de plăcere: acela care mulțumește, impli-

nește, dă euforie, acela ce vine din cultură și nu se rupe de ea, fiind legat de o practică confortabilă a lecturii“.

Dealtfel în răsunătoarea sa Lecție, Roland Barthes renunță la acea despărțire fermă dintre limbă și discurs, întilnită în primele sale opere. El face acum apel în mod egal la conștețele de literatură, scriitură, text, deoarece literatura poate exista și acolo unde jocul fictiv al semnelor depășește frontierele sale clasice. Criticul francez înțelege acum prin literatură „graful complex al urmelor unei practici“.

Lecția lui Roland Barthes este, de fapt, un suprem elogiu adus literaturii. Ea este o reprezentare necontentită a realității care nu poate fi niciodată epuizată. Ea este un urias depozit de informații prin care omenirea poate lua act de devenirea sa. Ea este o putere autonomă, care poate fi însă anexată de o altă putere.

Dar farmecul plinar al Lecției barthesiene rezultă din acea distanțare față de rigoarea ascetică a metodei critice, ca și față de o anumită funcție pur utilitară a creației literare.

Literatura și critica reprezintă un act de libertate. Aceasta se configurează în captivantul joc cu semnele prin care scriitorul se deplasează de la normele restrictive ale limbii. Dar și în ipostaza sa de cititor criticul convertește metoda într-o ficțiune.

Ajuns la vîrsta fericită cînd a învăța înseamnă a căuta și apoi a se desvîta, Roland Barthes lansează ultimul apel către cititori și confrăți. Arest apel este o lecție de intelpeciuine. În această generoasă accepțiune sapientia înseamnă renunțarea la putere, puțină știință, puțină cumîntenie și o imensă plăcere.

Nu este vorba de o elementară lecție de hedonism, ci de elocviul literaturii care poate oferi destinatarilor săi savoare științefi, dar mai cu seamă starea de fericire deplină.

Aici excursia lui Roland Barthes prin universul semnelor s-a oprit definitiv. Ea va fi continuată de alții, tentați de aceeași cursă spre utopia literaturii sau spre literatura ca utopie a plăcerii.

ROMUL MUNTEANU ■

*) Roland Barthes, scriitor și profesor la Collège de France, a murit în 26 martie 1980 la Spitalul Pitié Salpêtrière, în urma unui accident de circulație suferit în 25 februarie. El era în vîrstă de 64 de ani (Le Monde.)

DACIADA

Citeva sute de mici rugbiști la București și o întrebare: Pe când un campionat național de mini-rugbi?

— Tovarășe Gheorghe Felca, vă știm profesor de educație fizică la școala generală din comuna Firtănești, județul Galați. Cu ce treburi prin București?

— Ne aflăm, cu echipa de rugbi-copii a comunei, la „Cupa Municipiului București”, ediția I, unde echipa din Firtănești concurează la categoria a II-a de vîrstă, fiind deci o selecționată a copiilor între 12 și 14 ani. La București, cu acest prilej, și-au dat înfilnăre 20 de echipe de copii din toată țara.

— Tovarășe profesor, vă rugăm să ne spuneți ce rezultate au obținut copiii din Firtănești pe cart ii antrenanți, din câte știți, de aproape 10 ani?

— Nu putem vorbi de rezultate, fiindcă nu există competiții oficiale de, să-i spunem, mini-rugbi. De cînd îi antrenăm pe fiii cooperanților din Firtănești, de 10 ani cum ziceam, au avut loc doar citeva înfilniri de acest gen. Este vorba de 5 ediții ale „Cupei Covuruluiului” organizate de școala generală din Firtănești și de o

singură ediție a „Cupei Dunării”, desfășurată în comuna Luncavița, județul Tulcea, prin grija Casei pionierului din Măcin. Asta-i tot.

— Cam puțin, așa-i?! De ce?
— În afară de cei care lucrează efectiv cu cea mai tinăra generație de rugbiști, nu interesează pe nimeni altcineva să sprijine și să ajute munca noastră. Factorii de resort, aici este vorba, în special, de Consiliul Național al Pionierilor, cel mai interesat în buna desfășurare a competițiilor, nu ne răspund decît cu promisiuni. Dealtfel, nici federația de rugbi, care ar trebui să vegheze la călirea celei mai tinere generații de rugbiști, nu ne dă nici o mină de ajutor.

— În ce sens ați avea nevoie de ajutor?
— Nu se găsește decît foarte rar material sportiv adecvat vîrstei, iar noi nu avem posibilitatea procurării lui din magazinele de specialitate, desfășurîndu-ne activitatea la peste 200 de kilometri de Capitală. Pînă și mingea am procurat-o cu foarte mare greutate, cu tot felul de aprobări și, de ce să n-o spunem, cu intervenții telefonice. Revenind la competiții, acestea au doar caracter amical, neexistînd un statut oficial. Ne tot întrebăm de ce la toate celelalte discipline, la atletism, volei și mini-baschet, s-a putut rezolva întreaga gamă de probleme, campionate la toate categoriile de vîrstă, echipament adecvat, iar la rugbi, de ani de zile, se tot caută soluții. La mini-baschet, se desfășoară un festival anual, la care mii de tineri își dispută un campionat de toată frumusețea. Pînă și la judo, disciplină care a prins ceva mai tîrziu decît rugbiul, are loc un campionat de copii. Lăsînd la o parte faptul că din Firtănești a plecat Adrian Lungu, jucător al reprezentativei țării. Este un lucru clar pentru toată lumea că echipele de copii reprezintă cea mai reabilă pepinieră. E un lucru clar sau ar trebui să fie. Din câte știu, există peste 25 de echipe de mini-rugbi. Ar fi timpul organizării unui campionat. Ne trebuie doar o mină de ajutor și, bineînțeles, bunăvoința din partea celor care la ora actuală ne pun bețe în roate.

S. BORZĂ

A te antrena 8 ore pe zi

„De fapt, imi spune Gheorghe Tomiu, antrenorul lotului de pentaton modern, Mitică intră în toate calculele, atunci cînd se fac socotelile pentru medalii. Iar socoteli din astea se fac peste tot în lume!”

„Mitică”, diminutiv folosit de toți cei care-l înconjoară, îl desemnează pe Dumitru Spirlea, primul pentatonist al țării. E un bărbat înalt, subțire, blond, cu alură de băiat de treabă și fizic de actor de cinema. Acest atlet perfect (1 metru și 88, 76 de kilograme) are acum 30 de ani, vîrstă optimă, se spune, pentru marea performanță. Sportul pe care îl practică el este însă unul cu totul deosebit și, din păcate, puțin cunoscut la noi. În cinci zile, cit ține concursul, un astfel de sportiv trebuie să-și arate măiestria în cinci discipline sportive extrem de diferite, așa cum sînt călăria, scrima, tirul, inotul și crosul. În prima zi, cînd se parcurge traseul cu 15 obstacole, caii se trag la sorti, pentru acomodare pe numitul patruped sportivilor avînd la dispoziție numai 20 de minute. A doua zi e scrima, de fapt, proba de spadă, o singură tușă pentru un asalt, numai că fiecare echipă se infîlnește cu toate celelalte, concursul țînd de regulă mai bine de 12 ore! A treia zi, disdimizează, tirul: pistol-viteză, trei secunde pentru o siluetă, patru serii a câte 5 focuri, tragi cu o zecime prea tîrziu (cum i s-a întîmplat tocmăi lui Spirlea, anul trecut, la C.M.) poți pierde nu mai puțin de 200 de puncte, ducînd întreaga echipă patru, cinci locuri mai jos în clasament! Ziua a patra e dedicată inotului, 300 de metri în stil liber, ai 1000 p dacă îi parcurgi în 3'54", fiecare secundă (în plus sau în minus) aduce sau scade 8 puncte, iar în ultima zi vine crosul, 4000 de metri de alergare în teren variat, 14'15" pentru altă mie de puncte, orice secundă în plus sau în minus face 3 puncte. La sfîrșit toate punctele se adună, cîștigă desigur cel care are mai multe, de obicei între 5300 și 5500, dar un record mondial nu există, fiindcă sînt prea multe elemente schimbătoare de la un concurs la altul. Cinci sporturi diferite în cinci zile. După cele 5 zile ești nu epuizat, ci stors ca o cîrpă.

Cine vine, atunci, să facă pentaton? La noi puțini, tot mai puțini pentru acest sport fără prea multă glorie și cu atîta muncă. „Trebuie să ai puțină nebulie, mărturiseste Spirlea, și foarte, foarte mult curaj”. Probele totuși sînt destul de tehnice, contează mai cu seamă îndemînarea și mai puțin forța și rezistența, dar efortul fizic este urias. Dacă-l întrebi pe Spirlea cum se antrenează, și sigur că l-am întrebat, scoate o Agendă voluminoasă și citește: ora 8 — tir; ora 10.40 — cros; ora 15 — călărie; ora 17.15 — inot. Practic, de la 8 la 19, cu o pauză de o oră și jumătate la prînz, numai antrenament! Era o zi de excepție, desigur, dar zile de acestea sînt destule, cele mai multe au nu mai puțin de 8 ore de antrenament efectiv, fiecare antrenament ține 2—2.30 ore, adică un total de 40—50 de ore săptămînal — ați mai auzit de un asemenea volum de antrenament la vreun sport? Pentatonistii sînt, astfel, adevărați oncași ai sportului: tocmăi pentru că ei practică 5 sporturi diferite, fiecare cu sistemul lui de antrenament, dar nu se plîng. O țigară, o bere?, sînt lucruri care se exclud de la sine, altfel se exclude sportivul singur, dar poate tocmăi de aceea la noi nu sînt la ora de față mai mult de 20 de sportivi în stare să ducă un concurs la pentaton pînă la capăt... În alte țări ale sportului mondial sînt mii, sînt școli de pentaton, iar Spirlea și coechipierii lui se bat totuși la nivelul cel mai înalt, cîntînd între primele 10 echipe din lume. „Nu-mi doresc citodată”, spune Dumitru Spirlea, decît să stau măcar o jumătate de oră, să mă joc cu felita. A făcut de acum 6 ani și întreabă tot mai des „unde-i tata?”, iar eu, desigur, sînt în altă parte”. Imi vine să strig, la rîndul meu, oare de ce o fi atît de nedreaptă pînă și această lume a sportului, în care și Ivan II e mult mai cunoscut decît Dumitru Spirlea?

DUMITRU GRAUR

Scurt, foarte scurt

După Nadia Comăneci și Teodora Ungureanu, o altă reprezentantă a gimnasticii noastre, bîimăreanca Rodica Dunca, a cîștigat prestigiosul Turneu al campioanelor de la Londra. Pe patinoarul „23 August” continuă să se fumeze! Ce-i de făcut? Sînd drept și judecînd la fel. Federația internațională de atletism i-a redus Natăliei Mărășescu suspendarea, multipla campioană urmînd să participe la Olimpiadă. Solul și antrenorul ei, reputatul tehnician Nicolae Mărășescu, e convins că Natăliei nu-i va scăpa la Moscova, o medalie. Înaintea meciului de duminică, de la Iași, Angelo Niculescu și-a avertizat jucătorii că, în caz de infringere, vor avea de suportat, zilnic, mai multe antrenamente la Săftica! Luîndu-ne după forma dinamoviștilor, avertismentul trebuia dat mai demult! Fotbaliștii noștri au ajuns să fie suspendați și cînd sînt rezerve?! I s-a întîmplat, săptămîna trecută, portarului pitestean Speriatu care, rezervă în meciul cu F.C. Olt, l-a insultat pe arbitrul Colosi, alegîndu-se cu o suspendare pe două etape. În ceea ce privește încălcarea regulamentului, băieții se arată foarte inventivi. Maria Alexandru și Liana Urzică au devenit, la Berna, vicecampioane continentale la tenis de masă în proba de dublu. Tineretea fără bătrînețe a Mariei continuă. La Reșița, portarul Răducanu pe lista golgeterilor! În partida cu Minerul Anina, la 3—0 pentru gazde, Rică a transformat o lovitură de la 11 metri. Viorel Mateianu, după meciul de la Craiova, l-a socotit pe portarul Ariciu drept principalul vinovat al înfrîngerii. Degeaba a jucat echipa bine, a zis el, dacă Ariciu a greșit la 3 din cele 5 goluri primite. Îndelung aplaudat la intrarea și ieșirea formațiilor de publicul craiovean, Mateianu a găsit, după meci, sportivitatea de a aprecia drept corect arbitrajul tirgovășteanului Cristian Teodorescu. S-a stabilit, recent, ca ediția de vară a Univer-

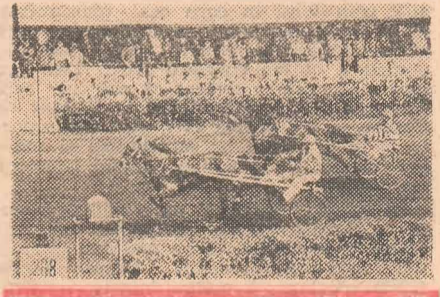
siadei 1981 să fie găzduită de București.

● După ce au întrecut, într-o dublă partidă, selecționatele R. F. Germania, echipele noastre de ponice au reconfirmat, la Praga, forma bună în care se află, dispunînd net de gazde. În legătură cu asta, să reamintim că mondialele de ponice se vor desfășura, în luna mai, la Mangalia Nord. ● Dublă învingătoare în confruntările cu Dinamo, Steaua nu mai poate pierde titlul în campionatul masculin de baschet. ● Aflați în turneu la Craiova cu spectacolul

DUMINICĂ, RIDICARE DE CORTINĂ PE HIPODROMUL DIN PLOIEȘTI

Duminică se va deschide, pe Hipodromul din Ploiești, sezonul curselor de cai. Reuniunea inaugurată va cuprinde 10 alergări de trap, la care vor participa 110 cai, punctul de atracție al zilei constituindu-l „Premiul lunii aprilie”, probă semi-clasică pe distanța de 1700 m. rezervată cailor de 4 ani și mai în vîrstă.

Reamintim că agențiile hipice din București vor asigura deplasarea amatorilor cu autobuze L.T.A., iubitorii curselor de cai beneficiind de importante reduceri.

„Costică, ne vede lumea”. Stela Popescu, Aurelian Andreescu, Misu Fotino și Nicu Constantin s-au numărat, duminică, printre spectatorii derbyului diviziei A de fotbal. Desi au coborît din autocarul oaspeților, ei au promis că vor fi neutri. Se pare că Nicu Constantin nu s-a ținut de cuvînt, el regretînd pînă la lacrimi infringerea maramuresenilor. În sfîrșit, o veste îmbucurătoare din ciclism. În Turul Mediteranei, Costică Bonciu s-a clasat pe locul 2. Un amator de volei ne informează că majoritatea clasamentelor publicate în „Sportul”

sînt eronate. Din multe dovezi, alegem citeva. În 22 martie, Dinamo avea, la feminin, setaveraj 44:23, o săptămîna mai tîrziu, 42:28, desi Dinamo jucase un singur meci, 0—3 cu Chimpeș. Rapid, setaveraj 32:39, pierde cu 0—3, în săptămîna următoare, 34:40?!. Etc., etc. ● Antrenorul secund Vasile Zavoda n-a însoțit, duminică, echipa la Băcău, rămînd acasă spre a supraveghea recuperarea jucătorilor indisponibili din formația Stelei, între care Sameș a făcut întîndere mergînd pe stradă! Duminică dimineată, Zavoda II a urmărit matineul de pe „Republicii”, privindu-l cu insistență pe Jurcă (Carpăți Mirșa), despre care se zice că va trece la Steaua. După cum a jucat contra Rapidului, inclinăm să credem că Jurcă va rămîne la Mirșa. ● La nationalele de haltere, juniorii au doborît 7 recorduri. ● În ciuda calificării la Olimpiadă, voleiul nostru feminin mai are mult pînă departe. La Alexandria și Iași, fetele au fost spulberate de cubaneze, la Iași pierzînd ultimul set la zero?! ● Recunoscut pentru calmul și sportivitatea sa, Dobrin s-a ales, în jocul cu F.C.M. Galați, cu un cartonaș galben. Enervat de o semnalizare a tîșierului Ion Pop, internaționalul oșteștean a sîtat în direcția acestuia. ● După ce juniorii s-au făcut de băcînie în turneul internațional disputat sub egida F.I.R.A., ocupînd un modest loc 5, a fost rîndul echipei reprezentative de seniori să ne dezamăgească, rugbiștii noștri fiind depășiiți, la Aquila, de Italia, 17—21! Poate că federația ar trebui să lege aceste esecuri de faptul că prea multe formații divizionare, unele din ele cu justificate pretenții, vezi Dinamo, Timisoara, Vulcan și așa mai departe, n-au unde juca, umblînd dură terenuri cu sîrut mîna. E de datoria F.R.R. să pună piciorul în prag. ● „Caravana Fair-play”, organizată de federația de fotbal și gazeta „Munca”, a împărțit duminică 5 mingi, purtînd autografele jucătorilor, celor mai disciplinați spectatori craioveni, Cristian Mantu și Alexandru Nedeau au avut de unde alege, în tribunele stadionului „Central” aflîndu-se peste 25 de mii de oameni. ● Comentînd finalele republicane de patinaj artistic, Gheorghe Ștefanescu pare convins că „băieții ne dau speranțe”. Părerea noastră e că între patinatorii români și elita internațională rămîne o diferență ca de la cer la pămînt. Dacă unii se fac că nu bagă de seamă, e treaba lor. ● Sabreul Ioan Pon a terminat învingător în Trofeul Carpați.

OVIDIU IOANIȚOIA

Flacăra Redacția: București, Piața Științei 1, casuta poștală 3312 cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Secția social-politică (N. Gr. Mărășanu, Mihai Stănescu, Nelu Ionescu) — 1 623; Secția știință-învățămînt (Ovidiu Ioanițoia, Liviu Timbus, Emanuel Valeriu, Lionel Nitescu) — 1 606; Secția reportaj, scrisori, probleme cetățenești (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Marga Nedelea, Mihai Pelin) — 1 618, 1 787, 1 617; Secția cultură-cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 16 19; Secția fotoreportaj — 15 95; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 1 611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENI — 17 60 10 interior 1 786); redactor șef — 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU